

Kansalaismielipide ja kunnat

Ilmapuntari 2013

Kansalaismielipide ja kunnat

Kansalaismielipide ja kunnat

Ilmapuntari 2013

KAKS – KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
ILMAPUNTARI 2013

Kunnallisalan kehittämissäätiön
Polemia-sarjan julkaisu nro 92
© Pole-Kuntatieto Oy

Vammalan Kirjapaino Oy, Sastamala 2014
ISBN 978-952-5801-95-8 (nid.)
ISBN 978-952-5801-96-5 (PDF)
ISSN 1235-6964

Sisällys

ESIPUHE	7
1 JOHDANTO	9
2 VÄLITTÖMÄÄN ASUINYMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT TOIVEET JA TODELLISUUS	11
2.1 Välittömään asuin- ja elinympäristöön liittyvät toiveet	11
2.2 Oman asuin- ja elinympäristön arviointia	14
2.3 Rakentamista sivuavat mielipiteet	16
3 MIELIPITEET TERVEYSPALVELUIDEN TASOSTA JA SOTE-UUDISTUKSESTA	17
3.1 Mielipiteet terveyspalveluiden tasosta	17
3.2 Mielipiteet sote-uudistuksesta	20
4 KUNTA-ASENTEET VUONNA 2013	25
4.1 Suhtautuminen kuntaliitoksiin	25
4.2 Näkemykset kuntien ja kuntayhtymien tehtävien resursoinneista	27
4.3 Mielipiteet palvelujen järjestämisestä	28
4.4 Näkemykset kuntien tehtävien järjestämistä ohjaavista määräyksistä	30

4.5 Suhtautuminen keinoihin kunnan taloudellisen tilan parantamiseksi	31
4.6 Valtion ja kuntien suhde	33
5 VALLANKÄYTTÖ KOTIKUNNASSA	35
5.1 Tyytyväisyys eri tahojen valtaan kotikunnassa	35
5.2 Oman kotikunnan imago ja onnistuminen tiedotuksessa	37
5.3 Mitkä puolueet ovat osaavia kunnallisissa asioissa?	38
5.4 Kuntalainen monissa rooleissa	39
6 LUOTTAMUS YHTEISKUNNAN ERI TAHOIHIIN JA MEDIAAN	42
6.1 Luottamus eri tahoihin yhteiskunnassa	42
6.2 Luottamus medioiden uutisointiin	44

Esipuhe

Käsissäsi oleva Kansalaismielipide ja kunnat – Ilmapuntari 2013 on kooste neljästä kyseisen vuoden aikana tehdystä tutkimuksesta. Kokosimme ensimmäistä kertaa Ilmapuntarin vastaavalla tavalla vuonna 2012.

Viime vuoden teemoja olivat asuinympäristö, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä niihin liittyvä uudistushanke, kansalaisten kunta-asenteet sekä kuva kuntien imagosta ja tiedottamisesta. Kysyimme myös luottamusta eri instituutioihin ja median uutisointiin.

Tutkimuksen, kuten sarjan aiemmatkin osat, on Kunnallisanalan kehittämissäätiön toimeksiannosta tehnyt TNS Gallup Oy. Hankkeen vastaavana johtajana ja kirjoittajana on toiminut toimialajohtaja Juhani Pehkonen. Lämpimät kiitokset hänelle!

Maaliskuussa 2014

Antti Mykkänen

asiamies

KAKS – Kunnallisanalan kehittämissäätiö

1 Johdanto

Tässä raportissa esitetään keskeiset tulokset tutkimuksesta, jolla on selvitetty suomalaisten suhtautumista kunnallis-hallintoon ja kotikuntaan elinympäristönä. Kysymyksenasettelu on laaja ja kattaa useita teemakokonaisuuksia. Kunnallisen toiminnan kuvaa ja kehittämistarpeita hahmotetaan niin palvelutuotannon kuin kuntademokratian näkökulmasta. Vaikka pääasiallisena tarkastelukehikkona on kunta, puntarointi ulottuu myös yleisempään yhteiskunnalliseen ja poliittiseen asenneilmastoon.

Sisällöllisesti moniaineksinen tutkimusaineisto raportoidaan viiteen päälukuun jäsennettynä. Luvussa kaksi tarkastellaan välittömään asuinympäristöön liittyviä toiveita ja kokemuksia. Kolmannessa luvussa selvitetään näkemyksiä terveystalvueluista sekä sosiaali- ja terveystalvueluiden rakenneuudistuksesta. Neljänneksi suurennuslasin alle poimitaan kunta-asenteet. Tässä luvussa selvitetään näkemyksiä kuntaliitoksista, kuntien tehtävistä ja resursseista sekä keinoista kuntien taloudellisen ahdingon helpottamiseksi.

Raportin viidennessä luvussa tarkastellaan arvioita vallankäytöstä kotikunnassa ja näkemyksiä asuinkunnan julkisesta kuvasta sekä tiedottamisesta. Luvussa sivutaan myös kunnan asukkai-

den roolia. Raportin loppuosa koostuu luottamuksesta yhteiskunnan keskeisiin tahoihin mukaan lukien kotikunnan päättäjät. Koska rajanveto aihealueiden välillä on sopimuksenvaraista, jaotus on luonnollisesti paljolti esitystekninen.

Käsillä oleva raportti on tutkimuksen perusraportti, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia. Raportti sisältää runsaasti graafisia kuvioita, koska tutkittavat asiat ovat konkreettisia ja kuvat pitkälti itseselitteisiä. Aineiston laajuuden ja moniulotteisuuden vuoksi kaikkia tuloksia ei siis kannata kirjoittaa systemaattisesti auki.

Tutkimusaineisto koostuu neljästä erillisestä osa-aineistosta. Ensimmäinen osa tutkimusaineistoa on koottu Gallup Kanavalla (internetpaneelissa) huhtikuussa 2013. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 010. Vastaajat edustavat maamme 15–74 vuotta täyttänyttä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Toinen osa haastatteluista toteutettiin samalla metodilla kesäkuussa. Haastatteluiden määrä oli tässä osiossa 948. Kolmas osa-aineisto kerättiin lokakuussa. Haastatteluiden määrä oli 1 158. Viimeinen osa-aineisto koottiin joulukuussa. Haastatteluiden määrä oli tässä 1 079.

Raportin tehtävänä on lähinnä jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Erillisissä tilastoraporteissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Ne sisältävät myös tiedot tutkimusaineistojen rakenteesta ja vastaajaryhmien koosta.

Tutkimuksen, kuten sarjan aiemmatkin osat, on Kunnallissalan kehittämissäätiön toimeksiannosta toteuttanut TNS Gallup Oy.

2 Välittömään asuin- ympäristöön liittyvät toiveet ja todellisuus

2.1 Välittömään asuin- ja elinympäristöön liittyvät toiveet

Asuin- ja elinympäristön tulisi olla rauhallinen, luonnonkaunis ja väljä

Vuoden 2013 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten suhtautumista omaan välittömään asuin- ja elinympäristöön. Vastaajille esitettiin kaikkiaan viisitoista eri valintatekijää ja kysyttiin, kuinka tärkeitä nämä olisivat oman välittömän asuin- ja elinympäristön valinnassa.

Tärkeimmiksi välittömän asuinympäristön valintakriteereiksi nousevat asuinalueen turvallisuus ja rauhallisuus. Lähes kaikki pitävät näitä vähintäänkin melko tärkeinä asioina ja noin puolet erittäin tärkeinä.

Näiden kahden keskeisimmän kriteerin perässä tärkeäksi osoittautuu se, että asuntojen hinta-laatusuhde alueella on hyvä. Lähes yhtä moni pitää arvossa myös asuinalueen esteettisyyttä ja kauneutta. Merkillepantavaa tuloksissa on se, että alueen kaupunkimaisuus ei näytä olevan tärkeistä tärkeimpiä asuinalueen valintakriteerejä. Tätä eivät ole myöskään alueen pientalovaltaisuus tai omakotitonttien saatavuus.

Valtaosalle kansalaisista on tärkeää myös se, että asuinalueen maine on hyvä tai ainakaan maine ei saisi olla huono. Tuloksista voi tehdä sen johtopäätöksen, että suomalaiset mielellään hakeutuisivat asuin- ja elinympäristöön, joka on rauhallinen, luonnonläheinen ja väljä. Suomalaiset haluaisivat asua omissa oloissaan kenenkään häiritsemättä.

Asuinalueen rauhallisuutta arvostavat kaikki väestöryhmät. Kuitenkin se on keskimäärää tärkeämpi asia iäkkäille ihmisille, eläkeläisille sekä ylemmille toimihenkilöille. Myös nuoremmat ikäluokat kaipaavat rauhallisuutta mutta eivät samassa määrin kuin ikääntyneet.

Suomalaiset tyytyvät tiivistä, kaupunkimaista asumista

Tutkimuksessa suhtautumista elinympäristön yhdyskuntarakenteeseen selvitettiin myös kahdella, toisilleen vastakkaisella väittämällä. Mittarit tuottivat jokseenkin yksiselitteisen tuloksen ja tukevat tulkintaa, jonka mukaan suomalaiset mieluiten eläisivät rauhallisella, luonnonläheisellä asuinalueella, joka ei ole liian kaupunkimainen tai tiiviisti rakennettu.

Väite, jonka mukaan ”asumisen ja rakentamisen tulee olla tiivistä ja kaupunkimaista”, kääntää suomalaisten peukalat alaspäin. Vain runsas viidennes (22 %) pitää ajatusta hyvänä. Torjunta on lähes yksimielisen tyyli (71 %). Vaikka tiiviillä yhdyskuntarakenteella on ympäristöä koskevat ja taloudelliset (mm. infrastruktuurin rakentamisen kannalta) etunsa, se ei viehätä perinteisiin ihanteisiinsa kiinnittyneitä suomalaisia.

Teesi ”Suomalaiset haluavat asua väljästi, jonka takia asumisen tiivistämisellä ei ole tulevaisuutta”, tuottaa lähes päinvastaisen tuloksen. Kaksi kolmesta (66 %) hyväksyy väittämän, neljännes (25 %) ei. Vaikka väittäjä ei luotaa pelkästään vastaajan henkilökohtaista kantaa vaan myös arviota suomalaisten yleisestä mielipiteestä (ja on paljolti vision luonteinen ennakkoidessaan tulevaa kehitystä), tuloksia voinee pitää varsin todistusvoimaisina.

Suomalaisista yksi kuudesta haluaa asua kaupungissa ihmisten keskellä

Suomalaisten toiveita kuvastaa hyvin se, että lähes kaksi kolmesta ilmoittaa tutkimuksessa haluavansa asua alueella, jossa saa olla omissa oloissani kenenkään häiritsemättä (63 %). Kolmannes (33 %) väestöstä torjuu moisen ajatuksen asumisesta omissa oloissa. Käänteinen väittämä ”Asuisin mielelläni kaupunkimaisessa ympäristössä ja ihmisvilinässä” tuottaa yhtä selvän lopputuleman. Reilu neljännes (28 %) suomalaisista halajaa kaupunkimaista elinympäristöä, ja selvälle enemmistölle (69 %) asia on enemmän tai vähemmän vastenmielinen.

Kaiken kaikkiaan suomalaisista vain kuudesosa (16 %) on luokiteltavissa sellaisiksi, jotka haluavat asuin ympäristöltään kaupunkimaista tunnelmaa ja torjuvat ajatuksen elämisestä omassa rauhassa. Nämä ihmiset viihtyvät kaupungin keskustoissa, jossa on paljon muita ihmisiä. Tähän joukkoon kuuluvia löytyy keskimäärää useammin kaikkein nuorimpien että ikääntyneimpien keskuudesta. Ryhmään kuuluvia leimaa myös kerrostaloasuminen. Luonnollisesti asuinpaikkakuntatyyppi heijastuu ryhmään kuuluvien keskuudessa. He asuvat keskimäärää useammin pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla.

Joka toinen kavahtaa ajatusta asua alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia

Suomalaisista kolme neljästä (77 %) sanoo, että asuinalueen maine on vähintään melko tärkeä asuin- ja elinympäristön valintakriteeri. Vain viidennes ei kiinnitä huomiota asuinalueen maineeseen. Nämä ovat keskimäärää useammin nuoria, opiskelijoita, pienituloisia, työttömiä ja pääkaupunkiseudulla asuvia.

Väittämä ”Haluaisin asua edustavalla ja arvostetulla asuinalueella” sytyttää vajaat puolet (45 %) väestöstä. Väittämän torjuu yhtä moni (46 %). Edustavalla ja arvostetulla asuinalueella haluavat asua etenkin ylemmät toimihenkilöt ja pääkaupunkiseudulla asuvat. Asumismuodolla ei ole yhteyttä haluun asua edustavalla ja arvostetulla asuinalueella. Kerros- ja rivitaloissa asuvat reagoivat kutakuinkin samalla tavoin.

Väite ”En halua asua alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia” jakaa kansan kahtia. Puolet (52 %) hyväksyy väittämän. Kaksi viidestä (40 %) torjuu sen. Tulosta, jonka mukaan joka toinen ei halua asua alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia, tuskin voidaan pitää maahanmuuttovastaisena reaktiona. Tuloksessa luultavasti painottuu se, että kysymys sisälsi ilmauksen maahanmuuttajien suuresta määrästä asuinalueella. Tulosta voi pitää yhtä hyvin maahanmuuttomyönteisenä. Kaksi viidestä on sellaisia, joita maahanmuuttajien suurikaan määrä ei häiritsisi omalla asuinalueella.

2.2 Oman asuin- ja elinympäristön arviointia

Seuraavassa tarkastellaan, miten suomalaiset kokevat oman välittömän asuin- ja elinympäristönsä. Suomalaisten toiveita siitä, millainen hyvän asuinalueen tulisi olla, käsiteltiin jo edellä. On luonnollista, että toiveet vaikuttavat näkemyksiin olosuhteista. Arvioitsijan odotuksista riippumatonta olosuhtearviointia ei lie ole olemassa. Tutkimuksessa vastaajat arvioivat omaa asuin- ja elinympäristöään yhdeksän eri osatekijän kautta. Nämä olivat samoja, joita he arvioivat myös asuinpaikan valinnan näkökulmasta.

Asuinalueen turvallisuus ja häiriöttömyys tyydyttävät suomalaisia

Kokonaisuudessaan näyttäisi siltä, että suomalaisten viihtyvyys omassa asuin- ja elinympäristössään on merkittävän suurta. Yhdeksästä arvioidusta tekijästä kahdeksan on sellaisia, joissa selvä enemmistö antaa asuin- ja elinympäristölle vähintään melko hyvän arvosanan. Tuloksia tulkittaessa tulee huomioda se, että melko hyvät arvosanat voitaneen tulkita usein sisällöltään ”ei erityistä valittamista” -tyyppiseksi ja siten lähinnä neutraaliksi kannanotoksi.

Eniten tyytyväisyyttä kohdentuu turvallisuuteen liikkua omalla asuinalueella. Yhdeksän kymmenestä arvioi asuinalueensa turvallisuuden liikkumiseen vähintäänkin melko hyväksi. Tämän jälkeen eniten hyviä arvosanoja kokoavat viihtyvyys, häiriöt-

tömyys ja alueen maine. Näkyvässä määrin tyytymättömyyttä herättävät ainoastaan alueen julkiset liikenneyhteydet.

Kun arvosanat omalle asuinalueelle sidotaan yhteen toiveiden kanssa, voi todeta toiveiden ja todellisuuden kohtaavan aika hyvin. Pääsääntöisesti ne asiat, joita arvostetaan, herättävät eniten tyytyväisyyttä. Tekijät, jotka kokoavat vähemmän hyviä arvosanoja, ovat sellaisia, joita ei pidetä tärkeitä asuinpaikan valintatekijöinä.

Liian pitkät matkat, liikenne ja epäsiisteys synnyttävät eniten viihtymättömyyttä

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa myös siihen, missä määrin eri tekijät synnyttävät viihtymättömyyttä omalla asuinalueella. Arvioitavia asioita oli kaikkiaan kaksitoista. Saatujen vastaus-ten perusteella näyttäisi siltä, että mitkään asuinalueeseen liittyvät tekijät eivät synnytä suuresti viihtymättömyyttä suomalaisten keskuudessa.

Mikäli kriteeriksi otetaan se, että tekijät aiheuttavat ainakin jonkin verran viihtymättömyyttä, niin kuusi asiaa nousee esille kahdestatoista. Ainakin jossain määrin viihtymättömyyttä suomalaisten keskuudessa synnyttävät etenkin syrjäinen sijainti (pitkät matkat), liikenne, palvelujen puute, epäsiisteys, rakentamisen liika tiiveys sekä rakennusten mittakaava ja ulkonäkö.

Vähiten viihtymättömyyttä synnyttäviä asioita ovat ulkoilu-mahdollisuuksien ja luonnonympäristön puute, alueen heikko maine ja rakentamisen liiallinen väljyys. Tämän mukaan suomalaiset ovat kutakuinkin tyytyväisiä asuinalueensa yhdyskuntarakentamiseen suhteessa luontoon ja ympäristöön. Tulosten mukaan maahanmuuttajien määrä kiusaa ainakin jossain määrin noin viidesosaa koko väestöstä.

Asumismuoto on yhteydessä osaan viihtymättömyyttä aiheuttavia tekijöitä. Kerrostaloasujien keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, joita häiritsevät asuinalueen rauhattomuus, epäsiisteys ja rakennusten mittakaava, ulkonäkö sekä maahanmuuttajien määrä. Omakotiasujien viihtymättömyyteen voi johtaa liika syrjäisyys ja palvelujen niukkuus asuinalueella.

2.3 Rakentamista sivuavat mielipiteet

Kolmannes väestöstä helpottaisi rakentamista haja-asutusalueilla

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa myös rakentamiseen ja sen sääntelyyn maassamme. Enemmistö (53 %) väestöstä arvioi, että taajamissa rakentamista säännellään nykyisin sopivassa määrin. Myös taajamissa asuvat ovat pitkälle samaa mieltä asiasta.

Suomalaisista vajaa kolmannes (30 %) sanoo, että rakentamisen sääntely haja-asutusalueilla on liiallista. Sopivana sääntelyä pitää kaksi viidestä (39 %). Maaseutumaisissa kunnissa asuvista kaksi viidestä (40 %) arvioi rakentamisen sääntelyn liian tiukaksi haja-asutusalueilla. Liian tiukaksi sääntelyn näkevät etenkin haja-asutusalueella omakotitalossa asuvat ihmiset (68 %).

Kaksi viidestä suomalaisesta arvioi, että rakentamisen sääntely merien ja järvien rannoilla on nykyään sopivalla tasolla. Liian tiukaksi sen arvioi kuitenkin neljännes (25 %) väestöstä. Rakentamisen sääntelyyn vesistöjen läheisyydessä ovat tyytymättömiä etenkin kesäasunnon omistajat sekä haja-asutusalueen omakotitaloissa asuvat.

Rakentamiseen liittyen vastaajille esitettiin väittämä ”Suomessa laatua rakentamisessa ei synny kilpailun kautta, vaan sen parantamiseen tarvitaan viranomaisten tiukempaa sääntelyä”. Lähes puolet (48 %) hyväksyy väittämän, ja vajaa kolmannes (30 %) torjuu sen. SDP:n, keskustan ja vasemmistoliiton kannattajien keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka viranomais-sääntelyn kautta lisäisivät rakentamisen laatua. Kokoomuksen ja perussuomalaisten tukijat uskovat muita vähemmän viranomaistoimien tehoon rakentamisen laadun parantamisessa.

Johtopäätökset

Suomalaisten mielestä välittömän asuin- ja elinympäristön tulisi olla rauhallinen, luonnonkaunis ja yhdyskuntarakenteeltaan väljä. Kaupunkimaista tiivistä asuinympäristöä ja muita ihmisiä lähelleen kaipaavat pienet vähemmistöt kansalaisista. Suomalaiset haluaisivat asua omissa oloissaan kenenkään häiritsemättä. Oman asuinalueen turvallisuus ja häiriöttömyys tyydyttävät suomalaisia. Viihtymättömyyttä aiheuttavat lähinnä pitkät asiointimatkat, liikenne ja epäsiisteys.

3 Mielipiteet terveyspalveluiden tasosta ja sote-uudistuksesta

3.1 Mielipiteet terveyspalveluiden tasosta

Enemmistön mielestä hyviä terveyspalveluita saa, kun sinne pääsee

Terveydenhoidosta vastaajille esitettiin monivalintakysymys ja tiedusteltiin, missä kaikkialla saa nykyisin hyvää hoitoa. Vastajat arvioivat yksityisiä ja julkisia sairaaloita, kunnallisia ja yksityisiä terveyskeskuksia.

Saatu tulos on ensituntumalta hämmästyttävä. Enemmistö tuntuu ajattelevan, että palvelutarjoajalla ei ole merkitystä, koska hyvää hoitoa saa kaikkialla. Tulos on huomionarvoinen, sillä kunnalliseen terveydenhuoltoon on kohdistettu suuresti arvostelua. Nyt saatu tulos kielii ainakin siitä, että hoitoa pidetään hyvänä, kun sinne pääsee. Tulos ei kuitenkaan kerro siitä, missä hoito on parasta.

Jos kaikissa terveyspalveluja tarjoavissa organisaatioissa saa väestön enemmistön mielestä hyvää hoitoa, niin kaikissa väestöryhmissä ei ole näin. Nuoret ikäluokat luottavat keskimäärää enemmän yksityisen hoidon hyvyteen. Ikääntyneet uskovat julkiseen.

Ylemmät sosiaaliryhmät ja korkeasti koulutetut näkevät, että etenkin yksityisellä puolella saa hyvää hoitoa. Työväestöön kuu-

luvut ja vähemmän koulutettujen keskuudessa usko hyvään hoitoon horjuu palvelutuottajasta riippumatta.

Keskustan ja vasemmistoliiton kannattajat antavat vapauttavan tuomion kunnallisille terveystalouksille. Perussuomalaisen tukijat epäilevät kunnallisen hoidon hyvyttä. Perussuomalaisista vain kolmannes uskoo hyvään kunnalliseen hoitoon. Muiden puolueiden kannattajien keskuudessa näin ajattelee enemmistö.

Enemmistö tyytyväinen saamaansa hoitoon

Kunnallisia ja yksityisiä terveyspalveluita viimeksi kuluneen vuoden aikana käyttäneiltä tiedusteltiin tyytyväisyyttä saamaansa hoitoon. Tulosten mukaan hyvin harva terveyspalvelujen käyttäjä on Suomessa tyytymätön saamaansa hoitoon. Valtaosa ilmoittaa olevansa vähintäänkin melko tyytyväinen palveluja tuottavasta organisaatiosta riippumatta.

Kunnallisia terveyspalveluita käyttäneistä kolmannes (32 %) on erittäin tyytyväinen ja joka toinen (51 %) melko tyytyväinen. Yksityisiä palveluita käyttäneiden keskuudessa erittäin tyytyväisiä on kaksi viidestä (42 %) ja melko tyytyväisiä enemmän kuin kaksi viidestä (44 %). Yksityisiä työterveyspalveluita käyttäneiden vastaavat lukemat ovat 34 % (erittäin tyytyväinen) ja 56 % (melko tyytyväinen).

Mikäli yksityistä ja kunnallista verrataan toisiinsa, niin yksityisiä palveluita ensisijaisesti käyttäneet ovat hieman tyytyväisempiä kuin kunnallisia palveluita käyttäneet. Ero on kuitenkin asiallisesti pieni, ja kyse on lähinnä aste-erosta. Tuloksia tulkittaessa tulee ottaa huomioon myös ero vastaajien rakenteessa. Kunnallisia palveluita käyttävät etenkin eläkeläiset ja ikääntyneet, yksityisiä palveluita taas työelämässä mukana olevat palkansaajat.

Valinnanvapaus on hyvästä, mutta kunnallista terveyskeskusjärjestelmää ei saisi romuttaa

Kysymystä yksityisen panoksen asemasta terveydenhuollossa sivuttiin tutkimuksessa kahdella muulla kysymyksenasettelulla. Väittämä ”tulevaisuudessa asiakkaan tulisi voida valita yhteiskunnan maksamia tai osaksi maksamia terveys- ja hyvinvointi-

palveluita vapaammin” saa selvän enemmistön kannatuksen (71 %).

Kansalaisten näkemyksiä voi pitää luonnollisina sikäli, että yksilön valinnanmahdollisuuksien lisäämisellä on aina hyvä kaiku. Suurempi valinnanmahdollisuus saattaa välillisesti viitata myös palvelutarjonnan määrään: jos palveluita saa yhden luukun sijasta useista paikoista, niitä myös on enemmän tarjolla ja hyvään hoitoon pääsee helpommin.

Suomessa ydinongelma on perusterveydenhuollon lääkäri-aikojen saatavuus. Teemaan liittyen vastaajille esitettiin väittämä ”kunnalliset terveyskeskukset tulisi lakkauttaa ja siirtää järjestelmään, joissa lääkärit työskentelevät yrittäjinä omien yhtiöidensä kautta”. Ehdotus on liian radikaali kansalle.

Valtaosa (84 %) väestöstä tyrmää ajatuksen kunnallisen terveyskeskusjärjestelmän romuttamisesta ja korvaamisesta yrittäjävetoisella omalääkärijärjestelmällä. Enemmistö myös yksityisiä lääkäripalveluja käyttävistä vastustaa kunnallisen terveyskeskusjärjestelmän lakkauttamista. Voimakas kielteisyys saattaa selittyä sillä, että potilaiden maksamien kustannusten arvellaan lisääntyvän nykyisestä.

Enemmistön mielestä vanhuksista ei huolehdi maassamme hyvin

Vanhusten hoivan puutteet ovat julkisuudessa olleet kestoaihe viimeksi kuluneiden vuosien aikana. Ilmapuntaritutkimuksissa eniten tyytymättömyyttä on kohdistunut vanhustenhuoltoon. Myös vuoden 2013 Ilmapuntarissa vanhusten hoivan puutteet nousevat voimakkaasti pintaan. Selvä enemmistö (64 %) kansasta torjuu näkemyksen, jonka mukaan maassamme vanhuksista välitettäisiin ja huolehdittaisiin hyvin. Reilu neljännes (27 %) kokee vanhusasioiden olevan maassamme kohdallaan.

Tuloksista käy ilmi se, että ikääntyneet uskovat muita lujemmin siihen, että vanhuksista välitetään tai hoidetaan hyvin. Keskimäärää enemmän epäilyksiä asiaa kohtaan ilmenee niiden keskuudessa, jotka ovat 50–59-vuotiaita ja lähestymässä eläkeikää.

Hallituksen rakennepaketti syksyllä 2013 pitää sisällään sen, että laitoshoidoa vähennetään vanhustenhuollossa. Tavoitteena

on, että iäkkäät ihmiset saisivat asua kotona mahdollisimman pitkään ja tarvittaessa palvelujen avulla.

Suomalaisista lähes joka toinen (48 %) tyrmää ehdotuksen, jonka mukaan vanhusten laitospaikkoja tulee vähentää ja panostaa vanhusten kotona asumiseen. Kaksi viidestä (39 %) kuitenkin kannattaa ajatusta. Ehdotus viehättää etenkin ylempiä toimihenkilöitä, korkeasti koulutettuja ja kokoomuksen kannattajia. Perussuomalaiset lähes pöyristyvät ehdotuksen kuultuaan. Yli 60-vuotiaista enemmistö vastustaa ehdotusta (55 %).

Kansalaiset ovat huolissaan vanhushpalveluiden tulevaisuudesta. Osaltaan tästä kielii se, että vanhushpalveluiden menojen karsiminen henkilöstömitoituksia väljentämällä tyrmätään jokseenkin yksimielisesti (76 %). Vain reilu kymmenesosa (12 %) väestöstä tohtii kannattaa ehdotusta. Väestön enemmistön (64 %) mielestä nykyistä vanhustenhuollon palvelutasoa ei ole mahdollista heikentää ilman, että vanhukset kärsivät. Enemmistö (52 %) väestöstä haluaa pikemminkin lisätä rahaa ja muita voimavaroja vanhusten huoltoon. Sen sijaan resurssien vähentäjiä saadaan etsiä suurennuslasin avulla (1 %).

3.2 Mielipiteet sote-uudistuksesta

Kansa ja valtuutetut arvioivat kunta- ja sote-uudistuksen toteutuksen vaatimattomaksi

Vuoden 2013 kuuma keskustelunaihe oli kuntauudistus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistus (ns. sote-uudistus). Asiaan liittyen vastaajat antoivat kouluarvosanan kuntauudistuksen ja sote-uudistuksen toteutukselle.

Kansalaisten arviot kunta- ja sote-uudistuksesta viime vuoden kesäkuussa osuivat välttävän ja korkeintaan kohtalaisen arvosanan välimaastoon. Kouluarvosana kuntauudistukselle oli 5,65 ja sote-uudistukselle 5,7. Hallituspuolueiden kannattajat antoivat keskimäärin arvosanaksi kuusi ja oppositiopuolueiden kannattajat viitosen. Merkillepantavan moni antoi uudistuksille heikoimman mahdollisen kouluarvosanan. Kuntauudistus sai nelosen peräti 24 prosentilta ja sote-uudistus 21 prosentilta vastaajista.

Mikäli kansalaisten arvioita verrataan kunnallisten vaikuttajien ja päätöksentekijöiden näkemyksiin käy ilmi, että kansalaisten arv sanat olivat lähellä valtuutettujen arvioita. Kunnanjohtajat ja hallitusten puheenjohtajat antoivat vielä huonompia arvosanoja kuin kansa ja valtuutetut (KAKSin kuntajohtamistutkimus <http://www.kaks.fi/node/6660>).

Kansalaisten keskuudessa sote-uudistusta kiinnostuksella seuranneet antoivat uudistuksen toteutukselle heikomman arvosanan (5,5) kuin ne, jotka eivät olleet asiasta kiinnostuneita (5,9).

Suosituin sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjätaho olisi sairaanhoitopiiri tai maakunta kuntien yhteistyönä

Sote-uudistukseen liittyen vastaajille esitettiin kesäkuun 2013 tutkimuksessa kaksi erillistä ajankohtaan sidottua kysymystä palveluiden järjestämisestä. Ensimmäisessä tiedusteltiin, mikä alueellinen kokonaisuus olisi sopivin järjestämään sosiaali- ja terveyspalvelut maassa. Vastausvaihtoehtoja tarjottiin viisi.

Seuraavaksi kysyttiin näkemystä, mikä alueellinen kokonaisuus on sopivin järjestämään erikoissairaanhoidon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut kaikkien kuntien puolesta. Tässä kysymyksenasettelussa vastausvaihtoja oli neljä.

Suosituin vaihtoehto sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjänä väestön keskuudessa oli sairaanhoitopiiri tai maakunta kuntien yhteistyönä (37 %). Viidennes piti parhaana palveluiden järjestäjätahona yksittäistä kuntaa, koosta riippumatta (21 %). Kuudennes arvioi sopivimmaksi tahoksi yksittäisen kunnan, jossa on vähintään 20 000 asukasta.

Paljon vaikeampi arvioitava asia kansan keskuudessa oli erikoissairaanhoidon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten palvelujen organisointi. Enemmän kuin neljänneksellä (28 %) ei ollut mielipidettä lainkaan. Noin neljänneksen kannatuksen kokosivat 20 sairaanhoitopiiriä tai maakuntaa kuntien yhteistyönä (24 %) ja maakunnan keskustaajama vastuukuntana (23 %).

Yksi sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä läpi koko Suomen, joka joustaa harvaan asutuilla alueilla

Tutkimuksessa vastaajat ottivat yleisemmin kantaa siihen, tulisi-ko sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä uudistaa siten, että ole-massa olisi vain yksi hallintomalli läpi koko Suomen.

Lähes joka toinen oli valmis allekirjoittamaan väittämän, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuolto tulisi uudistaa siten, että on yksi hallintomalli läpi koko Suomen (49 %). Neljännes (24 %) vastusti ajatusta. Aika moni (27 %) ei kyennyt lainkaan ottamaan kantaa.

Yhden hallintomallin ehdotus sai kannatusta etenkin SDP:n ja vihreiden tukijoilta. Perussuomalaisten kannattajista kaksi vii-destä vastusti ajatusta ja keskustan kannattajistakin noin kol-mannes. Vasemmistoliiton kannattajista joka toinen ei ottanut kantaa suuntaan tai toiseen.

Vaikka joka toinen kannattaakin yhtä hallintomallia läpi Suo-men, niin samaan hengenvetoon enemmistö (67 %) toivoisi so-siaali- ja terveydenhuollon järjestämistä harvaan asutuissa osissa maata eri tavoin kuin ruuhka-Suomessa. Alueelliset erot ovat aika vähäisiä. Enemmistö kaikkien puolueiden kannattajista suh-tautuu ehdotukseen myönteisesti. Keskustan kannattajat läm-penevät voimakkaimmin ajatukselle sosiaali- ja terveydenhuol-lon järjestämisestä harvaan asutuissa osissa maata eri tavoin kuin ruuhka-Suomessa.

Enemmistö arvioi sote-uudistuksen johtavan palveluiden heikentymiseen

Vastaajat ottivat kantaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon palve-lurakenneuudistusta koskeviin väittämiin. Tarkoituksena oli sel-vittää, minkälaisia vaikutuksia sote-uudistuksella oletetaan ole-van toteutuessaan.

Vuoden 2013 kesäkuussa väestöstä vain kuudennes (16 %) ar-vioi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden paranevan. Enem-mistö (59 %) uskoi, että palvelut heikkenevät nykyisestä. Tämä osaltaan selittää sitä, miksi kansalaiset antoivat sote-uudistuksen toteutukselle varsin heikon yleisarvosanan.

Palveluiden heikentymistä ennakoivat muita useammin keski-ikäiset ja varttuneemmat, alemmat toimihenkilöt, taajaan asu-

tuissa ja maaseutumaisissa kunnissa sekä Itä- ja Pohjois-Suomessa asuvat, perussuomalaisten ja keskustan kannattajat.

Sote-uudistuksen etenemistä kiinnostuneena seuranneet kansalaiset ovat keskimäärää vakuuttuneempia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen heikentymisestä uudistuksen seurauksena (68 %).

Kunnallisissa terveyskeskuksissa asioivat seuraavat uudistuksen etenemistä kiinnostuneena

Suomalaisista kaksi viidestä (39 %) ilmoittaa seuranneensa kiinnostuneena sote-uudistuksen etenemistä. Erityisen kiinnostuneita asiasta ovat olleet yrittäjät, eläkeläiset, ikäihmiset, taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa asuvat sekä keskustan kannattajat. Asia kiinnostaa muita vähemmän nuoria ikäluokkia sekä työntekijöitä ja alempia toimihenkilöitä.

Ensisijaisesti kunnallisissa terveyskeskuksissa asioineet ovat seuranneet uudistuksen etenemistä kiinnostuneena. Sen sijaan työnantajan kustantamien yksityisten työterveyspalveluiden käyttäjät eivät ole juuri seuranneet sitä, miten sote-uudistus on edennyt.

Enemmän kuin kaksi viidestä (43 %) tunnusti tutkimuksessa sen, että eivät ole perillä siitä, mistä uudistuksessa on kysymys eivätkä siksi ymmärrä sitä. Joka toinen torjuu tällaisen ajatuksen. Uudistus on etäinen asia etenkin nuorille, heikosti koulutetuille ja työntekijöille.

Kaksi suomalaista viidestä (39 %) ilmoittaa, että heille on samantekevää, miten sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään maassamme, kunhan hoitoon pääsee. Joka toinen (51 %) torjuu väittämän. Ikääntyneille, pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan asukkailla, kokoomuksen ja vihreiden kannattajille on keskimäärää useammin yhdentekevää hoidon järjestämisen malli, mikäli hoitoon vain pääsee. Keskustan ja vasemmistoliiton kannattajille sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämismalli ei ole yhdentekevä asia, vaikka hoitoon pääsisikin joustavasti.

Johtopäätökset

Suomalaisten mielestä nykyisin hyvää hoitoa saa sekä yksityisessä että julkisessa terveydenhuollossa. Kansa ja kunnalliset päättöksentekijät arvioivat kesällä 2013 kunta- ja sote-uudistuksen toteutuksen varsin vaatimattomaksi. Enemmistö suomalaisista uskoo sote-uudistuksen johtavan palveluiden huonontumiseen.

Terveydenhuoltojärjestelmän uudistamisessa kansalaiset toivovat yhtä hallintomallia läpi koko Suomen, joka kuitenkin joustaisi, antaisi myöten lähinnä harvaan asutuissa osissa maata. Ensisijaisesti kunnallisissa terveyskeskuksissa asioineet ovat seuranneet sote-uudistuksen etenemistä kiinnostuneena.

4 Kunta-asenteet vuonna 2013

4.1 Suhtautuminen kuntaliitoksiin

Moni kannattaa kuntaliitoksia yleensä, oman kotikunnan osalta ollaan odottavalla kannalla

Kuntaliitoskysymys on ollut mukana Ilmapuntari-tutkimussarjan lähes kaikissa osissa. Myös vuonna 2013 tutkimuksessa vastaajille esitettiin useampia kuntaliitoksia sivuavia kysymyksenasetteluja. Aluksi kysyttiin, miten yleensä suhtautuu kuntaliitoksiin maassamme. Tämän jälkeen kysyttiin, miten suhtautuu oman asuinkunnan yhdistämiseen suuremmaksi kokonaisuudeksi naapurikunnan/naapurikuntien kanssa.

Suhtautuminen kuntaliitoksiin jakaa kansaa. Suhtautumisessa käy ilmi pieni ero siinä, arvioidaanko asiaa yleensä vai oman kunnan osalta. Enemmän kuin kaksi viidestä suomalaisesta (43 %) suhtautuu vähintäänkin melko myönteisesti yleensä kuntaliitoksiin maassamme. Oman asuinkunnan yhdistymistä suuremmaksi kokonaisuudeksi naapurikunnan tai -kuntien kanssa kannattaa 38 prosenttia kansalaisista. Kuntaliitoksen vastustajien osuus (koskien omaa asuinkuntaa) nousee tässä tutkimuksessa vajaan kolmanneksen tasolle (31 %).

Mielipiteet muuttuivat hieman vuodesta 2012. Kuntaliitosten kannattaminen yleensä lisääntyi aavistuksen (41 % -> 44 %). Oman kotikunnan osalta liitoksen kannattajien että vastustajien määrä vähentyi ja neutraali suhtautuminen yleistyi (17 % -> 26 %). Neutraalin suhtautumisen yleistyminen tarkoittaa sitä, että aiempaa suurempi osa väestöstä heiluu myönteisen ja kielteisen suhtautumisen välimaastossa.

Kokoomuksen ja SDP:n kannattajat vastaan keskustan kannattajat

Kuntaliitoksen (oma kunta) kannatus on keskimäärää suurempaa pääkaupunkiseudulla (48 %). Pääkaupunkiseudun suurten kuntien asukkaiden välillä on kuitenkin suuria eroja suhtautumisessa. Helsingiläisistä lähes kaksi kolmesta (62 %) kannattaa kuntaliitosta. Vantaalta kuntaliitoksen kannattajia löytyy reilu kaksi viidestä (43 %) ja Espoosta vain reilu neljännes (27 %).

Pohjois-Suomesta (52 % vastustaa), taajaan asutuista (43 % vastustaa) ja maaseutumaisista (50 % vastustaa) kunnista löytyy vastustusta selvästi enemmän kuin kannatusta.

Oman asuinkunnan liittäminen yhteen naapurikuntien kanssa saa keskimäärää enemmän ymmärtämystä kokoomuksen (57 %) ja SDP:n (53 %) kannattajilta. Monille keskustan (50 % vastustaa) kannattajille omaan kuntaan kohdentuva liitos on myrkyä, ei niinkään kuntaliitokset yleensä (33 % vastustaa). Vihreiden kannattajista enemmän kuin kolmannes (36 %) suhtautuu oman kunnan liitokseen neutraalisti (ei kannata, mutta ei vastusta).

Pakkoliitokset kansalle vieras ajatus

Kuntaliitosasenteita kartoitettiin tutkimuksessa myös parilla väittämällä. Väittämän ”maamme kuntien lukumäärää tulisi vähentää pakkoliitoksilla merkittävästi” hyväksyy vain reilu neljännes (29 %). Selvä enemmistö torjuu ajatuksen isosta pakkoremontista (58 %).

Valtaosa perussuomalaisten (73 %) ja keskustan (76 %) kannattajista torjuu pakkoliitokset. Kokoomuksen (55 %) ja vihreiden (51 %) kannattajista noin puolet kannattaa. SDP:n ja vasem-

mistoliiton kannattajien keskuudessa on enemmän pakkoliitosten vastustajia kuin kannattajia.

Jos suomalaisille on vastenmielinen ajatus kuntien liittämistä pakolla yhteen, selvää on, ettei niitä saa myöskään purkaa palasiksi. Ajatus ”väestömäärältään tai alueeltaan suuria kuntia pitäisi jakaa pienemmiksi kunniksi” torjutaan liki yksimielisesti (19 % kannattaa, 65 % vastustaa). Ajatus kauhistuttaa etenkin pääkaupunkiseudun asukkaita (76 %).

4.2 Näkemykset kuntien ja kuntayhtymien tehtävien resursoinneista

Vanhusten huoltoon halutaan lisää resursseja

Kuntien tehtävien hoitamiseksi tarvitaan rahaa ja voimavaroja. Tutkimuksessa vastaajille esitettiin luettelo kuntien ja kuntayhtymien tehtäväalueista. Vastaajien tuli jokaisen tehtäväalueen osalta ilmoittaa, tulisiko rahaa ja voimavaroja lisätä, pitää ennallaan vai vähentää.

Kaikkiaan 25 tehtäväalueesta yksi on sellainen, jossa enemmistö haluaa lisätä rahaa ja muita resursseja. Tämä koskee vanhusten huoltoa (52 % lisäisi resursseja). Kaksi viidestä (41 %) pitäisi vanhusten huollon resursoinnin ennallaan.

Viimemainittu tulos on linjassa aiemmin toteutettujen tutkimusten kanssa. Eniten tyytymättömyyttä omassa kunnassa on kohdistunut vanhustenhuoltoon. Vuoden 2012 tutkimuksessa vanhusten hoivan puutteet nousivat voimakkaasti pintaan. Lähes joka toinen piti vanhushpalveluita riittämättöminä. Lisäksi yli kolmannes arvioi vanhushpalveluiden huonontuvan kotikunnassa seuraavan neljän vuoden aikana.

Enemmän kuin kaksi viidestä (44 %) olisi valmis lisäämään myös perusterveydenhuollon ja lastensuojelun voimavaroja. Useimpien tehtäväalueiden osalta tulokset painottuvat suuntaan, jossa resursseihin ei saisi puuttua, vaan pitää nykyisellä tasolla. Poikkeuksena on maahanmuutto, jonka rahoitusta yli puolet (52 %) on valmis vähentämään. Kulttuurista olisi valmis karsimaan neljä kymmenestä (38 %) ja kansalaisopistoista joka neljäs vastaaja (24 %).

Säästää pitäisi, mutta juuri mistään ei saisi leikata

Kysymystä voimavarojen riittävydestä sivuttiin myös tutkimuksen asennevääntämisosiossa. Enemmistö (52 %) torjuu ajatuksen, että oman asuinkunnan säästöissä olisi menty jo nyt liian pitkälle. Tästä voisi tehdä sen varovaisen johtopäätöksen, että säästää pitäisi. Juuri mistään ei kuitenkaan saisi leikata, koska eri tehtävälajeilla rahaa ja muita resursseja tulisi käyttää kuten ennenkin.

Jonkinlaiseksi ratkaisuksi noin puolet väestöstä esittää palvelumaksujen korottamisen asuinkuntansa taloudellisen rasituksen keventämiseksi (49 %) ja kunnallisveron nostamisen palvelujen turvaamiseksi (48 %). Asuinkunnan palveluverkoston karsiminen tyrmätään (58 %), samoin palvelujen laatutason laskeminen peruspalveluiden turvaamiseksi (77 %).

4.3 Mielipiteet palvelujen järjestämisestä

Kunnan tulee järjestää palvelut ainakin lapsia, nuoria ja vanhuksia koskevista asioista

Kunnat ovat vastuussa siitä, että kansalaiset saavat keskeiset palvelut. Järjestämisvastuun kantavat nykyisin yksittäiset kunnat tai kuntaa laajemmilla alueilla kuntayhtymät. Kuntauudistuksen yksi peruskysymys koskee sitä, minkä suuruinen alueellinen tai väestöllinen pohja olisi optimaalinen mahdollisimman tarkoituksenmukaisten ja kustannustehokkaiden palveluiden järjestämiseksi. Määrittystä voidaan mutkistaa vielä kysymällä, kuuluuko kaikkien palveluiden osalta järjestämisvastuu ylipäätään julkiselle sektorille. Tavanomaisesti aihetta on lähestytty siten, että järjestämisvastuun nähdään kuuluvan jollekin julkiselle taholle, mutta palveluja voidaan tuottaa myös markkinaehtoisesti.

Vuoden 2013 tutkimuksessa näkemyksiä palveluiden järjestämisvastuusta tiedusteltiin kysymyssarjalla, jossa vastaajien tuli arvioida 25 palvelua sen mukaan, minkä tahon heidän mielestään pitää vastaisuudessa kantaa vastuu palvelujen järjestämisestä. Mukana vastuunkantajana oli ensimmäisen kerran myös yksityinen sektori.

25 tehtäväkokonaisuudesta löytyy ainakin neljä, joissa järjestämisvastuun nähdään kuuluvan yksityiseltä peruskunnal-

le. Nämä yksittäisen kunnan vastuulla olevat tehtävät ovat lasten päivähoito, nuorisotyö, peruskoulu, vanhusten huolto ja viidennen ehkä vielä kirjastot.

Valtion hoteisiin maahanmuutto ja liikenneväylät

Tulokset kuitenkin kertovat, että tällä tavalla kysyttynä kuntalaiset eivät ole loputtomasti takertuneet ”omillaan pärjäämiseen”. Monissa asioissa järjestämisvastuu halutaan vierittää jollekin muulle taholle kuin yksittäiselle kunnalle. Rakennemuutosten kannalta ongelmaksi nousee se, että kuntalaisilla ei ole yksityiselämästä vastausta siihen, kenelle vastuu kuuluisi.

Otetaan esimerkiksi perusterveydenhuolto. Enemmän kuin kaksi viidestä ilmoittaa, että järjestämisvastuu kuuluu kunnalle, noin neljännes sysää vastuun kuntien yhteistyönä maakunnalle ja viidennes katsoo, että valtion tulisi hoitaa koko perusterveydenhuolto.

Toisena esimerkkinä ovat liikuntapalvelut. Enemmän kuin kaksi viidestä katsoo, että kunnan pitää järjestää palvelut, noin neljännes järjestäisi palvelut kuntien yhteistyönä ja yksi kuudennes sysää vastuun yksityiselle sektorille. Viimemainittu joukko kansalaisia arvioi, että liikuntapalvelut kuuluvat kunnilta kokonaan karsittavien tehtävien joukkoon.

Maakunnallisesti kuntien yhteistyönä järjestämisen suosio on suurinta erikoissairaanhoidossa (42 %), ammattioppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa (40 %), ympäristön huollossa (37 %), palo- ja pelastustoimessa (37 %) sekä joukkoliikenteessä (36 %).

Valtion vastuulle haluttaisiin siirtää kokonaan kaksi tehtäväaluetta. Nämä ovat maahanmuutto (69 %) ja liikenneväylät (58 %). Lisäksi näkyvä vähemmistö kansalaisista haluaisi, että valtio ottaisi vastuun myös erikoissairaanhoidosta (38 %) sekä ammattioppilaitoksista ja -korkeakouluista (38 %).

4.4 Näkemykset kuntien tehtävien järjestämisestä ohjaavista määräyksistä

Väestöllä ei ole yksimielistä näkemystä siitä, mitä määräyksille pitäisi tehdä

Kuntien tehtävien järjestämistä ohjataan mm. määräyksillä. Määräyksillä tarkennetaan lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia. Määräykset ovat toimijoita velvoittavaa säädäntöä. Teemaan liittyen vastaajien tuli tutkimuksessa ottaa kantaa kuntien tehtävien järjestämistä ohjaaviin määräyksiin.

Kansalaiset jakaantuvat kolmeen osaan riippumatta määräysten luonteesta. Kuitenkin pätevyysvaatimuksia (45 %) ja palveluiden saatavuutta (40 %) koskeviin määräyksiin ollaan sikäli tyytyväisiä, että vähintään kaksi viidestä haluaa säilyttää ne nykyisellään.

Noin neljännes sanoo, että kaikenlaisia määräyksiä tulisi tiukentaa nykyisestä. Eniten tiukentamista koskevia vaateita kohdentuu ryhmäkokoihin (29 %) ja henkilöstömitoituksiin (28 %). Samaan hengenvetoon neljännes (24 %) kuitenkin ilmoittaa, että ryhmäkokoja koskevia määräyksiä tulisi keventää.

Sukupuoli on yhteydessä näkemyksiin. Naisilla on miehiä useammin taipumusta tiukentaa kaikenlaisia määräyksiä. Näin etenkin, kun kyse on ryhmäkokoja ja henkilöstömitoituksia koskevista asioista.

Puoluekanta heijastuu vastauksissa siten, että perussuomalaisten tukijat haluaisivat kiristää muita useammin pätevyysvaatimuksia, ryhmäkokoja ja henkilöstömitoituksia koskevia määräyksiä. Ryhmäkokojen ja henkilöstömitoitusten tiukentamista ajavat muita useammin myös vihreiden kannattajat. Keskustan kannattajat puolestaan olisivat muita useammin valmiita määräysten keventämiseen (ryhmäkoot ja henkilöstömitoitukset).

Suhtautuminen säästöihin kotikunnassa on yhteydessä näkemyksiin kuntien tehtäviä ohjaavista määräyksistä. Vastaajat, joiden mielestä kunnan säästöissä on menty liian pitkälle, haluaisivat tiukentaa (lisätä) etenkin ryhmäkokoja, henkilöstömitoituksia ja palveluiden saatavuutta koskevia määräyksiä. Vastaavasti taipumus vaatia lisää henkilöstöä palvelujen parantamiseksi johtaa siihen, että määräyksiä tulisi tiukentaa nykyisestäään.

4.5 Suhtautuminen keinoihin kunnan taloudellisen tilan parantamiseksi

Palvelut kuntien yhteistyönä maakunnallisesti

Kunnan eri tehtäväalueiden resursointia koskevan vertailun ohella vuoden 2013 tutkimuksessa selvitettiin suhtautumista konkreettisiin säästö- ja tehostamisratkaisuihin. Vastaajilta tiedusteltiin, miten he suhtautuvat palveluja, taloutta ja hallintoa koskeviin erilaisiin toimenpide-ehdotuksiin. Osa testatuista ehdotuksista sisältyi hallituksen rakennepakettiin, osa ns. kuutoskaupunkien ehdotukseen miljardisäästöön pääsemiseksi.

Ehdotukset eivät kattaneet systemaattisesti kaikkia mahdollisia toimenpiteitä, vaan tarkasteluun poimittiin keskeisimpiä julkisessa keskustelussa esitettyjä toimintamalleja.

Eniten kannatusta saa ehdotus, jonka mukaan asuinkunnan palveluita on järjestettävä maakuntatasolla kuntien yhteistyönä säästöjen aikaansaamiseksi ja palveluiden turvaamiseksi (71 %). Yleisellä tasolla valtaosa siis kannattaa kuntien maakuntatasoista yhteistyötä, vaikka yksittäisten palveluiden arvioissa ollaan samassa asiassa selvästi varovaisempia.

Enemmistö (55 %) väestöstä on periaatteessa sitä mieltä, että kuntien pitäisi jatkossa olla riittävän suuria pärjätäkseen omilla verotuloillaan. Kun tulokulma asetetaan omaan asuinkuntaan, niin näkemykset muuttuvat astetta varauksellisemmaksi. Oman asuinkunnan liittäminen yhteen naapurikunnan tai -kuntien kanssa kunnan talouden tilan parantamiseksi viehättää vain reilua kolmannesta (37 %) väestöstä. Osaksi tulosta voi selittää sillä, että oman asuinkunnan koetaan jo nykyisellään pärjäävän taloudellisesti omillaan.

Kuntalaisille pitäisi jakaa palveluseleitä

Kysymystä yksityisen panoksen asemasta kuntien palvelutuotannossa sivuttiin tutkimuksessa kahdella kysymyksenasettelulla. Ajatus kuntapalvelujen ulkoistamisesta yksityisten yritysten hoidettavaksi nykyistä enemmän synnyttää vastarintaa (56 %). Ehdotus kuntapalveluiden ulkoistamisesta saa vastakaikua oikeastaan vain kokoomuksen kannattajilta (51 %). Kaikkien muiden

puolueiden kannattajien mielestä ulkoistamisen laajentaminen on vastenmielinen ajatus.

Sen sijaan väittämä, jonka mukaan asuinkunnan tulee jakaa palveluseleitä, jolloin kuntalaiset itse päättävät, keneltä palvelun ostavat, saa enemmistön (52 %) tuen. Palvelujen ulkoistaminen käy päinsä, jos kuntalainen saa itse päättää asiasta. Taustalla voi piillä ajatus palveluiden saatavuuden parantumisesta.

Palvelusetelien jakaminen viehättää kaikkia ammattiryhmiä lukuun ottamatta alempia toimihenkilöitä. Alemmista toimihenkilöistä alle puolet (39 %) syytyy ehdotuksen kuultuaan. Puoluekannan mukaan ehdotus saa varovaista tukea muilta paitsi vasemmistoliiton kannattajilta.

Palveluiden laatua ei saisi laskea

Varsin paljon kannatusta saaviin ehdotuksiin kuuluvat asuinkunnan rakennus- yms. investointien karsinta (51 %) sekä palvelumaksujen korottaminen (49 %). Joka toinen olisi myös valmis korottamaan kotikunnan kunnallisveroa palvelujen turvaamiseksi (48 %).

Pahalta maistuvia lääkkeitä löytyy useampia. Ajatus kunnan palveluiden laatutason laskemisesta, jotta peruspalvelut voitaisiin turvata, tyrmätään (77 %). Samansuuntainen reaktio syntyy, kun kysytään asuinkunnan palvelupisteiden ja -verkoston harventamisesta kustannustehokkuuden lisäämiseksi ja säästöjen aikaansaamiseksi. Selvä enemmistö (58 %) vastustaa ajatusta. Ehdotus kunnan lainanoton lisäämisestä on niin ikään vastenmielinen (69 %).

Kunnallisten palveluiden karsiminen nykyisestä kunnan taloudellisen tilan parantamiseksi jakaa väestön kahtia. Kaksi viidestä (43 %) kannattaa karsimista, ja lähes joka toinen vastustaa (47 %). Lähes joka toinen (47 %) lisäksi ilmoittaa, että asuinkunnan tehtäviä on mahdollista karsia ilman, että palvelut heikkenevät. Moni on halukas karsimaan palveluita, kunhan ne eivät ulotu lapsiin, nuoriin, vanhuksiin tai sairaisiin.

Eniten kannatusta saa ehdotus, jonka mukaan kuntien peruspalveluista perimiä maksuja tulee porrastaa nykyistä enemmän tulojen mukaan (69 % kannattaa). Vain viidesosa (19 %) asettuu

vastarintaan. Enemmistö kaikissa väestöryhmissä hyväksyy ajatuksen ainakin periaatteessa.

Kaikki muut tarjotut ehdotukset maistuvat kansalaisten mielestä enemmän tai vähemmän pahoilta. Kuitenkin kaksi viidestä (39 %) kannattaa ajatusta vanhusten laitospaikkojen vähentämisestä ja panostamisesta vanhusten kotona asumiseen. Lähes joka toinen (48 %) silti tyrmää tämänkin ehdotuksen. Ehdotus viehättää ylempiä toimihenkilöitä, hyvin koulutettuja ja kokoomuksen kannattajia.

Asuinkunnan tehtävien siirtäminen valtion hoidettavaksi ei suuresti innosta suomalaisia. Kaksi viidestä (40 %) kuitenkin kannattaa sitä, että kuntien tehtäviä siirrettäisiin valtion hoidettavaksi. Reilu kolmannes (35 %) vastustaa ajatusta, ja neljännes ei osaa sanoa mitään asiaan (25 %). Perussuomalaisten kannattajista enemmistö (55 %) ja maaseutumaisissa kunnista asuvista lähes joka toinen (47 %) siirtäisi asuinkuntansa tehtäviä valtion hoidettavaksi.

4.6 Valtion ja kuntien suhde

Palvelujen tason uskotaan heikkenevän, mikäli tehtävien karsinta johtaa merkittäviin säästöihin

Maan hallituksen rakennemuutospaketissa aiotaan purkaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita miljardin euron edestä seuraavien neljän vuoden aikana. Ajatus oman asuinkunnan tehtävien karsimisesta synnyttää kansalaisten keskuudessa enemmän vastakaikua (47 %) kuin vastustusta (35 %). Ongelma on lähinnä siinä, että kansalaiset pitävät voimakkaasti kiinni tehtävistä ja palveluista, jotka muodostavat huomattavan osan kuntien menotaakasta (esim. lasten päivähoido, peruskoulu, vanhusten huolto). Lisäksi juuri kukaan ei haluaisi, että rahaa ja voimavaroja ainakaan vähennettäisiin nykyisestä (ks. luvut 4.2. ja 4.3.).

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa myös siihen, mitä tapahtuu kotikunnassa, jos kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisellä saavutettaisiin miljardin euron vähennys kuntien toimintamenoihin. Enemmistö (60 %) otaksuu, että kunnallisten palveluiden taso heikkenee säästöjen myötä, vaikka tehtävät vä-

hentyisivätkin. Joka viides (20 %) otaksuu, että mitään muutosta palvelujen tasossa ei tapahdu. Juuri kukaan ei usko palvelujen parantumiseen.

Vapaakuntakokeilu viehättää enemmistöä kansasta

Maan poliittinen johto on esittänyt maahan uutta vapaakuntakokeilua kuntien palvelutuotannon uudistamiseksi. Ajatuksena on se, että kunnille asetetaan vain tietyt tavoitteet palveluiden järjestämiseksi ja annetaan kuntien vapaasti päättää keinot, joilla tavoitteet saavutetaan. Ajatus vapaakunnista hyväksytään varsin laajasti kansalaisten keskuudessa (59 %). Hyvin harva suoranaisesti vastustaa ajatusta (20 %).

Vapaakuntakokeilun kannatus on suurinta kokoomuksen ja perussuomalaisten tukijoiden keskuudessa. Pientä varauksellisuutta ilmenee lähinnä vasemmistoliiton ja vihreiden kannattajien keskuudessa.

Johtopäätökset

Suomalaisten mielestä kuntien ja kuntayhtymien tehtävien hoitamiseksi pitäisi voimavarat lähes kaikilla tehtäväsektoreilla säilyttää kutakuinkin ennallaan. Enemmistö suuntaisi kuitenkin nykyistä enemmän rahaa ja voimavaroja vanhusten huoltoon.

Lapsille, nuorille ja vanhuksille suunnattujen palveluiden järjestämisvastuun tulisi olla kunnalla. Enemmistön mielestä valtion osuuksia kunnille pitäisi pikemminkin lisätä kuin leikata. Kotikunnassa on kuitenkin enemmistön mielestä säästämahdollisuuksia ja jollei niitä ole muuten, palveluita voidaan järjestellä kuntien yhteistyönä maakuntatasolla. Palvelujen tason uskotaan kuitenkin heikkenevän, mikäli kuntien tehtäviä karsitaan suuresti merkittävien säästöjen aikaansaamiseksi.

Enemmistön mielestä kuntien tulisi olla jatkossa riittävän suuria pärjätäkseen omillaan. Silti oman asuinkunnan liittäminen naapurikuntien kanssa kannattaa vain reilu kolmannes suomalaisista. Pattitilannetta kuvaa myös se, että pakkoliitoksia vierastetaan.

5 Vallankäyttö kotikunnassa

5.1 Tyytyväisyys eri tahojen valtaan kotikunnassa

Kenelläkään ei ole liikaa valtaa omassa kotikunnassa

Käsitykset vallasta ja sen jakautumisesta muodostavat olennaisen osan kansalaisten yhteiskuntakuvaa. Kunnallisella tasolla ne ilmaisevat pitkälle myös käsityksiä kunnallisen demokratian toimivuudesta.

Tyytyväisyyttä kunnallispoliittisen vallan jakautumiseen kartoitettiin kysymyksellä, jossa vastaajien tuli arvioida vaikuttajajoukkoa kolmiportaisesti sen mukaan, onko heillä kotikunnassa liikaa, liian vähän tai sopivasti valtaa.

Liian vallan haltijoiden lista on yleisilmeeltään hillitty. Sellaista tahoa, jolla olisi yksiselitteisesti liikaa valtaa, ei löydy. Lähinnä yhden asian liikkeiden ja virkamiesten valtaa haluttaisiin vähentää. Näiden tahojen valtaa pitää liiallisena joka neljäs.

Jonkin verran kriittisiä mainintoja kohdentuu myös ammattiyhdistysliikkeeseen, elinkeinoelämään ja kunnanjohtajaan. Noin viidennes kokee näiden vallan kotikunnassaan liialliseksi. Ominakeinen käsitys kunnallisesta demokratiasta on sillä runsaalla kymmenesosalla, joka katsoo valtuustolla olevan liian paljon valtaa.

Nuoret eivät kykene arvioimaan vallan käyttöä asuinkunnassaan

Yleisin vastaus lähes kaikkien arvioitujen tahojen kohdalla oli se, että valtaa on sopivasti. Huomattavan moni ei kykene ollenkaan arvioimaan oman kotikuntansa vallankäyttöä. Kannan ottaminen etenkin yhden asian liikkeisiin on tuottanut vastaajille tuskia. Tuloksista käy ilmi se, että alle 30-vuotiaista enemmistö ei pysty arvioimaan yhdenkään tahon vallan ”kohdallaanoloa” omassa kotikunnassa. Varsin helppoa kannan muodostaminen on ollut kuitenkin yli 59-vuotiaille.

Luettelo tahoista, joilla on liian vähän valtaa, ei ole pitkä. Juuri yhdellekään taholle ei haluttaisi luovuttaa lisää valtaa omassa kotikunnassa, ei edes valtuustolle. Kuudesosa lisäisi kuitenkin maa- ja metsätalouden harjoittajien valtaa. Nämä äänet tulevat etenkin Itä- ja Pohjois-Suomesta.

Puoluekannan mukaiset erot ovat sikäli vähäisiä, että ne noudattelevat pitkälle kansalaisten keskimääräistä suhtautumista. Perussuomalaisien kannattajat kuitenkin poikkeavat muiden puolueiden tukijoista siinä, että haluaisivat riisua kaikkien tahojen valtaa muita useammin. Kokoomuksen ja keskustan kannattajista keskimäärää useampi rajoittaisi ammattiyhdistysliikkeen valtaa, vasemmistopuolueiden kannattajat puolestaan yritysten ja elinkeinoelämän valtaa. Kokoomuksen kannattajista kaksi viidestä näkee yhden asian liikkeiden vallan liialliseksi. Vihreiden kannattajat poikkeavat muista siinä, että heillä on ollut vaikeuksia ylipäättään ottaa kantaa.

Näkemykset kunnanjohtajan vallankäytöstä ovat yhteydessä arvioihin elinkeinoelämän vaikutusmahdollisuuksista

Käsitykset eri tahojen vallan määrästä kotikunnassa eivät ole luonnollisestikaan irrallisia toisistaan. Tuloksista käy ilmi se, että arviot valtuuston, hallituksen ja niiden puheenjohtajien vallankäytöstä ovat sidoksissa toisiinsa. Tyytymättömyys valtuuston vallan käyttöön ennustaa tyytymättömyyttä myös kunnanhallitukseen ja näiden päätöksentekuelinten puheenjohtajiin.

Tyytyväisyys tai tyytymättömyys kunnanjohtajan ja viranhaltijoiden valta-asemaan on yhteydessä arvioihin elinkeinoelämän

sekä maa- ja metsätalouden harjoittajien vallan käytöstä kotikunnassa. Sen sijaan ammattiyhdistysliikkeen ja yhden asian liikkeiden sananvalta kotikunnassa ei kytkeydy näkemyksiin kunnan poliittisten päättäjien, kunnanjohtajien tai elinkeinoelämän vallan määrästä. Niitä arvioidaan omana kokonaisuutena. Jos ammattiyhdistysliikkeen sananvalta kunnassa nähdään liian vähäiseksi, voi olettaa, ettei ole halua lisätä kunnan poliittisten päättäjien, kunnanjohtajan tai elinkeinoelämän vaikutusvaltaa.

5.2 Oman kotikunnan imago ja onnistuminen tiedotuksessa

Puolet väestöstä on tyytyväinen oman kotikuntansa julkiseen kuvaan

Tutkimuksessa vastaajat arvioivat oman kotikuntansa imagoa yksinkertaisella kysymyksenasettelulla. Suomalaisista joka toinen (49 %) katsoo, että oman kotikunnan imago on erittäin tai melko hyvä. Huonoksi sen tohtii arvioida vain kuudesosa (17 %) väestöstä.

Keskimäärää paremmaksi oman kotikaupunkinsa imagon arvioivat asuvat etenkin pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla. Myös Pohjois-Suomessa koetaan, että oman kotikunnan julkinen kuva on hyvä. Hieman varauksellisempia näkemyksissään ovat muualla Etelä-Suomessa kuin Uudellamaalla asuvat. Tulos viittaa siihen, että monissa Etelä-Suomen rakennemuutoskaupungeissa ei täysin uskota oman kotikaupungin hyvään julkiseen kuvaan.

Koulutausta heijastuu vastauksissa siten, että tyytyväisyys oman kotikunnan julkiseen kuvaan paranee koulutustason kohotessa. Ammattiryhmistä tyytyväisimpiä ovat ylemmät toimihenkilöt. Yrittäjistä aika moni (30 %) on enemmän tai vähemmän tyytymätön oman kotikuntansa imagoon.

Asuinkunta on onnistunut kohtuullisesti palveluista tiedottamisessa

Vastaajat arvioivat tutkimuksessa asuinkuntansa onnistumista tiedotuksessa kahdesta eri näkökulmasta. Tutkimuksessa kysyt-

tiin tyytyväisyyttä tiedottamiseen kunnan palveluista (kuten terveydenhoito, päivähoito ja koulut) sekä päätöksenteosta (kunnan/kaupungin hallitus, kunnan/kaupungin valtuusto).

Lähes kaksi viidestä (38 %) on tyytyväinen asuinkunnan tiedottamiseen palveluista. Tyytymättömiä on aika vähän (17 %). Reilu kolmannes (35 %) antaa ”välttävän” arvosanan (ei hyvää mutta ei huonokaan).

Asuinkunnan päätöksistä tiedottamisen koetaan olevan vaatimattomampaa kuin kunnan palveluista. Vain vajaa neljännes (23 %) on tyytyväinen siihen, miten päätöksenteosta on tiedotettu. Tyytymättömiä on hieman enemmän (26 %) kuin tyytyväisiä.

Tyytyväisyys kunnan palveluista tiedottamiseen lisääntyy iän myötä. Yli 59-vuotiaista lähes joka toinen antaa erittäin tai melko hyvän arvosanan. Alle 30-vuotiaista tällä tavalla suhtautuu vain neljännes.

Merkillepantavaa kunnan palveluita koskevissa tuloksissa on se, että asuinalueen ja kuntatyyppin mukaiset erot ovat aika pieniä. Maaseutumaisissa kunnissa ollaan kuitenkin ehkä hieman keskimäärää tyytyväisempiä.

Sen sijaan kunnan päätöksenteosta tiedottamisessa ilmenee keskimäärää enemmän varauksellisia näkemyksiä kaupunkimaisissa kunnissa Etelä-Suomessa, lukuun ottamatta pääkaupunkiseutua ja Uuttamaata.

Puoluekanta heijastuu näkemyksissä kotikunnan päätöksenteosta tiedottamisessa. Perussuomalaisten tukijat ovat vähiten tyytyväisiä ja keskustan kannattajat eniten. Palveluiden osalta eniten tyytyväisyyttä ilmenee kokoomuksen ja SDP:n kannattajien keskuudessa, vähiten perussuomalaisten kannattajien parissa.

5.3 Mitkä puolueet ovat osaavia kunnallisissa asioissa?

Keskusta arvioidaan kyvykkäimmäksi kunta-asioissa

Maamme puolueiden julkista kuvaa kartoitettiin tutkimuksessa kysymyksenasettelulla, jossa vastaajien tuli nimetä kaikki ne puolueet, jotka ovat osaavia ja kyvykkäitä kunnallisissa asioissa.

Yleissilmäys tuloksiin kertoo, että puolueet profiloituvat kansalaisten arvioissa verraten selvästi. Edelleen huomataan, että keskusta, kokoomus ja SDP keräävät pääosan maininnoista siten, että muiden puolueiden kuvat kunta-asioiden osajina jäävät jokseenkin värittömiksi.

Keskusta asettuu tällä mittarilla parhaaksi kuntapuolueeksi (35 %). Keskustan niskaan kuitenkin hengittävät kokoomus (31 %) ja SDP (29 %). Merkillepantavaa tuloksissa on se, että neljästä ns. suuresta puolueesta perussuomalaiset pärjäävät kyse-lyssä heikosti valtakunnalliseen kannatukseen suhteutettuna. Vain vajaa kuudesosa (15 %) väestöstä pitää perussuomalaisia kyyvykkäänä kunta-asioissa. Lähes samaan perussuomalaisten kanssa yltävät vasemmistoliitto (14 %), vihreät (14 %) ja RKP (14 %).

Nuorten, alle 30-vuotiaiden keskuudessa näkemykset ovat samansuuntaisia kuin koko väestön parissa. Eniten ”kuntaääniä” nuorilta saa keskusta (27 %). Heti perässä tulevat SDP (24 %) ja kokoomus (22 %). Vihreät (13 %) ja perussuomalaiset (13 %) jäävät nuorten keskuudessa kuntapuolueina vasemmistoliiton (15 %) ja RKP:n (14 %) taakse.

5.4 Kuntalainen monissa rooleissa

Valtaosa kuntalaisista pitää itseään ennen muuta maksajana/rahoittajana

Kunta ei merkitse kansalaiselle vain fyysistä elinympäristöä. Se ei liioin ole pelkkä palvelukoneisto, joka täyttää asukkaansa tarpeita hänen elinkaarensa kaikissa vaiheissa. Kunta on myös henkisen kokemisen ja kiinnittymisen kehikko ja siten myös identiteettitehtijä. Kuntalaisella on oikeuksia ja velvollisuuksia, joiden takia hänellä on kuntalaisena erilaisia rooleja eri elämänvaiheissa. Kuntalainen on myös vallankäyttäjä, jollei muuten niin ainakin neljän vuoden välein kuntavaaleissa. Teemaan liittyen vastaajat ottivat kantaa siihen, minkälaisena kuntalaisena he pitävät itseään ensi- ja toissijaisesti.

Vaihtoehdot olivat seuraavat:

- potilas/asiakas (hoiva-/hoitopalvelun tarvitsija)

- kuluttaja (kuntapalvelujen valikoiva käyttäjä, esim. kulttuur- ja liikuntapalvelut)
- maksaja (veronmaksaja ja palveluiden rahoittaja)
- osallistuja (vaikuttaminen kunnan asioihin ja päätöksentekoon).

Ennen muuta suomalaiset kokevat itsensä maksajiksi (veronmaksaja, palveluiden rahoittaja) kunnan jäsenenä (72 %). Lähes joka toinen näkee itsensä myös kuluttajiksi, jotka valikoiden käyttävät erilaisia kuntapalveluja. Vähemmistö suomalaisista näkee itseään ensi- tai toissijaisesti hoito- tai hoivapalveluiden asiakkaina tai osallistujina (vaikuttaminen kunnan asioihin ja päätöksentekoon).

Tuloksista näkyy se, että maksajiksi itsensä kokevat ennen muuta ne kuntalaiset, jotka eivät ensisijaisesti käytä kunnallisia terveyspalveluita. Näihin kuuluvat työssä käyvät palkansaajat, korkeasti koulutetut ja hyvätuloiset.

Asiakkaina ja potilaina itseään pitävät ovat ennen muuta vähän koulutetut, iäkkäät, eläkeläiset, pienituloiset ja kunnallisia terveyspalveluja ensisijaisesti käyttävät.

Osallistujiksi itsensä tuntevia oli vähän (5 %). Nämä ihmiset seuraavat kiinnostuksella kotikunnan asioita ja tietävät, mitä kunnassa tapahtuu. Joukossa on keskimäärää enemmän ammatillisen perustutkinnon ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita. Osallistujat asuvat keskimäärää useammin muualla kuin Etelä-Suomessa, maaseutumaisissa kunnissa. Ryhmään kuuluvista vajaa kolmannes on keskustan kannattajia. SDP:n ja perussuomalaisten kannattajat ovat selvästi ”aliedustettuina” osallistujien keskuudessa.

Johtopäätökset

Tahoa, jolla suomalaisten mielestä on yksiselitteisesti liikaa valtaa kotikunnassa, ei tutkimuksessa löytynyt. Lähinnä yhden asian liikkeiden ja virkamiesten valtaa haluttaisiin vähentää. Näiden tahojen valtaa pitää kotikunnassaan liiallisena joka neljäs. Luetelo tahoista, joilla on liian vähän valtaa, ei myöskään ole pitkä. Juuri yhdellekään taholle ei haluttaisi luovuttaa lisää valtaa omassa kotikunnassa, ei edes valtuustolle. Aiemmissa tutkimuksissa

on käynyt ilmi, että vallanpuutetta potevat kuntalaisten mielestä ennen muuta kuntalaiset itse. Toiveena on ollut suoran kansanvallan lisääminen siitäkin huolimatta, että seuraamukset arveluttavat (Ilmapuntari 2011).

6 Luottamus yhteiskunnan eri tahoihin ja mediaan

6.1 Luottamus eri tahoihin yhteiskunnassa

Tasavallan presidentti luottamuspuutarin kärjessä, media kakkosena

Kansalaisten suhdetta yhteiskunnan keskeisiin instituutioihin lähestytään seuraavassa luottamuksen näkökulmasta. Luottamussuhteen selvittäminen antaa tietoa instituutioiden nauttiman legitimiisyyden asteesta eli siitä, koetaanko niiden toiminta oikeuteksi ja hyväksytyksi.

Luottamus voidaan ymmärtää kansalaisten uskoksi siihen, että yhteiskunnan eri instituutiot toimivat kansalaisten oikeaksi kokemalla tavalla. Luottamus on kokemusten tuottamaa ja päivittyy jatkuvasti luottamuksen ja epäluottamuksen tuntemuksina vastauksena muuttuviin olosuhteisiin ja tilanteisiin. Aiemmistä tutkimuksista tiedetään, että lama-aikaan tai sen lähelle osuneet mittaukset osoittavat luottamustuntemusten reagoivan muuttuviin yhteiskunnallisiin oloihin melko johdonmukaisesti. Epäsuotuisat kansantalouden olosuhteet heikentävät luottamusta etenkin poliittisiin instituutioihin.

Ilmapuntari 2013 -tutkimuksessa luottamuslistan kärkeen asettui tasavallan presidentti (70 % luottaa erittäin tai melko pal-

jon). Toiseksi eniten luottamusta kysytyistä instituutioista kohdentui tiedotusvälineisiin (54 % luottaa erittäin tai melko paljon). Luottamus näihin tahoihin ei kuitenkaan ole täydellistä. Painopiste on vastauksissa luottaa melko paljon, mikä antaa hieman tulkinnanvaraa.

Enemmän kuin kaksi viidestä (43 %) luottaa erittäin tai ainakin melko paljon eduskuntaan. Käytännössä saman luottamusprosentin saa ammattiyhdistysliike (41 %). Myös maan hallitukseen luottavaisia löytyy kahden viidesosan verran (39 %). Huomattava osa maan hallituspuolueiden kannattajista suhtautuu ainakin jossain määrin varauksellisesti maan hallitukseen. Vasemmistoliiton kannattajista valtaosa ei luota kovinkaan paljoa tai ei lainkaan hallitukseen.

Luottamuslistan tyveen asettuvat oppositiopuolueet. Oppositioon luottaa väestöstä erittäin tai melko paljon ainoastaan neljäsosa (25 %) kansalaisista. Opposition luku on alhainen, koska oppositiopuolueiden kannattajatkaan kaikki eivät luota oppositiopuolueisiin suuresti.

Kotikunnan päättäjiin luottaa reilu kolmannes kuntalaisista

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että myös oman kotikunnan päättäjät ovat melko huonossa hapessa kansalaisten keskuudessa. Luottamus oman kotikunnan päättäjiin jakaa kansaa kuitenkin sikäli, että reilu kolmannes (36 %) luottaa erittäin tai melko paljon ja joka toinen ei luota kovinkaan paljon tai ei lainkaan (55 %). Luottamus oman kotikunnan päättäjiin on suurta etenkin keskustan kannattajien parissa. Perussuomalaiset edustavat toista ääripäätä suhtautumisessa kotikunnan päättäjiin.

Suomalaisen työelämän epävarmuudesta kielii se, että yrityksiin ja työnantajajärjestöihin luottaa erittäin tai melko paljon vain kolmannes (33 %) väestöstä. Keskimäärää enemmän työnantajiin luottavat nuoret ja opiskelijat, keskimäärää vähemmän puolestaan ikääntyvät ihmiset ja työntekijätaustaiset.

Luottamus ammattiyhdistysliikkeeseen on yhteydessä mediaa kohtaan tunnettuun luottamukseen

Kukaan vastaaja ei varmasti ole ajatellut instituutioita erillisinä ja antanut kahdeksaa toistaan täysin irrallista vastausta. On luonnollista ajatella, että vastaukset määräytyvät muutaman yleisen peruskäsityksen mukaan. Luottamuksen tarkasteleminen pelkästään yksittäisten instituutioiden tasolla saattaa siten jättää paljastamatta eri instituutioiden keskinäisen yhteenkytkeytymisen.

Instituutiojoukkoa tiivistettiin sen perusteella, miten eri instituutioihin kohdistuva luottamus liittyy ne toisiinsa. Instituutiot asettuivat järjestykseen niiden toimintatarkoituksen tai -ympäristön perusteella. Tasavallan presidenttiä, eduskuntaa, maan hallitusta, oppositiota ja kunnallisia päättäjiä yhdistää niiden poliittinen luonne. Kyse on luottamuksesta poliittisiin toimijoihin. Luottamus työnantajajärjestöihin on yhteydessä käsityksiin poliittisten toimijoiden luotettavuudesta. Sen sijaan vastaajien näkemykset tiedotusvälineistä ja ammattiyhdistysliikkeestä muodostavat tässä tutkimuksessa oman muista erillisen kokonaisuuden. Luottamus ammattiyhdistysliikkeeseen on yhteydessä mediaa kohtaan tunnettuun luottamukseen.

6.2 Luottamus medioiden uutisointiin

Ylen ja Suomen tietotoimiston uutisointia pidetään luotettavimpana

Tutkimuksessa tiedusteltiin myös kansalaisten luottamusta eri tiedotusvälineiden uutisointiin. Arvioitavia tahoja oli kaikkiaan yksitoista. Kutakin mediaa arvioitiin viisiportaisella asteikolla. Vastaajat arvioivat eri medioita riippumatta siitä, missä määrin he seuraavat niitä.

Median keskinäisessä mittelössä luottamuslistan kärkeen asetuvat Ylen TV-uutiset (87 % arvioi uutisoinnin erittäin tai melko luotettaviksi), STT (85 %) ja Ylen radiouutiset (84 %). Selvä enemmistö väestöstä arvioi myös MTV:n uutiset (74 %), Helsingin Sanomat (66 %) ja oman maakunnan suurimman lehden (62 %) uutisoinnin olevan luotettavaa. Enemmistön (58 %) mielestä myös Kauppalehden uutisointiin voi luottaa.

Mikäli näkemyksiä maakunnan ykköslehden luotettavuudesta tarkastellaan tarkemmin alueittain, niin luottamuslukuissa liikutaan parhaimmillaan 80 prosentin tasolla. Pääkaupunkiseudulla asuvista 78 % pitää HS:n uutisointia luotettavana. Pirkanmaalla 77 %, Varsinais-Suomessa 79 % ja Pohjois-Pohjanmaalla 79 % väestöstä luottaa oman maakuntansa ykköslehden uutisointiin.

Vähemmässä määrin kansalaiset luottavat iltapäivälehtien uutisointiin. Yleisin vastaus niiden osalta on se, että ne eivät ole sen enempää luotettavia kuin epäluotettaviakaan. Samaa mieltä ovat myös ne, jotka lukevat iltapäivälehtiä. Tulos kielii ehkä siitä, että iltapäivälehtien ei ehkä odotetakaan olevan täysin objektiivisia uutisoinnissa. Toisaalta vastaajat välttämättä eivät miellä niitä sanan varsinaisessa merkityksessä ”uutislehdiksi”, ne ovat myös paljon muuta, esimerkiksi viihde- ja ajanvietemedioita.

Enemmistö (55 %) pitää oman kaupungin/kunnan paikallislehden uutisointia luotettavana. Luottamus oman kotikunnan paikallislehden uutisointiin lisääntyy kuntakoon pienentyessä. Maaseutumaisissa kunnissa paikallislehden uutisointi koetaan yhtä luotettavaksi kuin maakunnan ykköslehden uutisointi.

Kansalaisten ajattelussa luottamus eri medioiden uutisointiin näyttäisi tiivistyvän kolmeen toisistaan erilliseen kokonaisuuteen. Ensimmäisen muodostavat valtakunnalliset yleismediat (Yle, STT, MTV3 ja HS), joihin luottamus on varsin suurta jos senkin takia, että lähes kaikki pystyvät niitä arvioimaan. Toinen kokonaisuus muodostuu alueellisista ja kohderyhmämedioista (maakunnalliset, alueelliset, Maaseudun Tulevaisuus ja Kauppa-lehti) ja kolmas iltapäivälehdistä (IS ja IL).

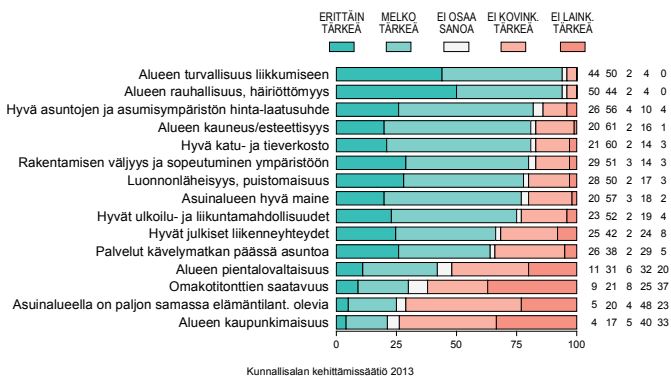
Johtopäätökset

Suomalaisten luottamuslistan kärjessä on tasavallan presidentti. Kakkoseksi nousevat tiedotusvälineet. Eduskunta ja hallitus jäävät luottamuksessa tasavallan presidentin ja tiedotusvälineiden taakse. Oman kotikunnan päättäjät ovat melko huonossa hapsessa kansalaisten keskuudessa. Reilu kolmannes luottaa kotikunnan päättäjiin erittäin tai melko paljon ja joka toinen ei luota kovinkaan paljon tai ei lainkaan. Suomalaisen työelämän epävar-

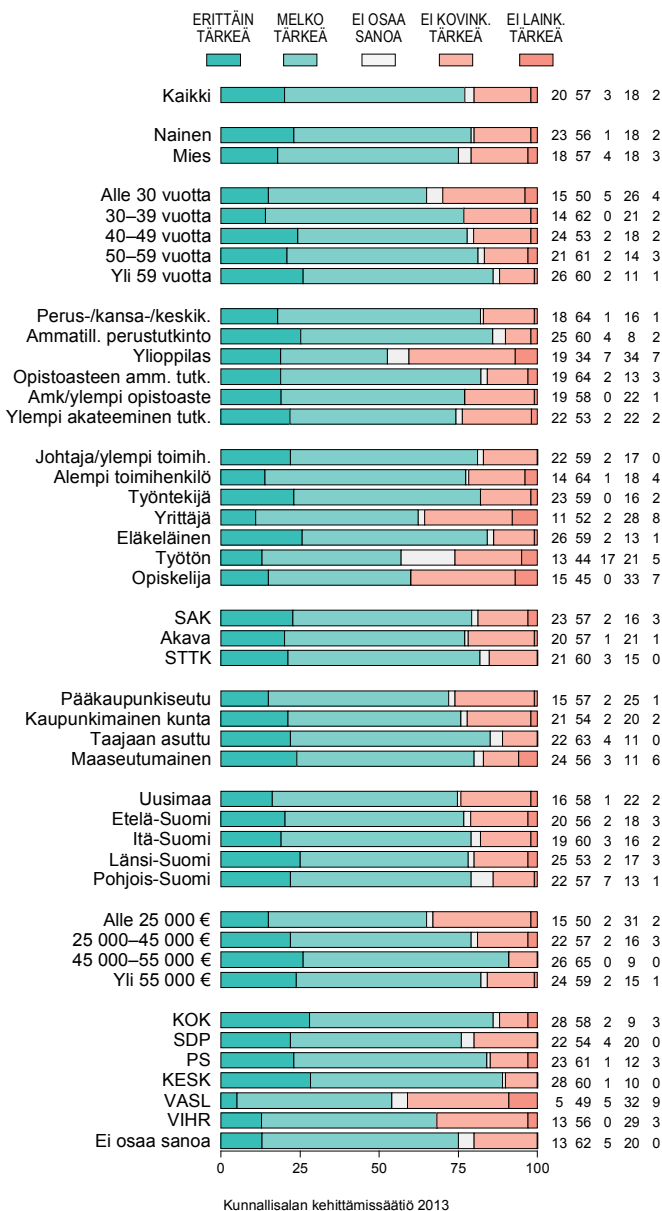
muudesta kielii se, että yrityksiin ja työnantajajärjestöihin luottaa erittäin tai melko paljon vain kolmannes väestöstä.

Ylen ja Suomen tietotoimiston uutisointia pidetään luotettavimpina eri medioista. Enemmistö väestöstä luottaa ainakin jossain määrin kaikkien medioiden uutisointiin lukuun ottamatta iltapäivälehtiä. Kuitenkaan iltapäivälehtiäkään ei pidetä epäluotettavina, vaan ne ovat pikemminkin jotakin luotettavien ja epäluotettavien uutislähteiden väliltä.

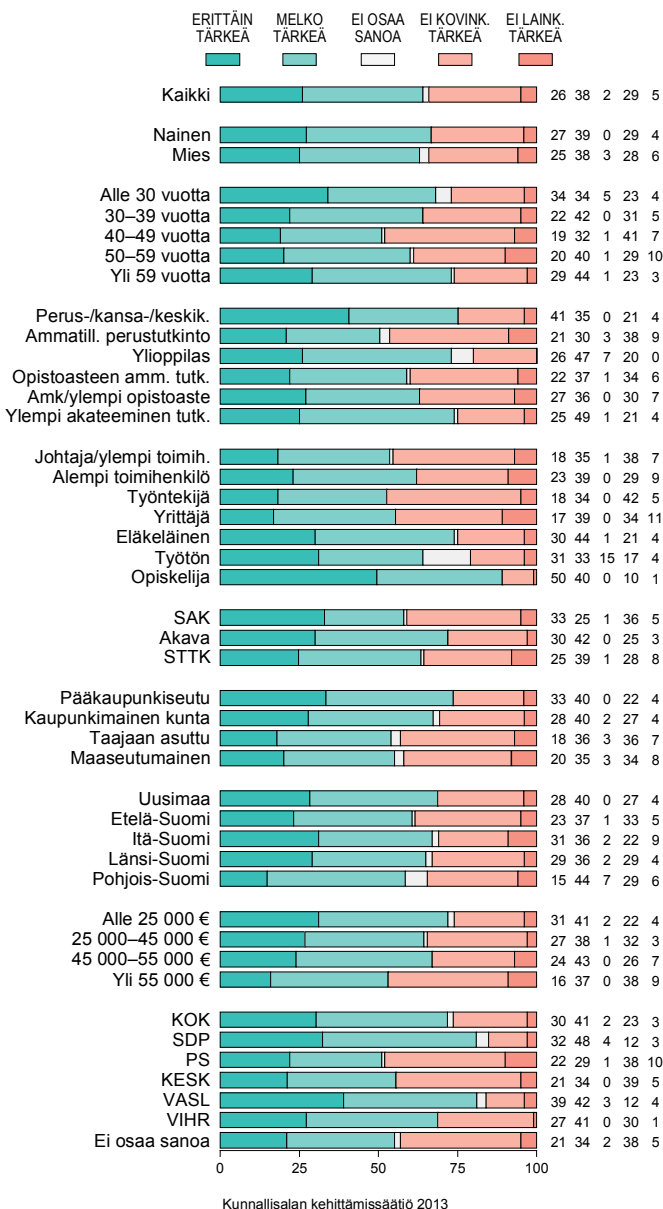
Kuvio 1. KUINKA TÄRKEITÄ ERI TEKIJÄT OLISIVAT VÄLITTÖMÄN ASUINALUEEN JA ASUIN-
YMPÄRISTÖN VALINNASSA (%).

Kuvio 2. ASUINYMPÄRISTÖN VALINTAKRITEERIT: ASUINALUEEN HYVÄ MAINE (%)

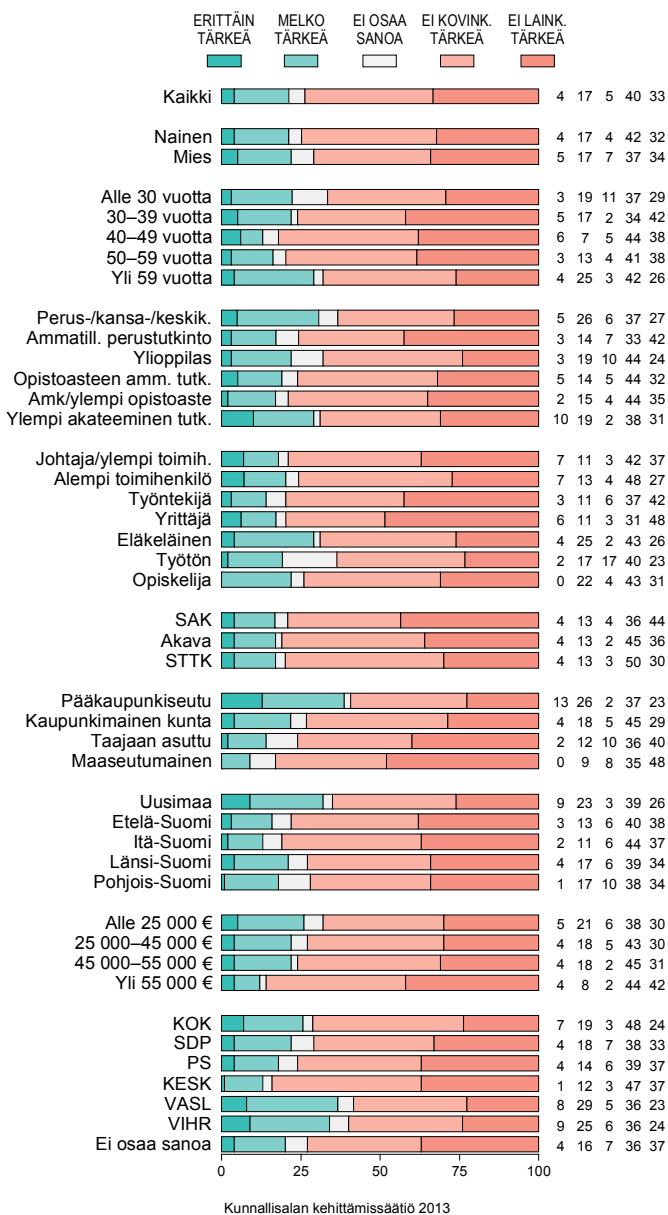

**Kuvio 3. ASUINYMPÄRISTÖN VALINTAKRITEERIT: PALVELUT
KÄVELYMATKAN PÄÄSSÄ ASUNTOA (%).**

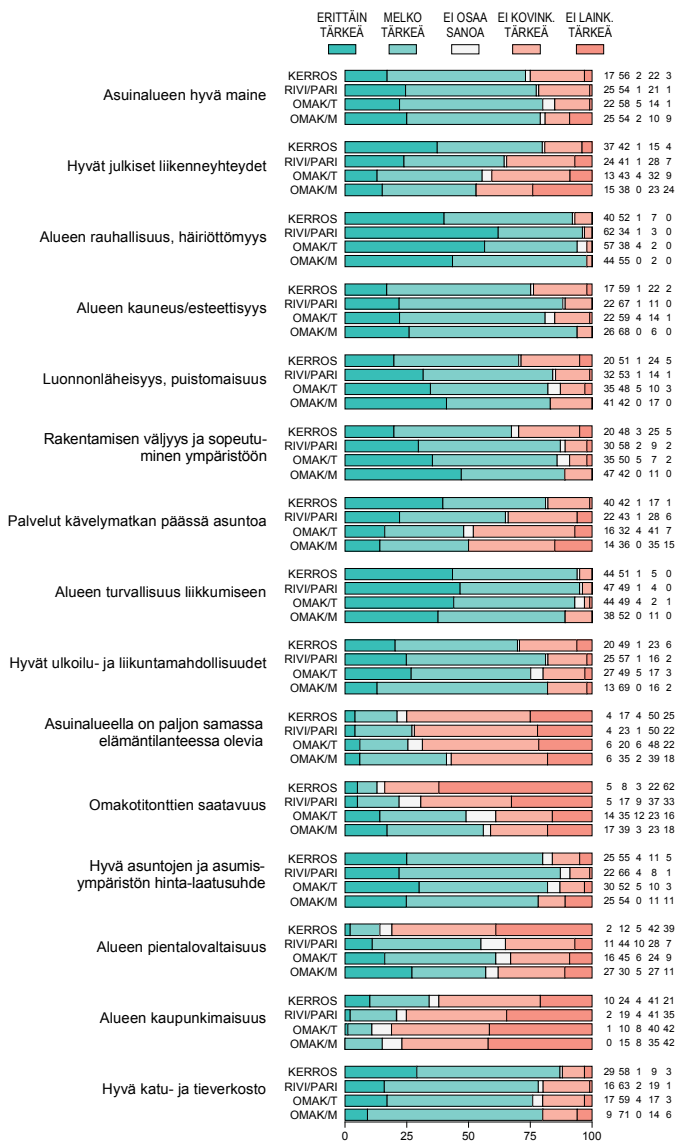

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 4. ASUINYMPÄRISTÖN VALINTAKRITEERIT: ALUEEN KAUPUNKIMAISUUS (%).

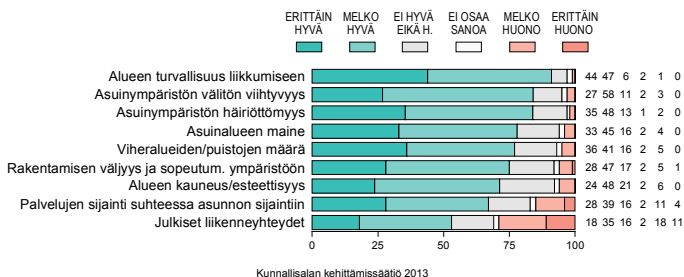

Kuvio 5. KUINKA TÄRKEITÄ ERI TEKIJÄT OLISIVAT ASUINYMPÄRISTÖN VALINASSA: ARVIOT ASUMISMUODON MUKAAN (%)

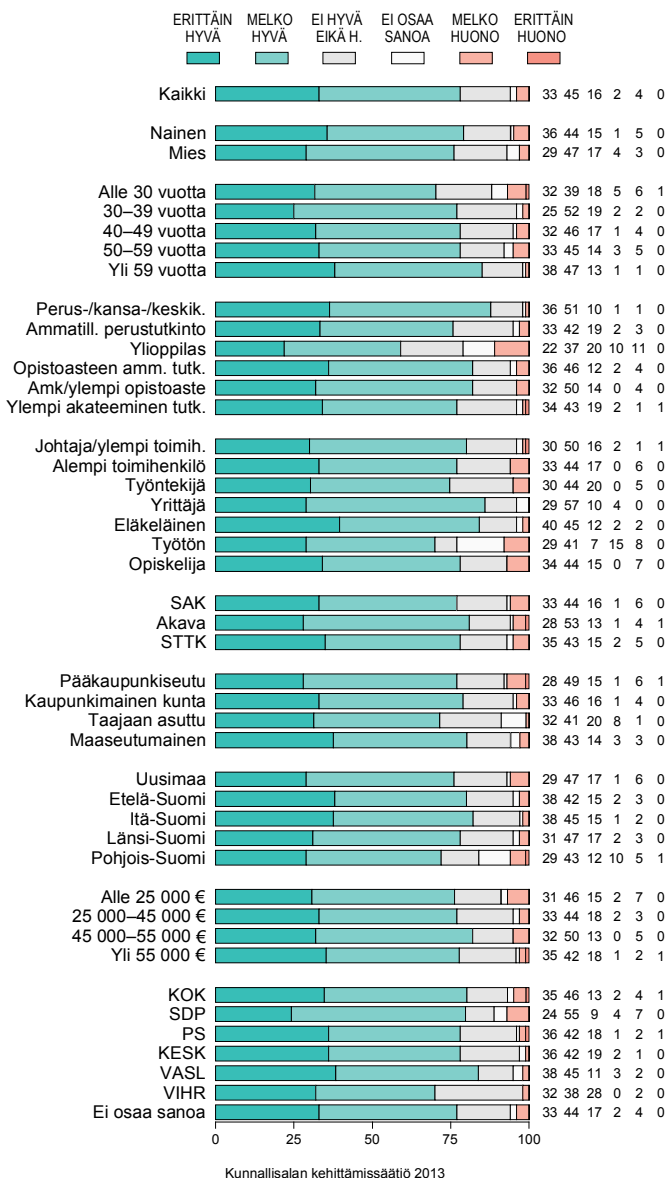

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

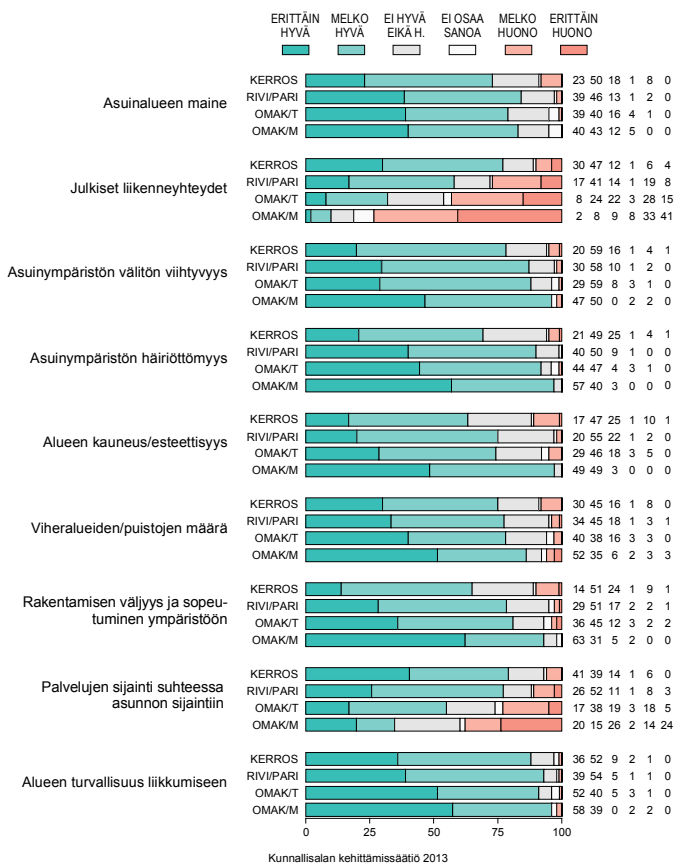
Kuvio 6. KUN ARVIOI OMAA ASUIN- JA ELINYMPÄRISTÖÄN YKSITYISKOHTAISEMMIN, MILLAISEN ARVOSANAN ANTAA SILLE ERI ASIOISTA (%).

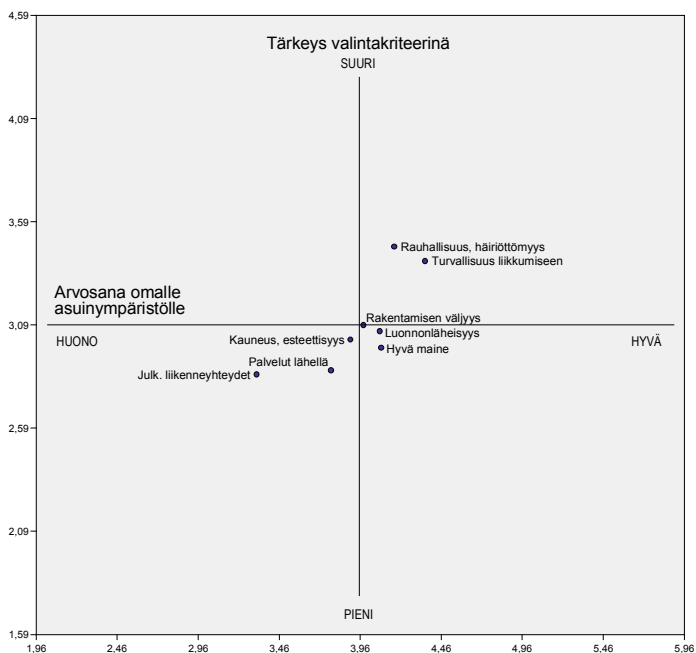
**Kuvio 7. ARVOSANAT OMALLE ASUIN- JA ELINYMPÄRISTÖLLE:
ASUINALUEEN MAINE (%)**

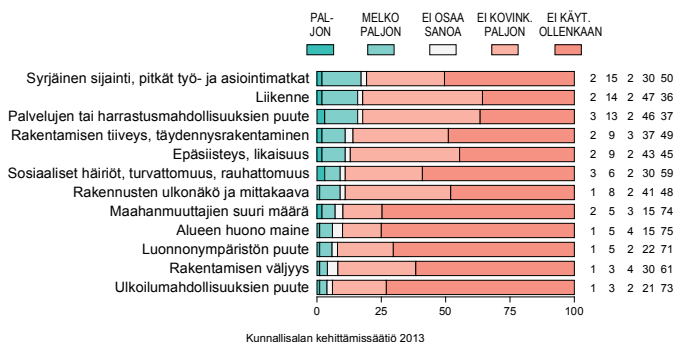
Kuvio 8. ARVOSANAT OMALLE ASUIN- JA ELINYMPÄRISTÖLLE ASUMISMUODON MUKAAN (%).

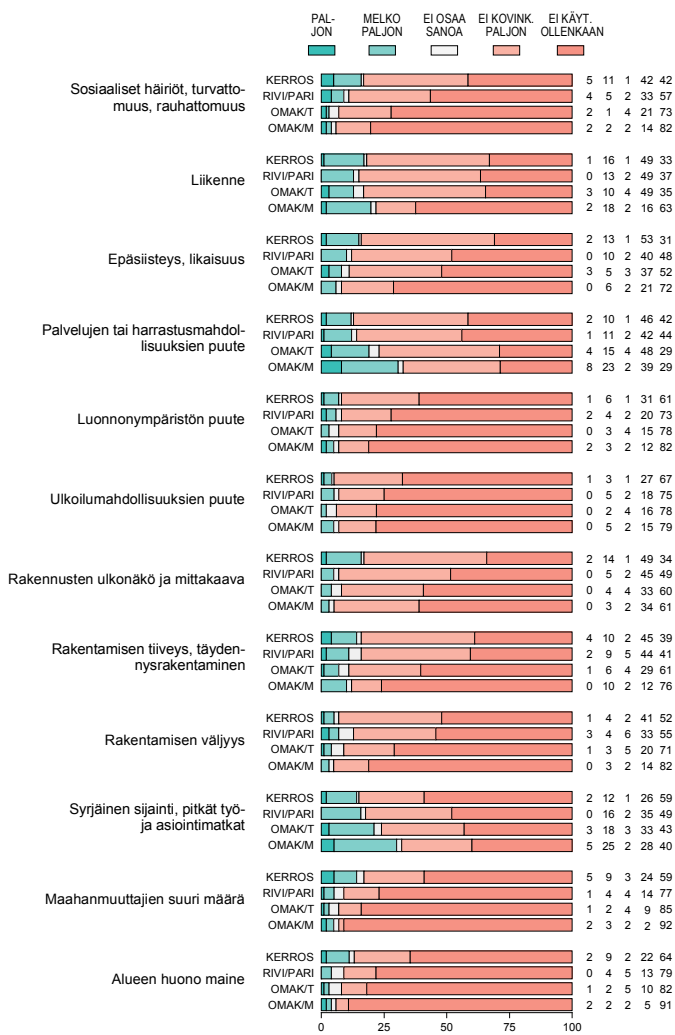
Kuvio 9. ERI TEKIJÖIDEN TÄRKEYS ASUINYMPÄRISTÖN VALINTAKRITEERINÄ vs. ARVOSANAT NIIDEN TOTEUTUMISELLE OMASSA ASUINYMPÄRISTÖSSÄ (kysymyssarjojen vertailukelpoiset mittarit; asteikko-keskiarvot, kartan keskipiste = kaikki tekijät keskimäärin).

Kuvio 10. MISSÄ MÄÄRIN ERI TEKIJÄT AIHEUTTAVAT VIIHTYMÄTTÖMYYTTÄ OMALLA ASUINALUEELLA (%).

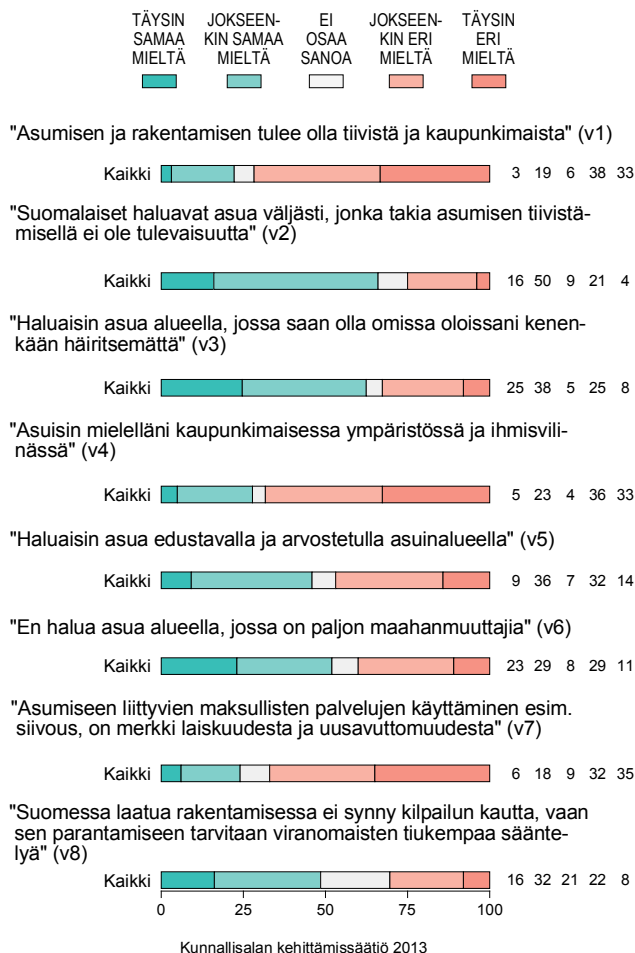

Kuvio 11. VIIHTYMÄTTÖMYYTTÄ AIHEUTTAVAT TEKIJÄT OMALLA ASUINALUEELLA: ARVIOT ASUMISMUODON MUKAAN (%).

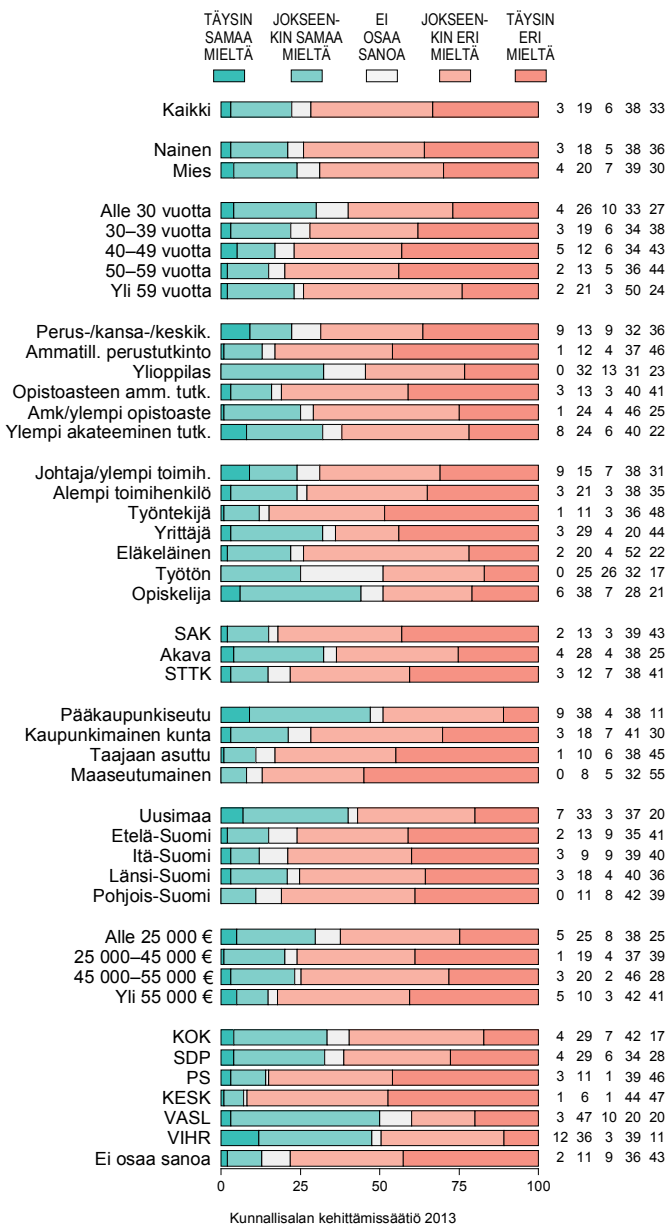

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

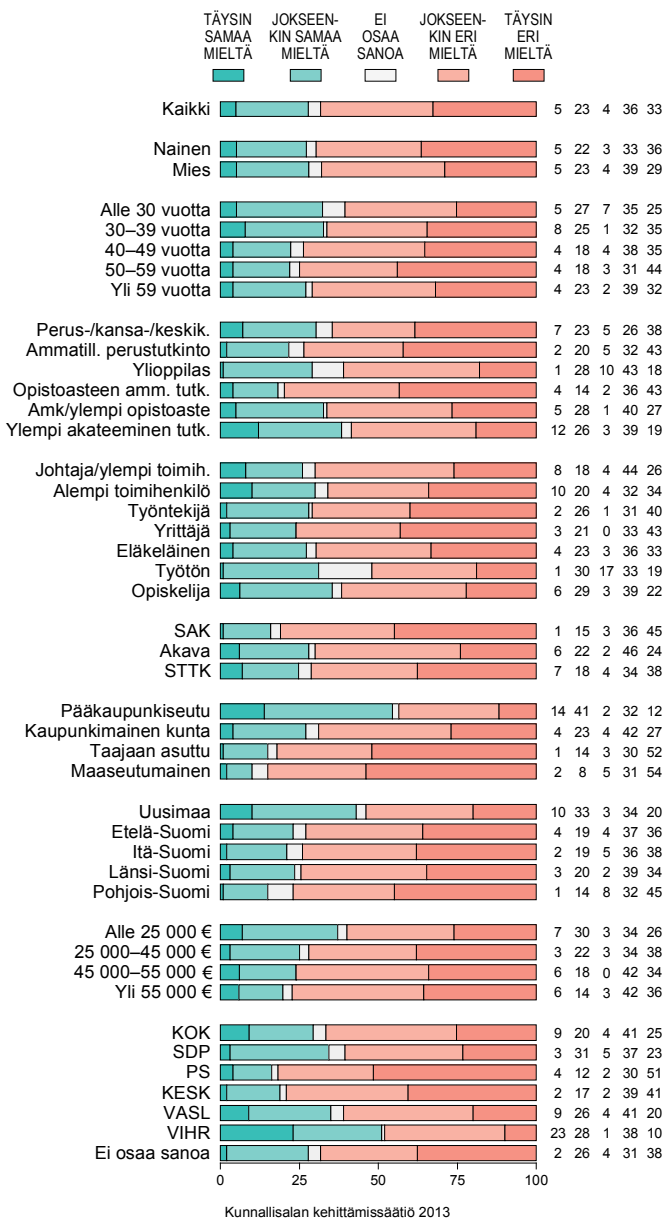
Kuvio 12. SUHTAUTUMINEN ASUMISTA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

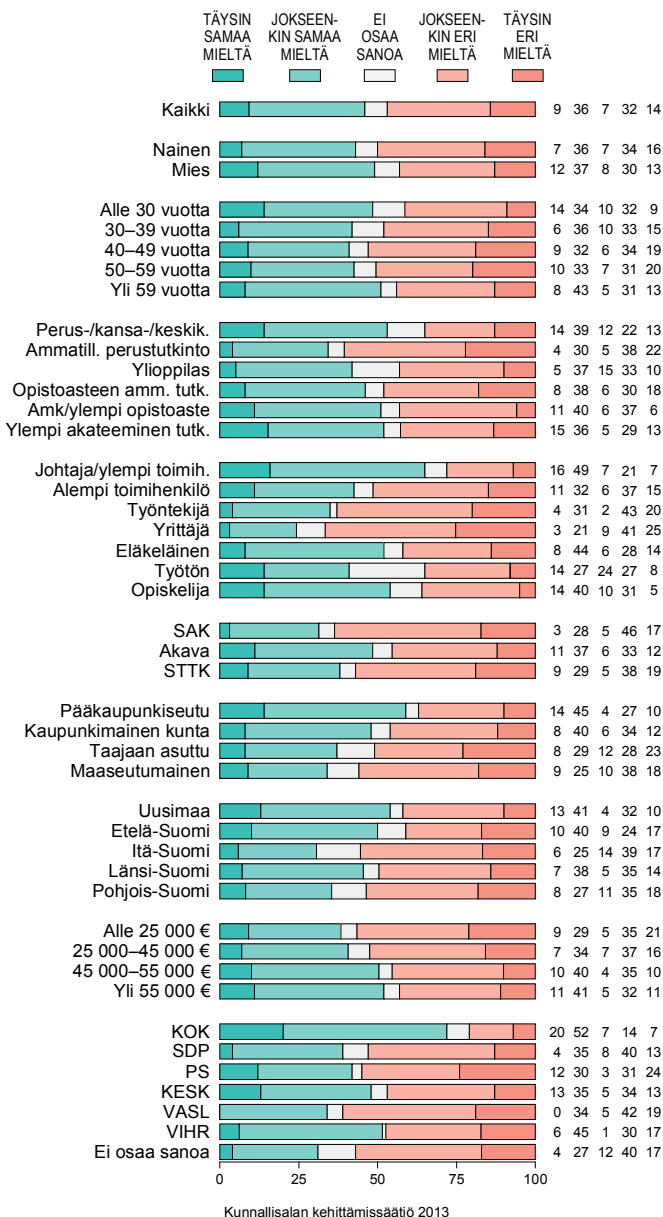
Kuvio 13. "Asumisen ja rakentamisen tulee olla tiivistä ja kaupunki-
maista" (%).

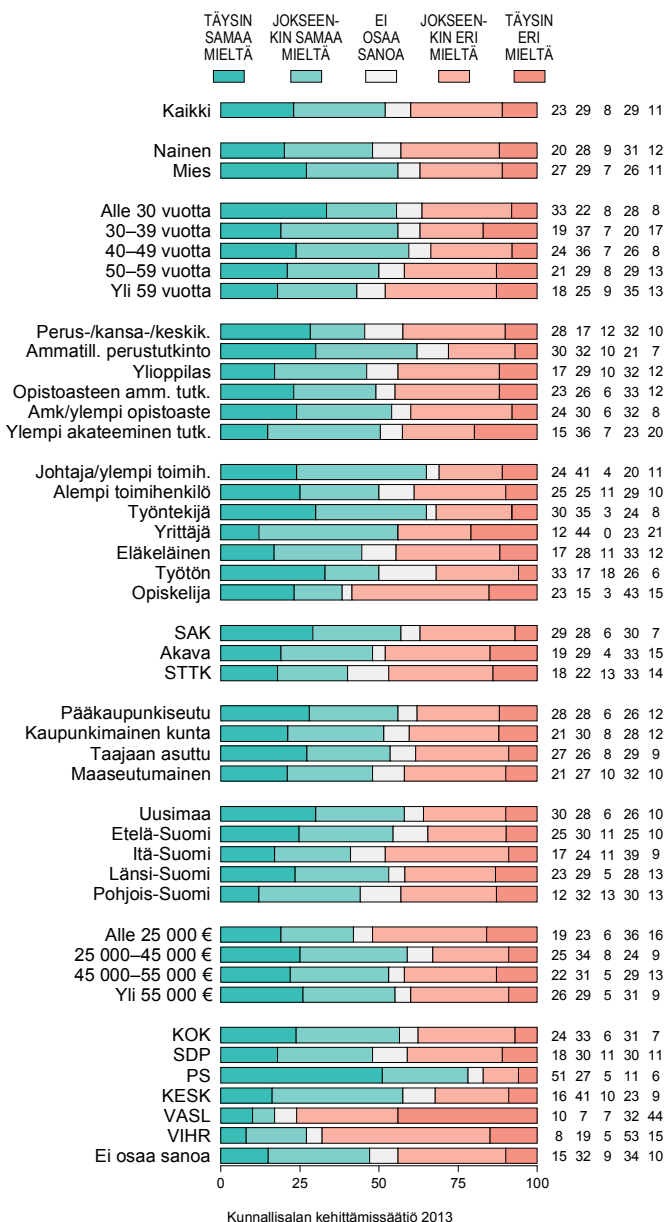
Kuvio 14. "Asuisin mielelläni kaupunkimaisessa ympäristössä ja ihmis-
vilinässä" (%).

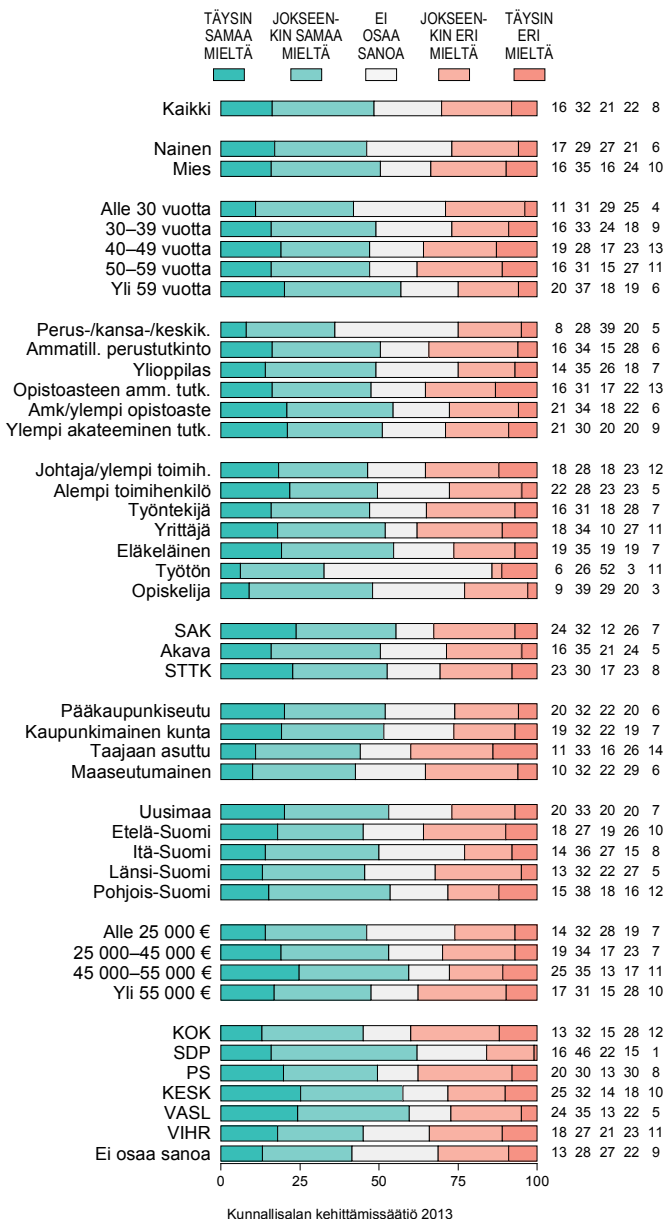
Kuvio 15. "Haluaisin asua edustavalla ja arvostetulla asuinalueella" (%).

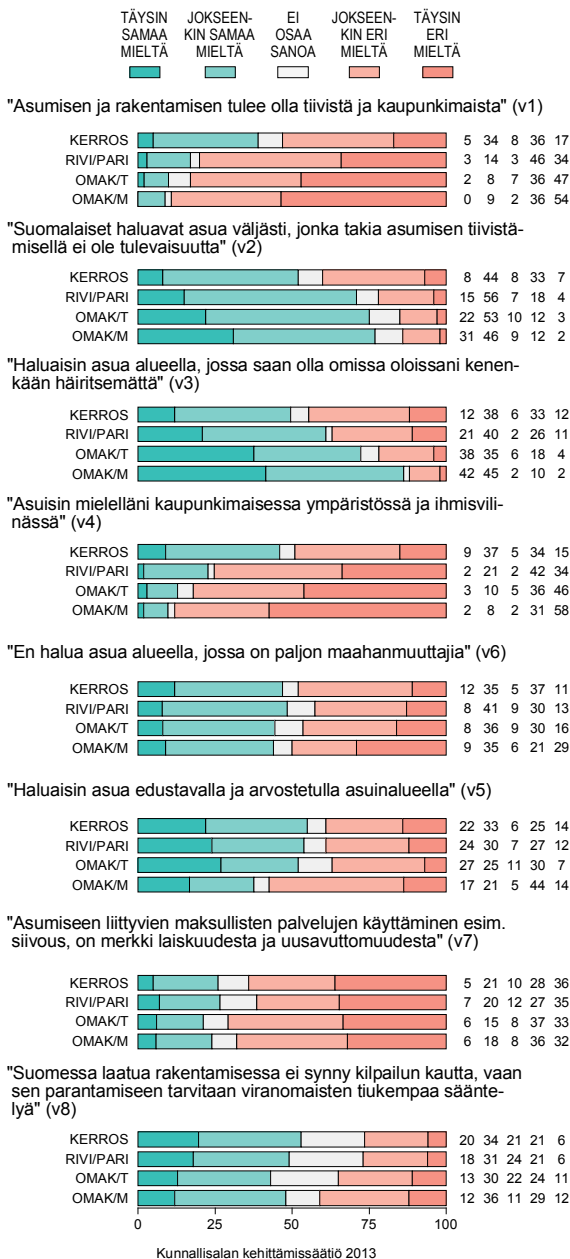
Kuvio 16. "En halua asua alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia" (%).

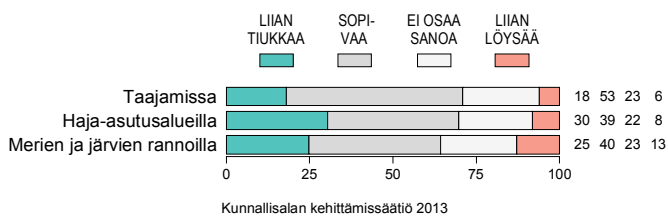
Kuvio 17. "Suomessa laatua rakentamisessa ei synny kilpailun kautta, vaan sen parantamiseen tarvitaan viranomaisten tiukempaa sääntelyä" (%).

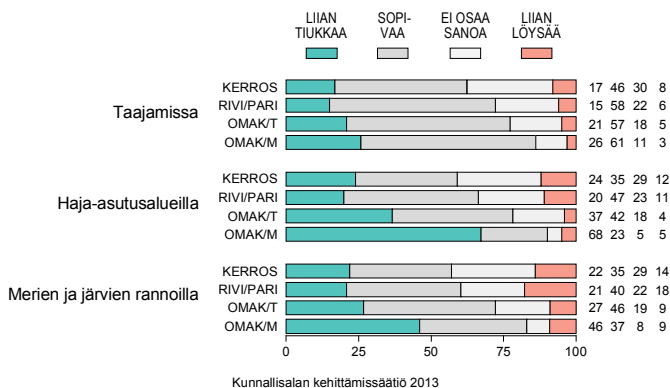
Kuvio 18. SUHTAUTUMINEN ASUMISTA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN ASUMISMUODON MUKAAN (%).

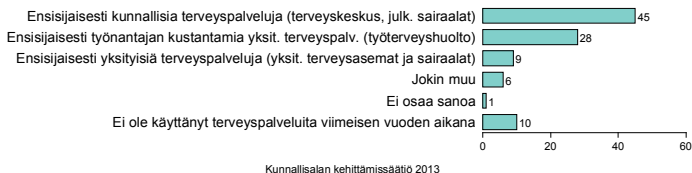
**Kuvio 19. MILLAISEKSI KOKEE RAKENTAMISEN SÄÄNTELYN SUO-
MESSA (%).**

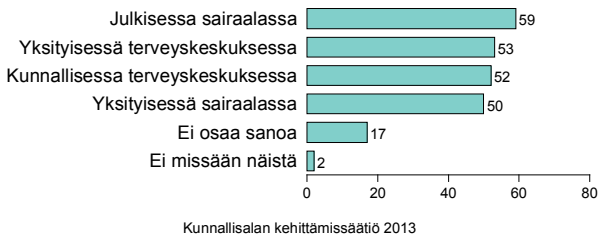
Kuvio 20. MILLAISEKSI KOKEE RAKENTAMISEN SÄÄNTELYN SUOMESSA: ARVIOT ASUMISMUODON MUKAAN (%).

Kuvio 21. MINKÄLAISIA TERVEYSPALVELUITA ON ENSISIJAISESTI KÄYTTÄNYT VIIMEKSI KULUNEEN VUODEN AIKANA (%).

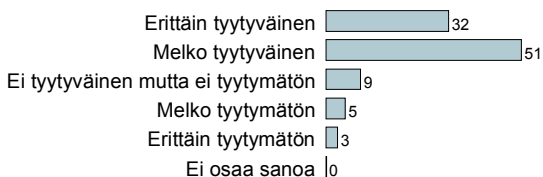

Kuvio 22. MISSÄ KAIKKIALLA SAA NYKYISIN HYVÄÄ HOITOA (%).

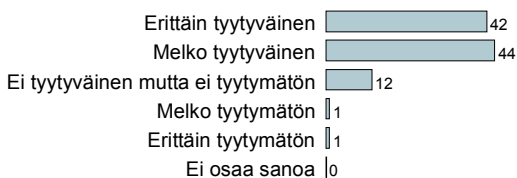

Kuvio 23. KUINKA TYYTYVÄINEN ON OLLUT SAAMAANSA HOITOON KÄYTTÄESSÄÄN ENSISIJAISESTI KÄYTTÄMIÄÄN TERVEYSPALVELUITA (%).

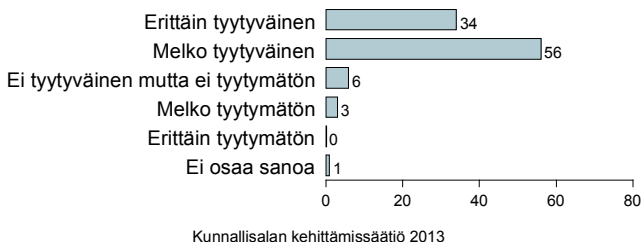
a) Kunnallisia terveyspalveluita

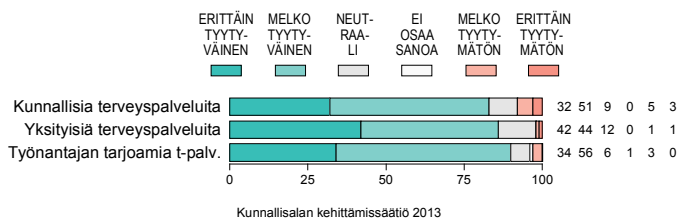
b) Yksityisiä terveyspalveluita

c) Työnantajan kustantamia yksit. palv.

**Kuvio 24. KUINKA TYYTYVÄINEN ON OLLUT SAAMAANSA HOITOON KÄYT-
TÄESSÄÄN ENSISIJAISESTI KÄYTTÄMIÄÄN Terveyspalvelui-
TA (%).**

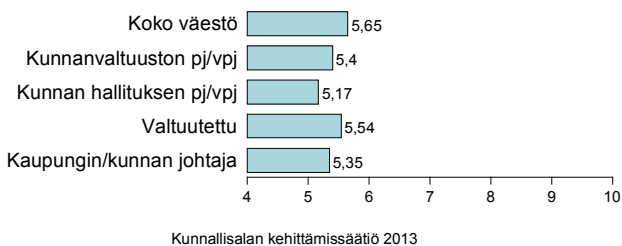
Kuvio 25. MINKÄ YLEISARVOSANAN ANTAISI KUNTAUUDISTUKSEN TÄMÄNHETKISELLE TOTEUTUKSELLE (kouluarvosana-asteikko 4–10, %).

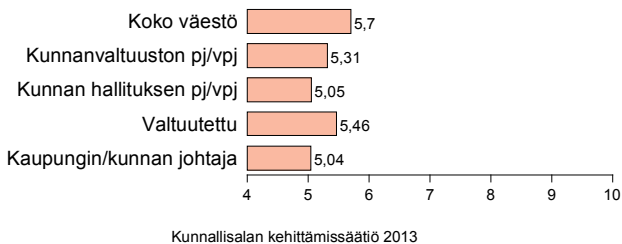
Kuvio 26. MINKÄ YLEISARVOSANAN ANTAISI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTOUUDISTUKSEN TÄMÄNHETKISELLE TOTEUTUKSELLE (kouluarvosana-asteikko 4–10, %).

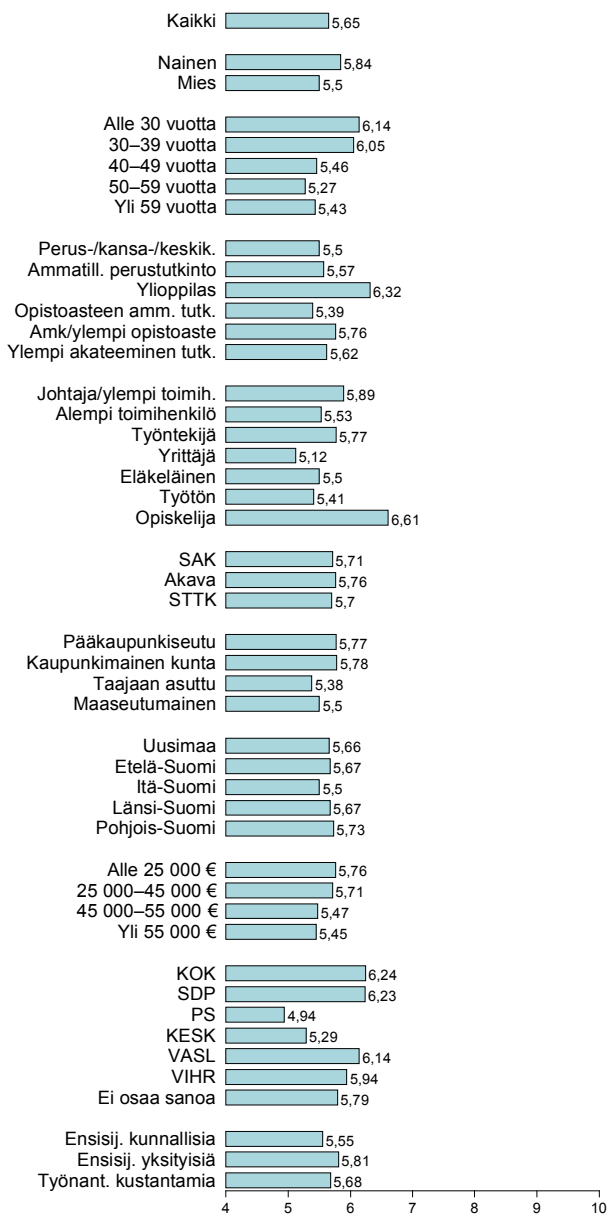
Kuvio 27. ARVOSANAT KUNTAUUDISTUKSELLE: KUNTALAISET vs. KUNNALLISET VAIKUTTAJAT (keskiarvot, asteikko 4–10).

Kuvio 28. ARVOSANAT SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTOUUDISTUKSELLE: KUNTALAISET vs. KUNNALLISET VAIKUTTAJAT (keskiarvot, asteikko 4–10).

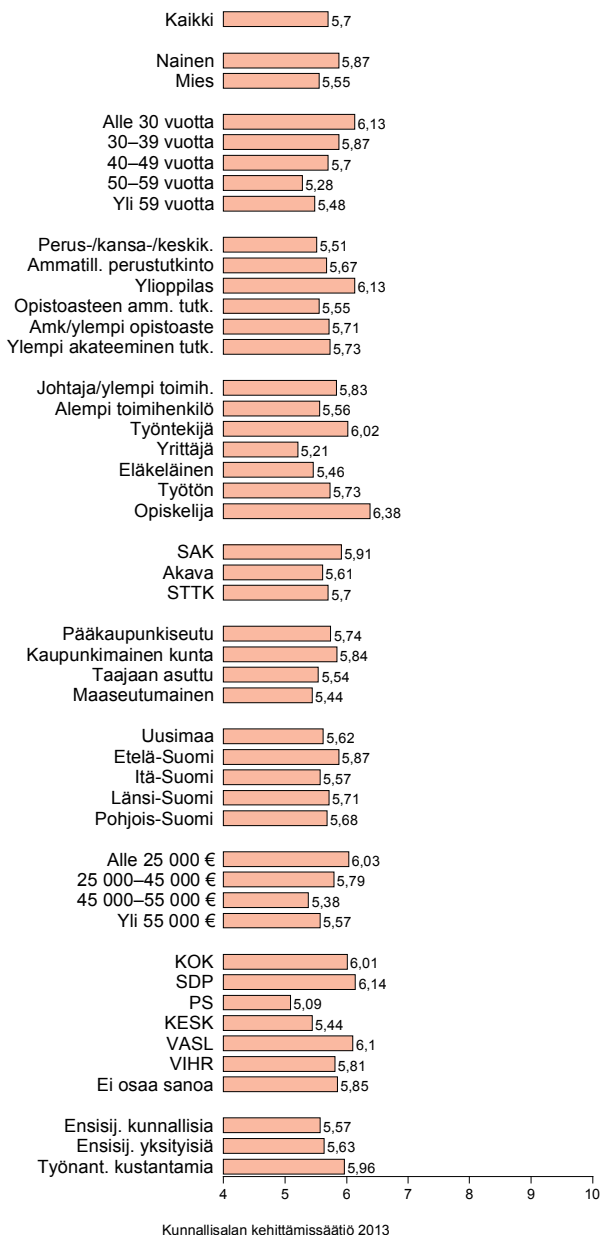

Kuvio 29. YLEISARVOSANA KUNTAUUDISTUKSEN TÄMÄNHETKISELLE TOTEUTUKSELLE (keskiarvot, asteikko 4–10).

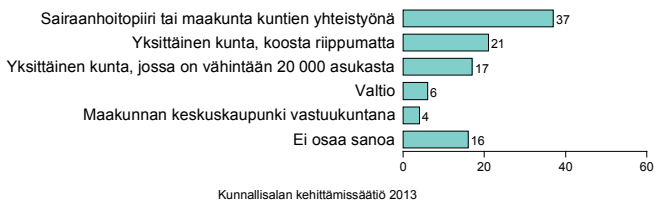

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

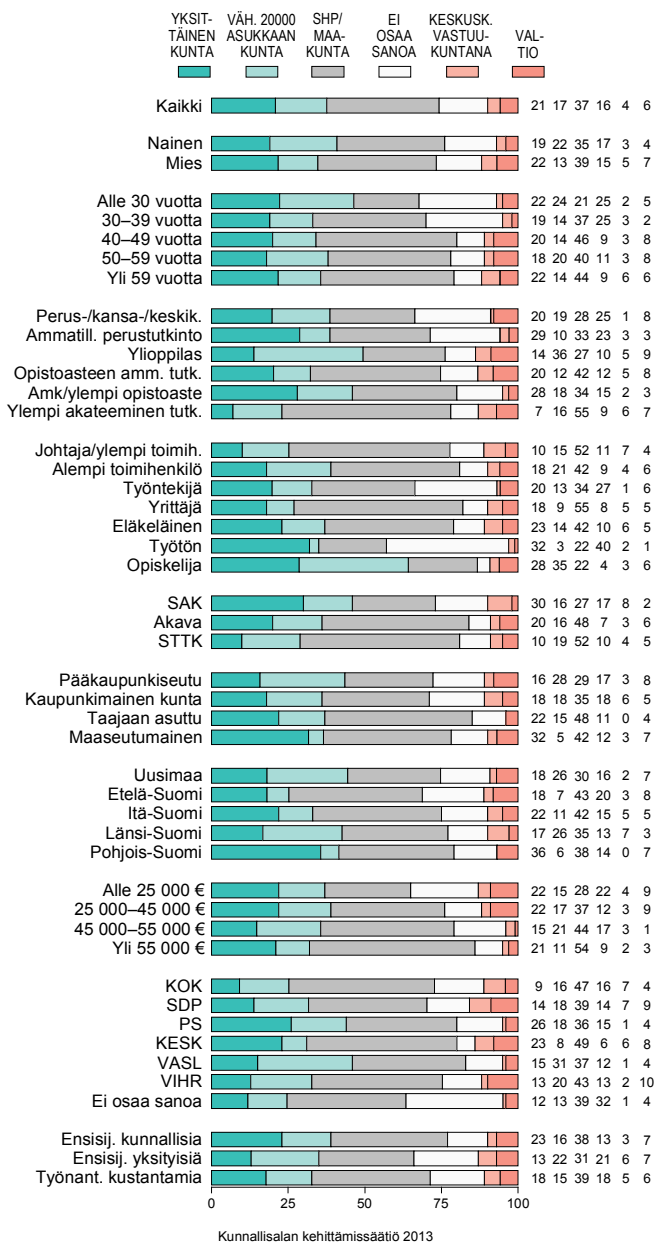
Kuvio 30. YLEISARVOSANA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTOUUDISTUKSEN TÄMÄNHETKISELLE TOTEUTUKSELLE (keskiarvot, asteikko 4–10).

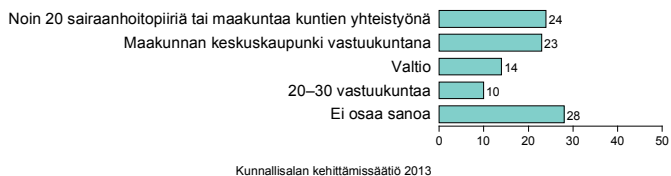
Kuvio 31. MIKÄ ALUEELLINEN KOKONAISUUS ON SOPIVIN JÄRJESTÄMÄÄN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT MAASSAMME (%).

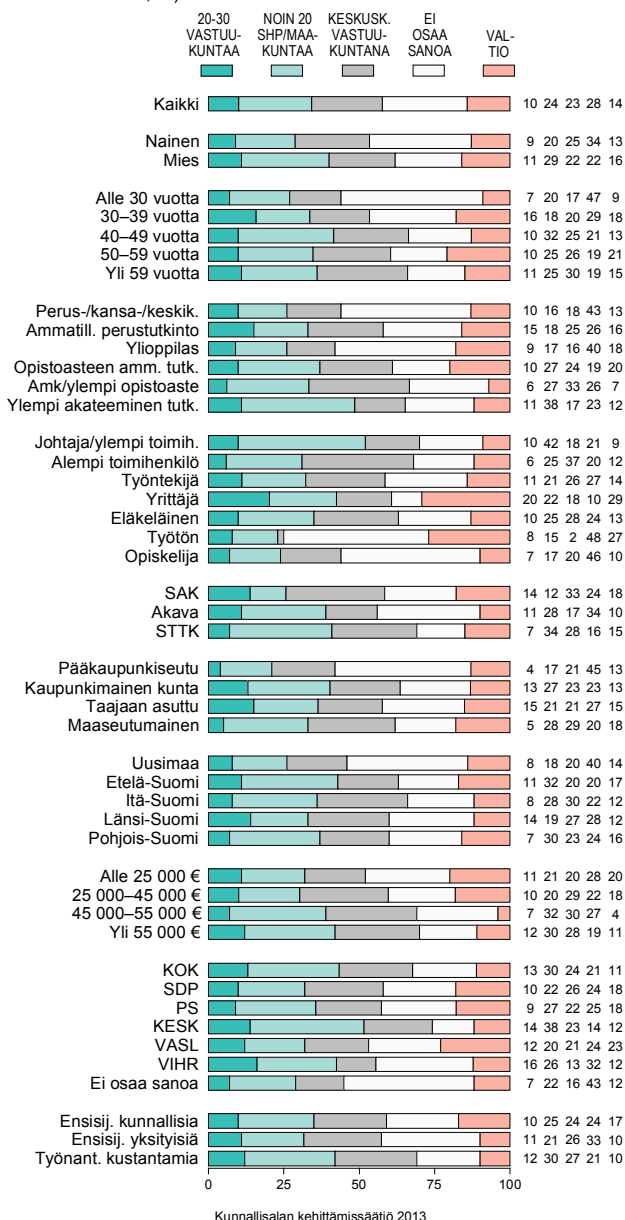
Kuvio 32. MIKÄ ALUEELLINEN KOKONAISUUS ON SOPIVIN JÄRJESTÄMÄÄN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT MAASSAMME (vastausvaihtoehdot täydellisinä, ks. teksti; %).

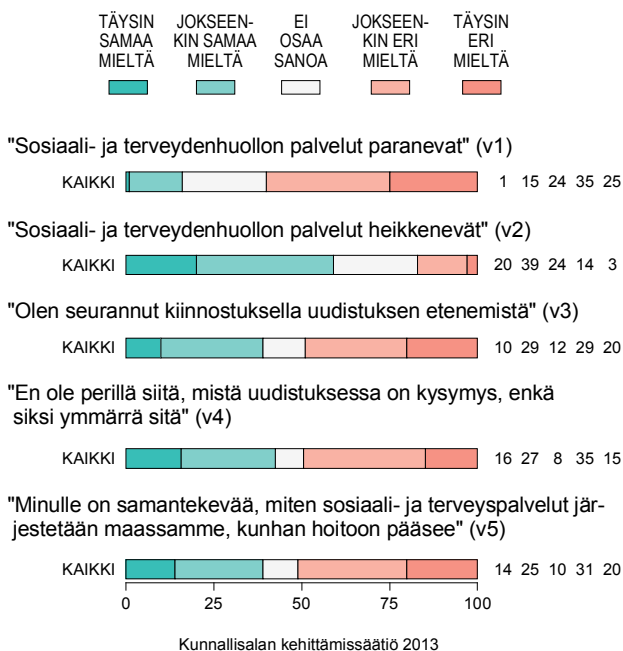
Kuvio 33. MIKÄ ALUEELLINEN KOKONAISUUS ON SOPIVIN JÄRJESTÄMÄÄN ERIKOISSAIRAANHOIDON SEKÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON YHTEISET PALVELUT KAIKKIEN KUNTIEN PUOLESTA (%).

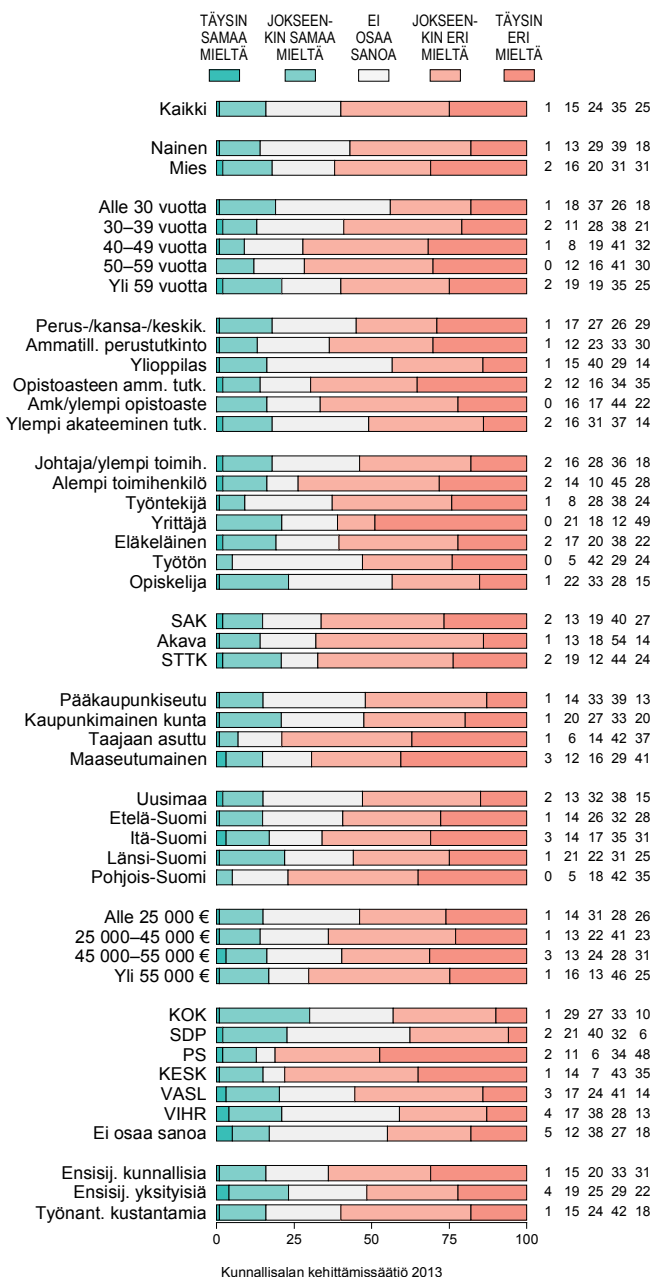
Kuvio 34. MIKÄ ALUEELLINEN KOKONAISUUS ON SOPIVIN JÄRJESTÄMÄÄN ERIKOISSAIRAANHOIDON SEKÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON YHTEISET PALVELUT KAIKKIEN KUNTIEN PUOLESTA (vastausvaihtoehdot täydellisinä, ks. teksti; %).

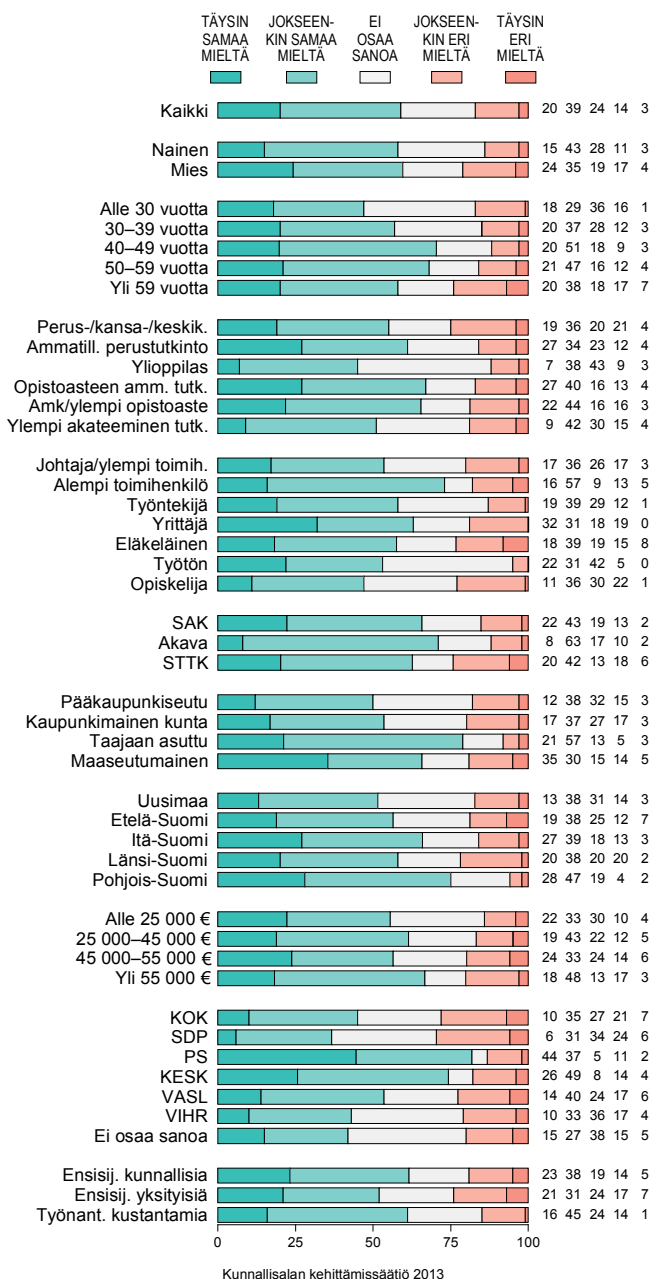
Kuvio 35. SUHTAUTUMINEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PALVELURAKENNEUUDISTUSTA (ns. SOTE-uudistusta) KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

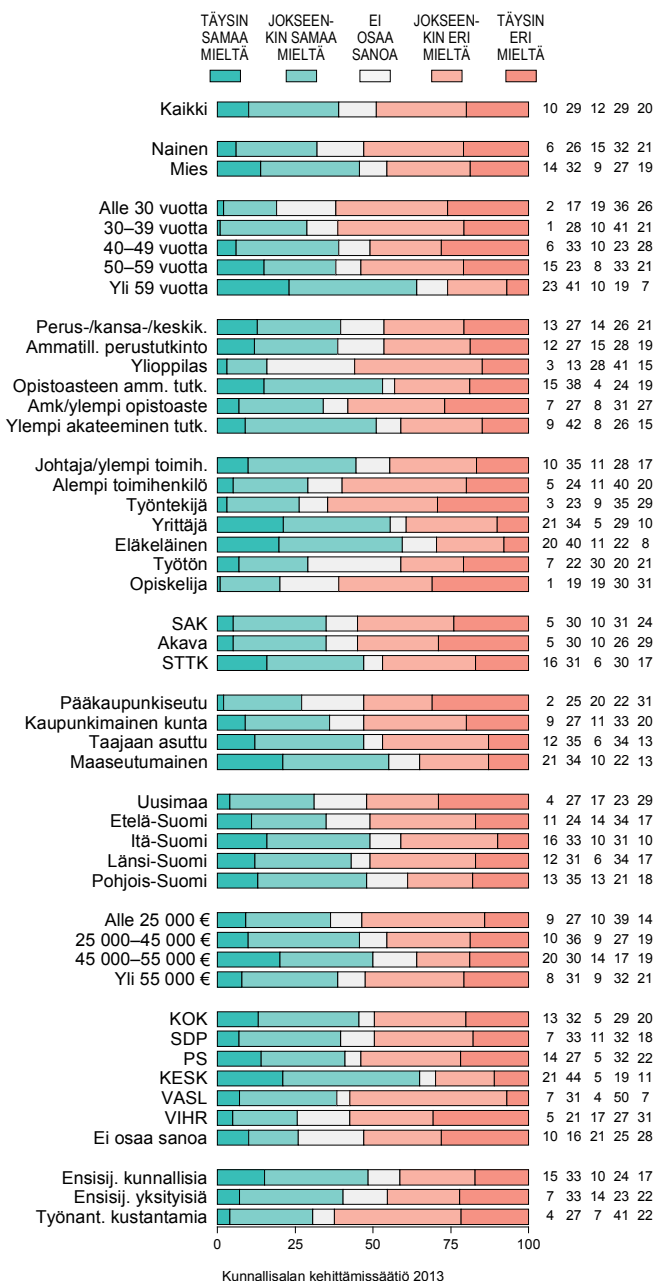
Kuvio 36. "Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut paranevat" (%).

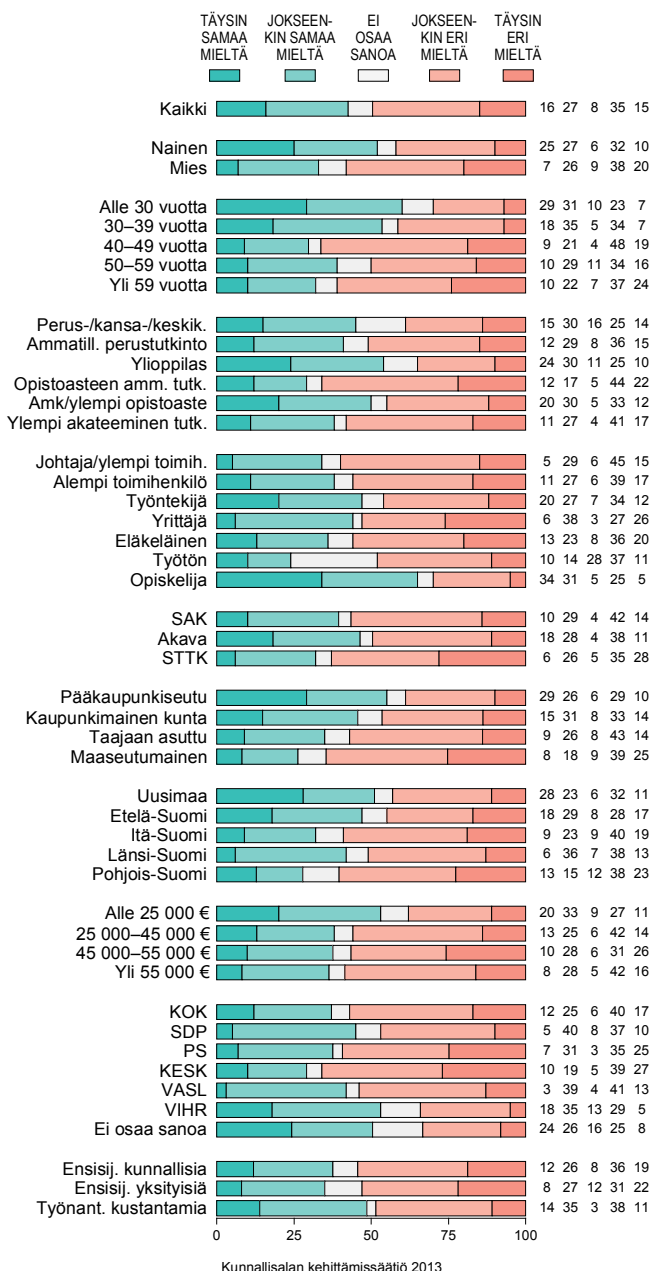
Kuvio 37. "Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut heikkenevät" (%).

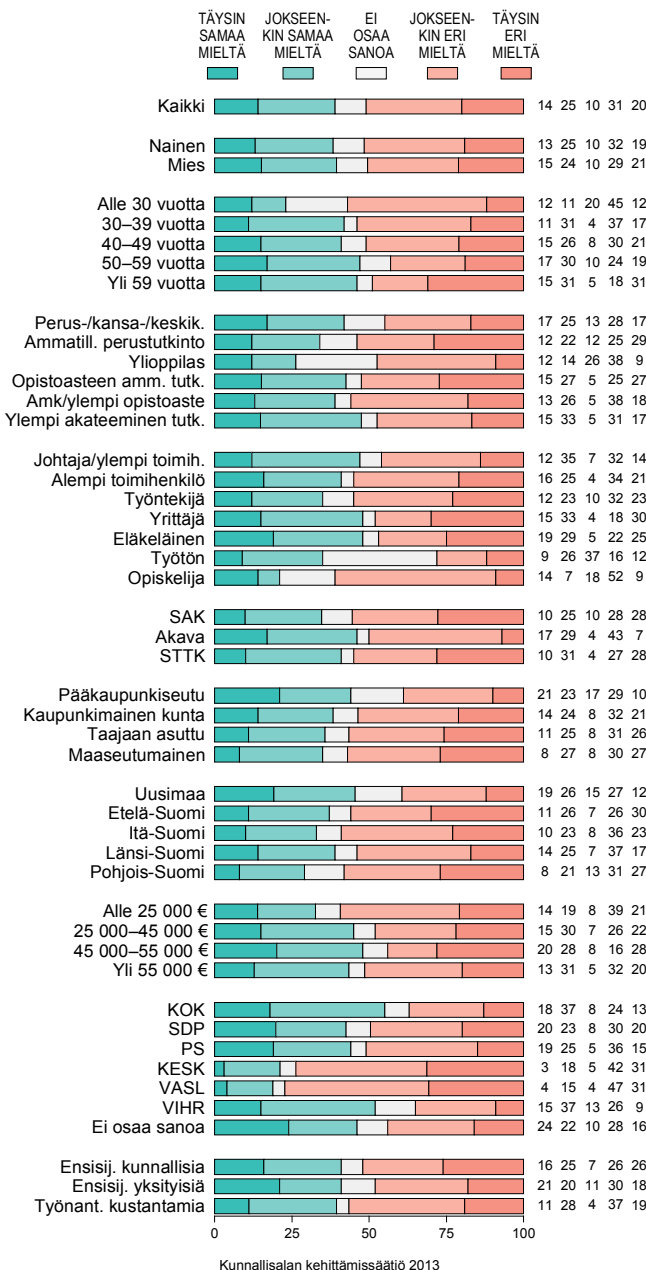
Kuvio 38. "Olen seurannut kiinnostuksella uudistuksen etenemistä" (%).

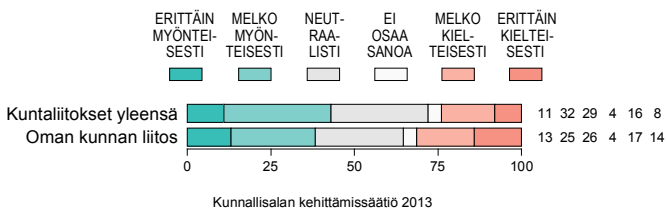
Kuvio 39. "En ole perillä siitä, mistä uudistuksessa on kysymys, enkä siksi ymmärrä sitä" (%).

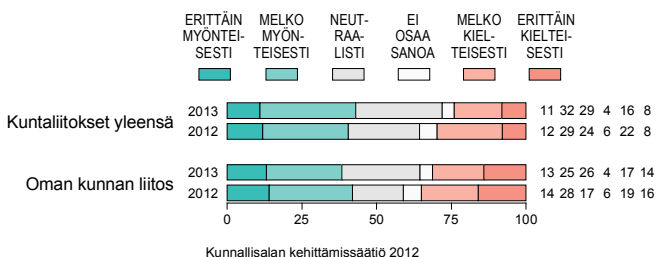
Kuvio 40. "Minulle on samantekevää, miten sosiaali- ja terveystalvet järjestetään maassamme, kunhan hoitoon pääsee" (%).

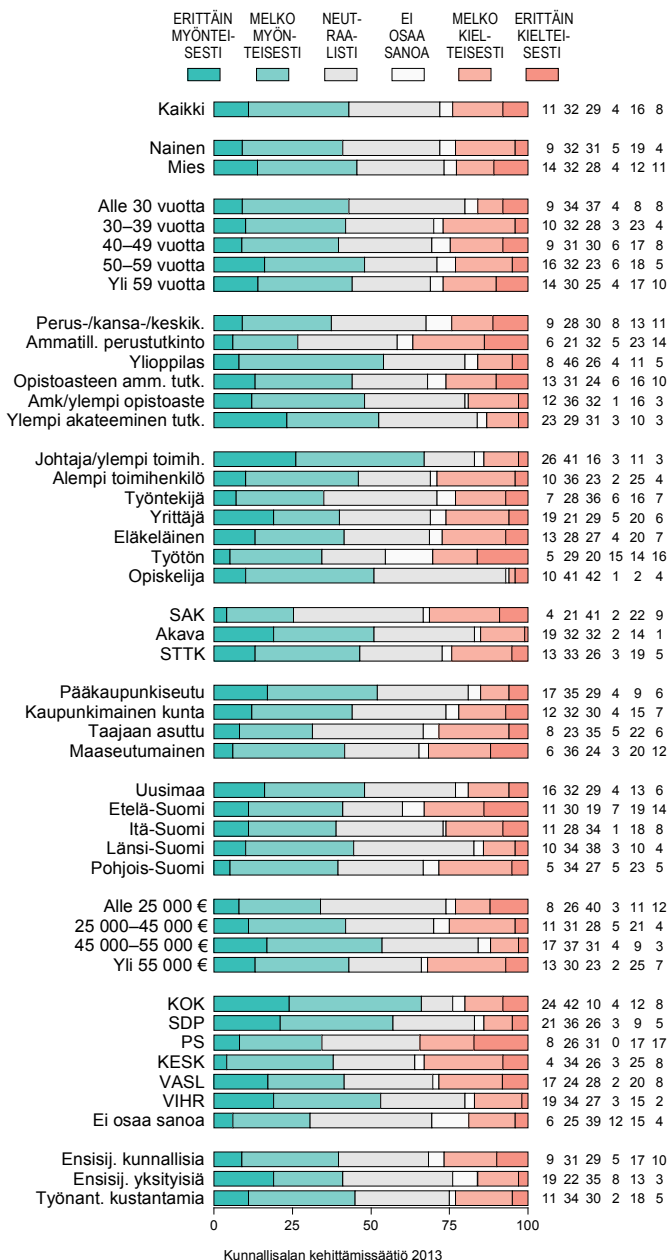
Kuvio 41. SUHTAUTUMINEN KUNTALIITOKSIIN: LIITOKSET YLEENSÄ vs. OMAN KUNNAN LIITOS (%).

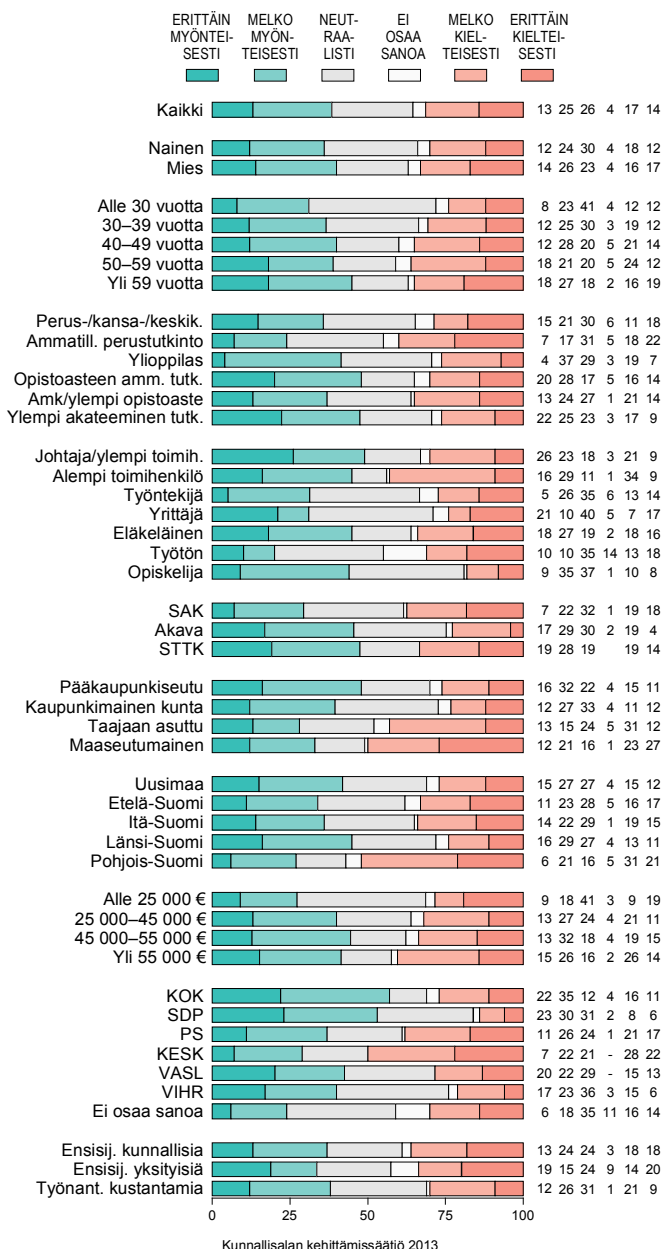
Kuvio 42. SUHTAUTUMINEN KUNTALIITOKSIIN VUOSINA 2012 JA 2013 (%).

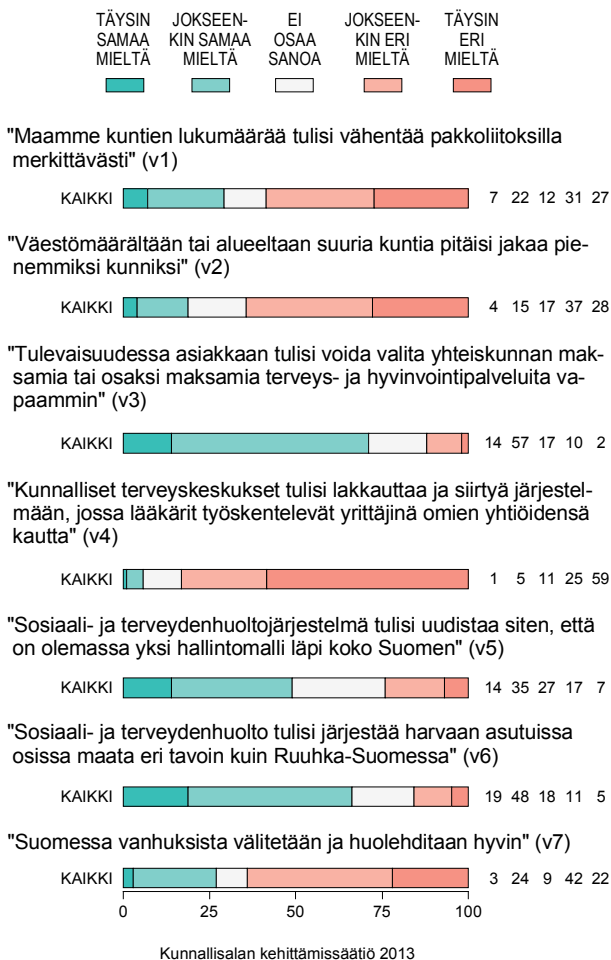
Kuvio 43. MITEN YLEENSÄ SUHTAUTUU KUNTALIITOKSIIN MAASAMME (%).

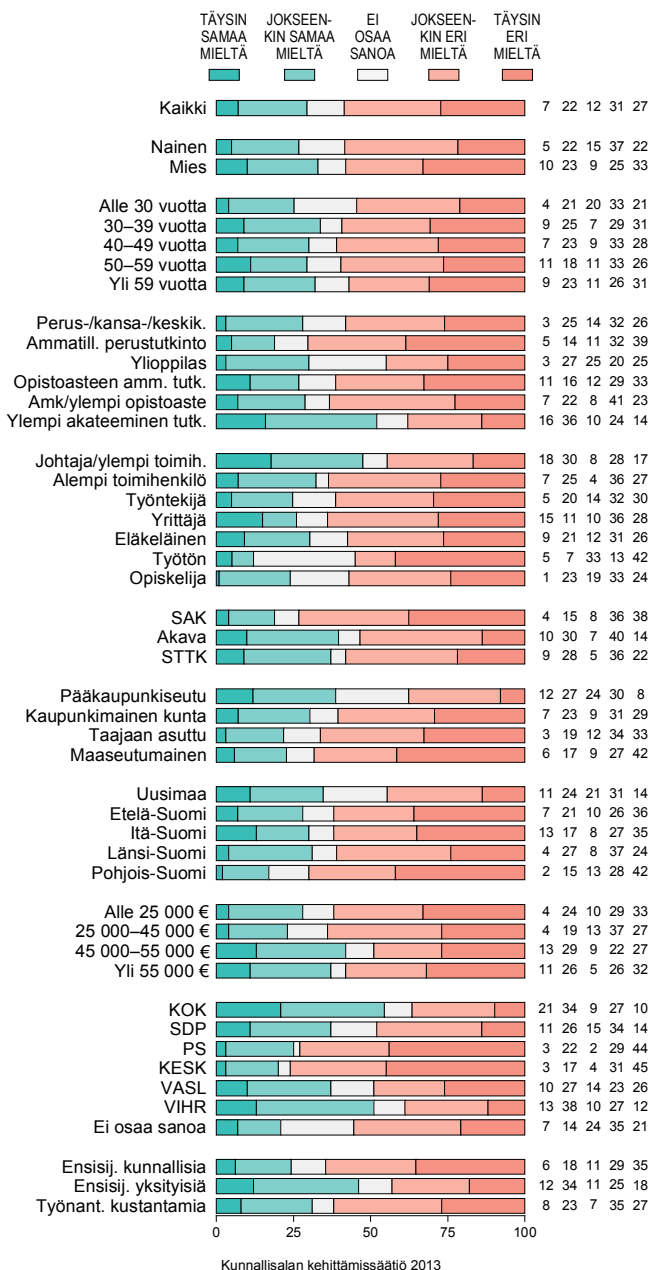
Kuvio 44. MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ OMA ASUINKUNTA YHDISTYISI SUUREMMAKSI KOKONAISUUDEKSI NAAPURIKUNNAN-/KUNTIEN KANSSA (%)

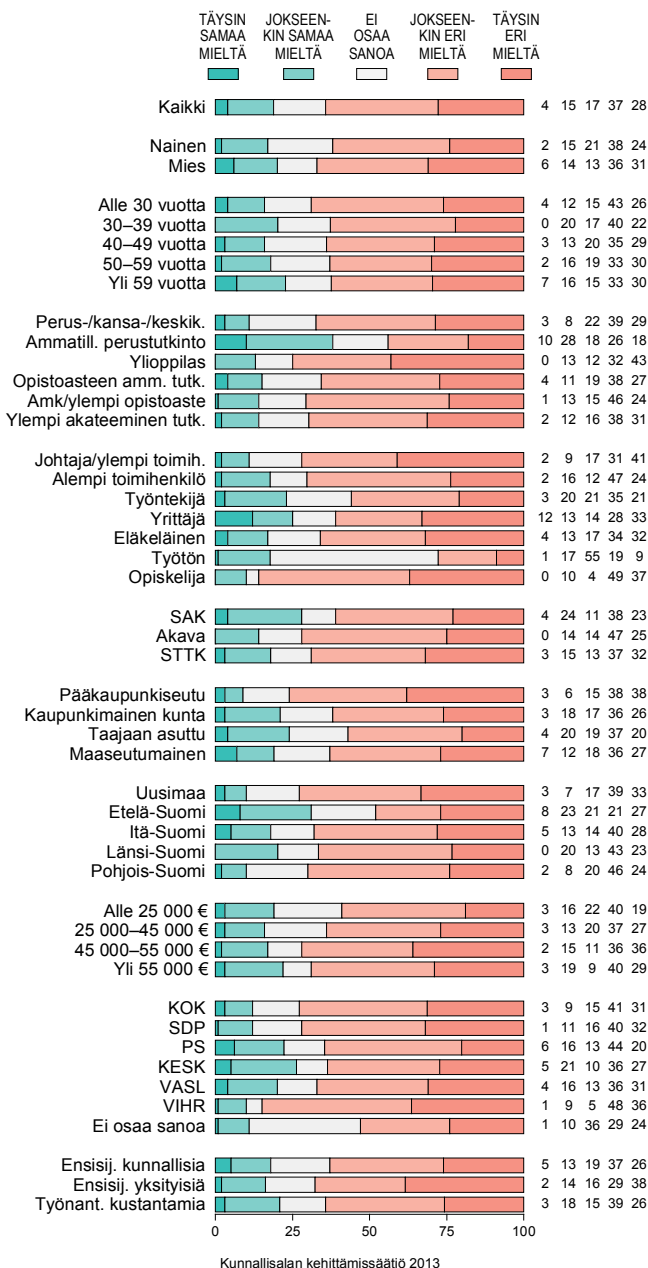
Kuvio 45. SUHTAUTUMINEN KUNTIA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

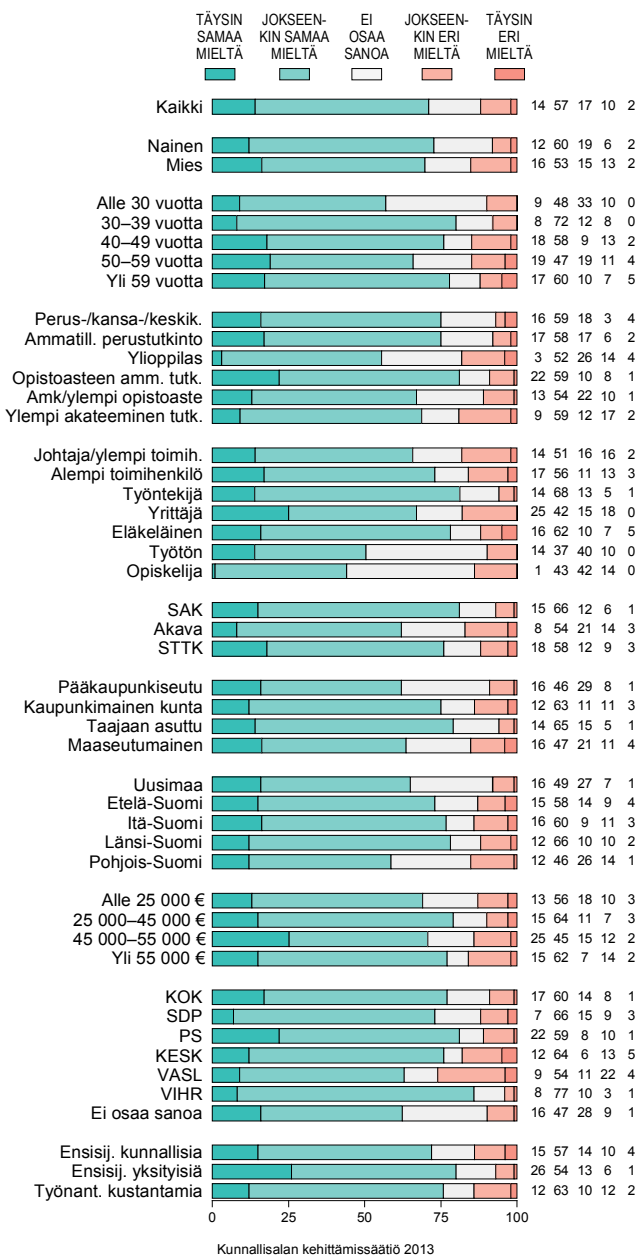
Kuvio 46. "Maamme kuntien lukumäärää tulisi vähentää pakkoliitoksilla merkittävästi" (%).

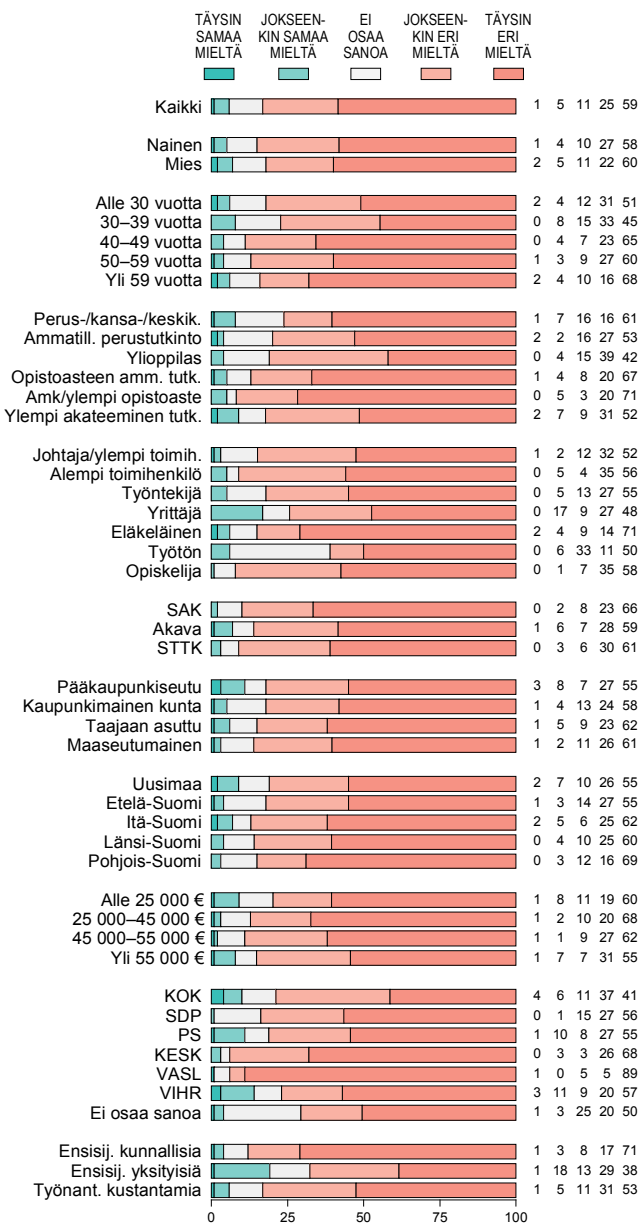
Kuvio 47. "Väestömäärältään tai alueeltaan suuria kuntia pitäisi jakaa pienemmiksi kunniksi" (%).

Kuvio 48. "Tulevaisuudessa asiakkaan tulisi voida valita yhteiskunnan maksamia tai osaksi maksamia terveys- ja hyvinvointipalveluita vapaammin" (%).

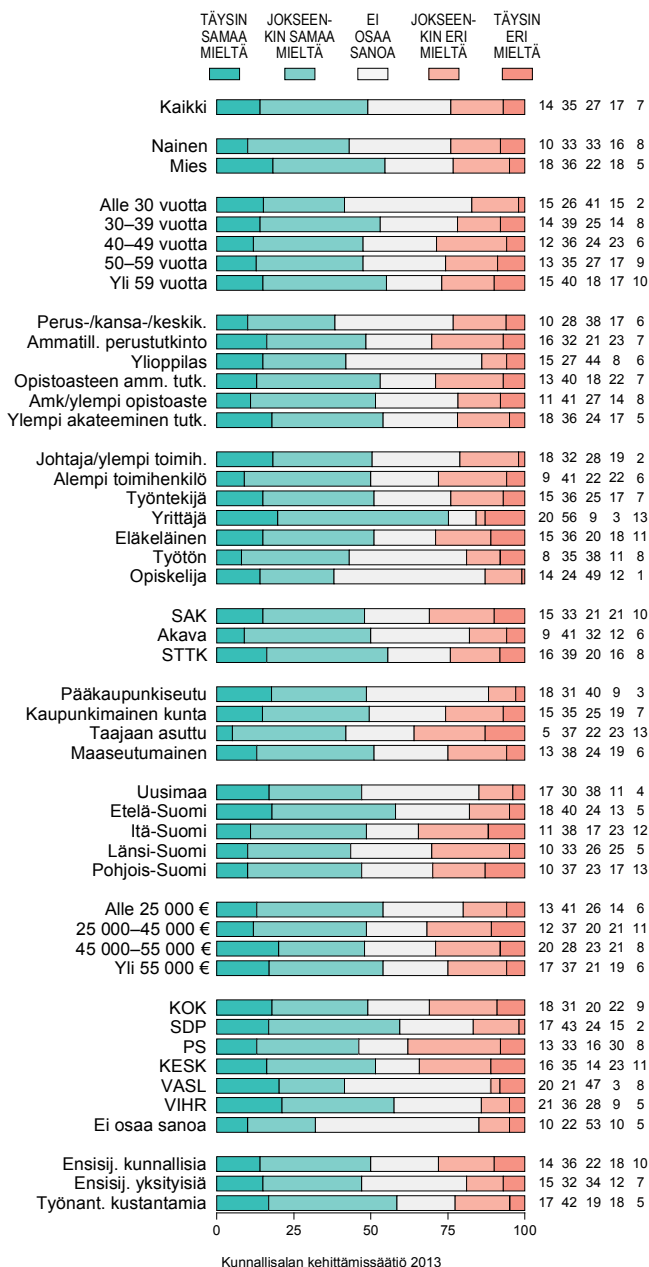

Kuvio 49. "Kunnalliset terveyskeskukset tulisi lakkauttaa ja siirtää järjestelmään, jossa lääkärit työskentelevät yrittäjinä omien yhtiöidensä kautta" (%).

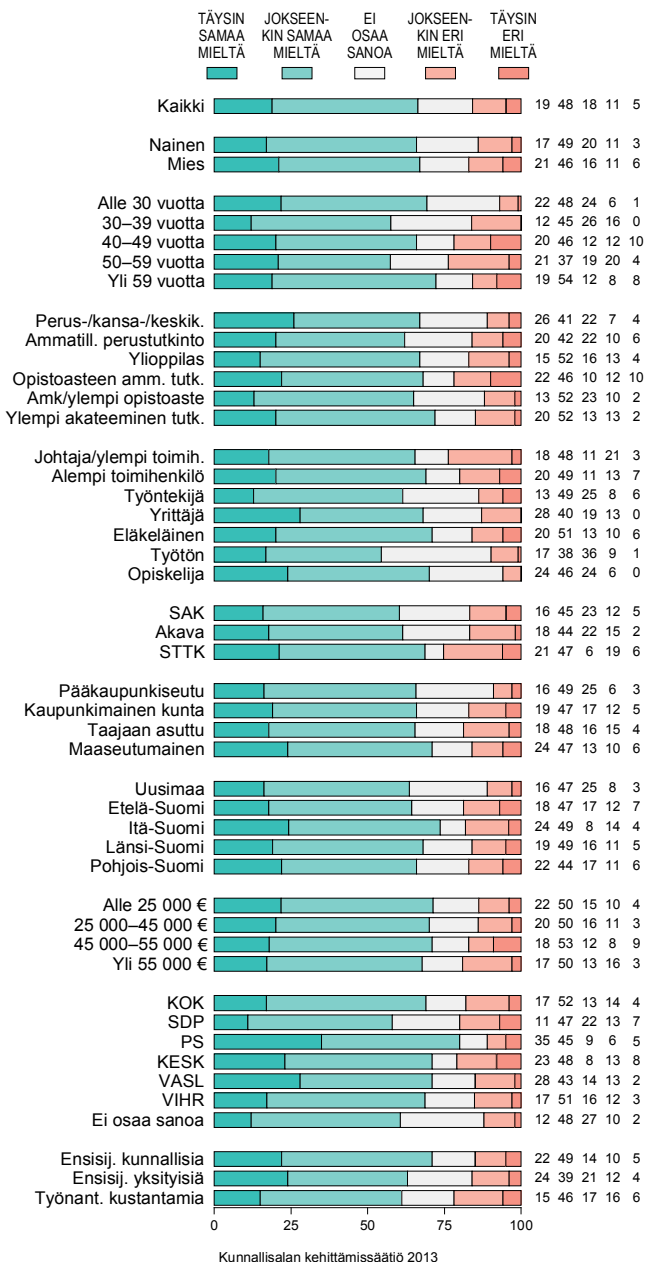

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

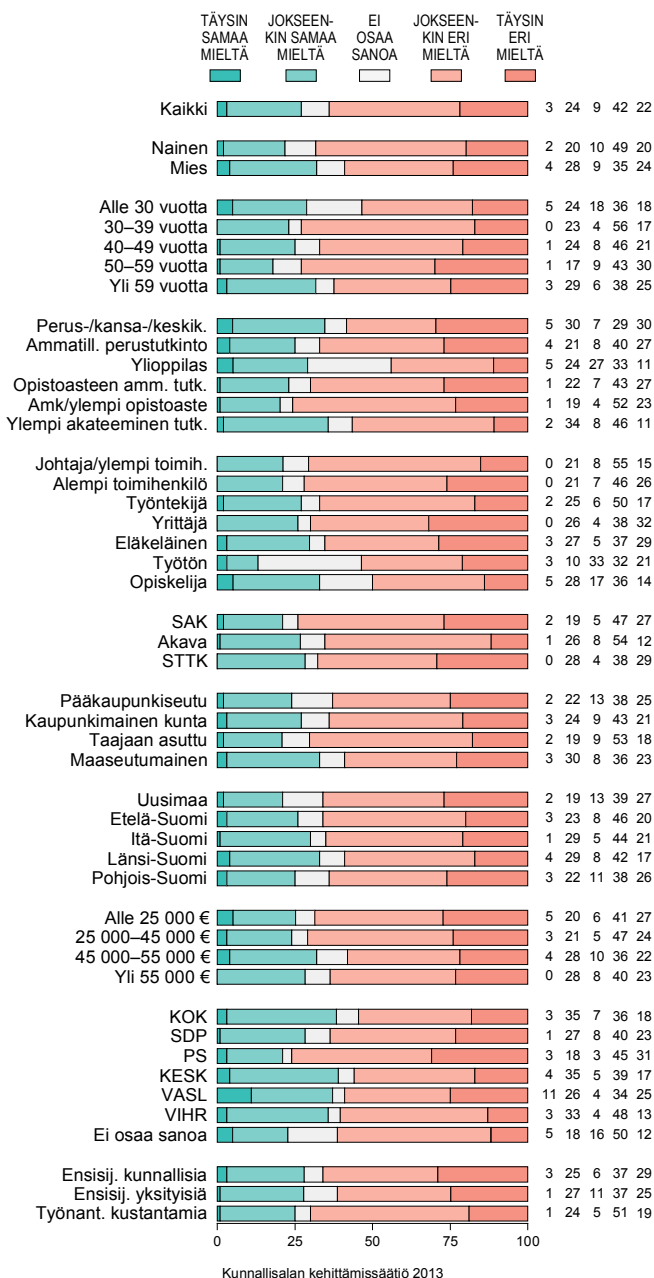
Kuvio 50. "Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä tulisi uudistaa siten, että on olemassa yksi hallintomalli läpi koko Suomen" (%).

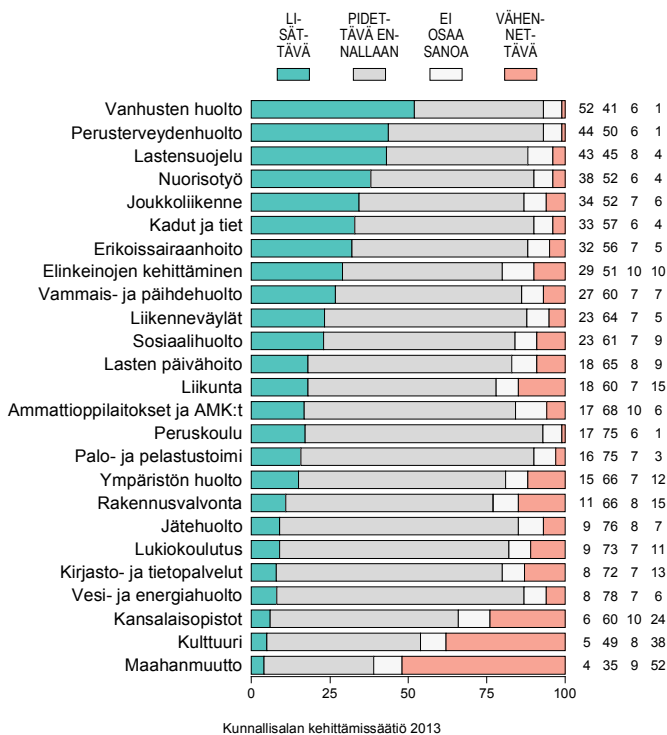
Kuvio 51. "Sosiaali- ja terveydenhuolto tulisi järjestää harvaan asu-
tuissa osissa maata eri tavoin kuin Ruuhka-Suomessa" (%).

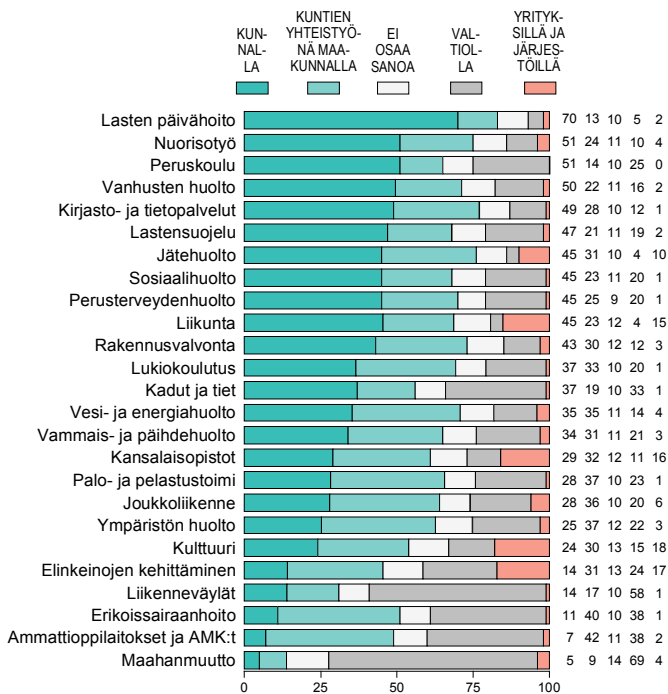
Kuvio 52. "Suomessa vanhuksista välitetään ja huolehditaan hyvin" (%).

Kuvio 53. KUNTIEN JA KUNTAYHTYMIEN TEHTÄVIEN RESURSSIT: TULISIKO RAHAA JA VOIMAVAROJA LISÄTÄ, PITÄÄ ENNALLAAN VAI VÄHENTÄÄ (%).

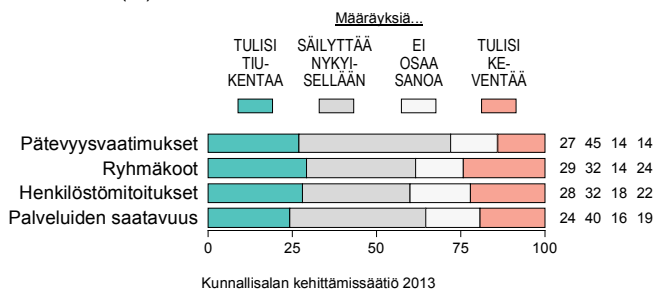

Kuvio 54. KENELLE KUULUU VASTUU PALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ ELI SIITÄ, ETTÄ NE OVAT KUNTALAISTEN SAATAVISSA (riippumatta siitä, kuka palvelun tuottaa, %).

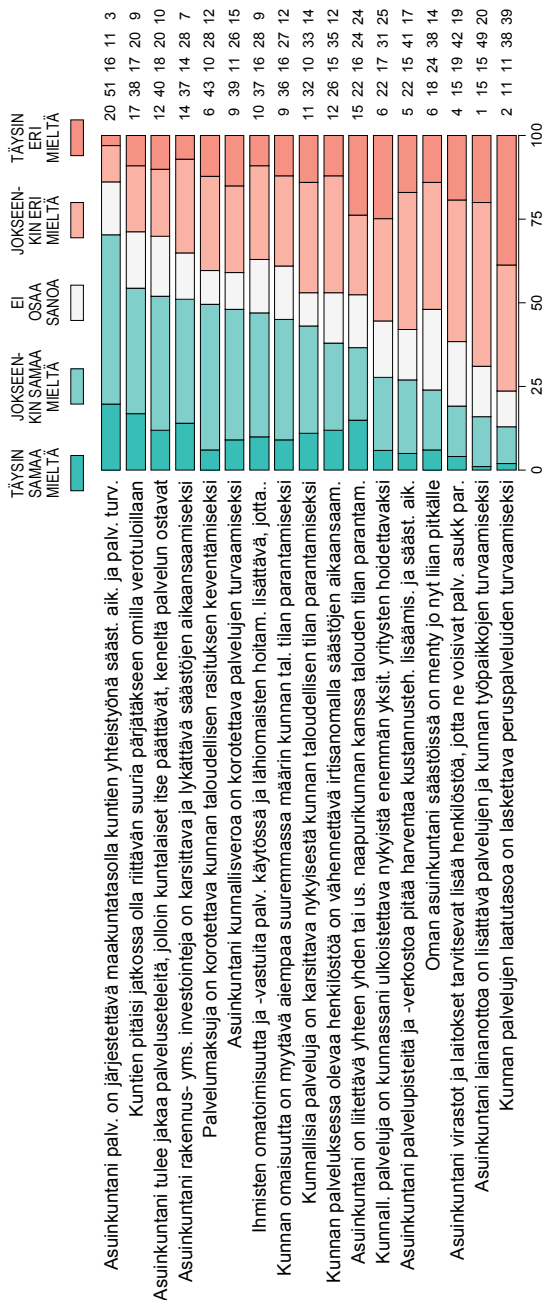

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 55. MITÄ KUNTIEN TEHTÄVIEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVILLE MÄÄRÄYKSILLE TULISI TEHDÄ VASTAISUUDENSA (%).

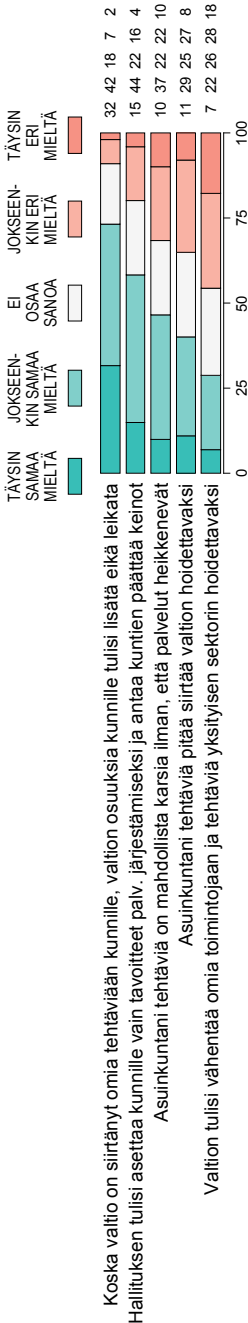

Kuvio 56. SUHTAUTUMINEN KEINOIHIN KUNNAN TALOUDEN TILAN PARANTAMISEKSI (tekstejä lyhennetty, %).

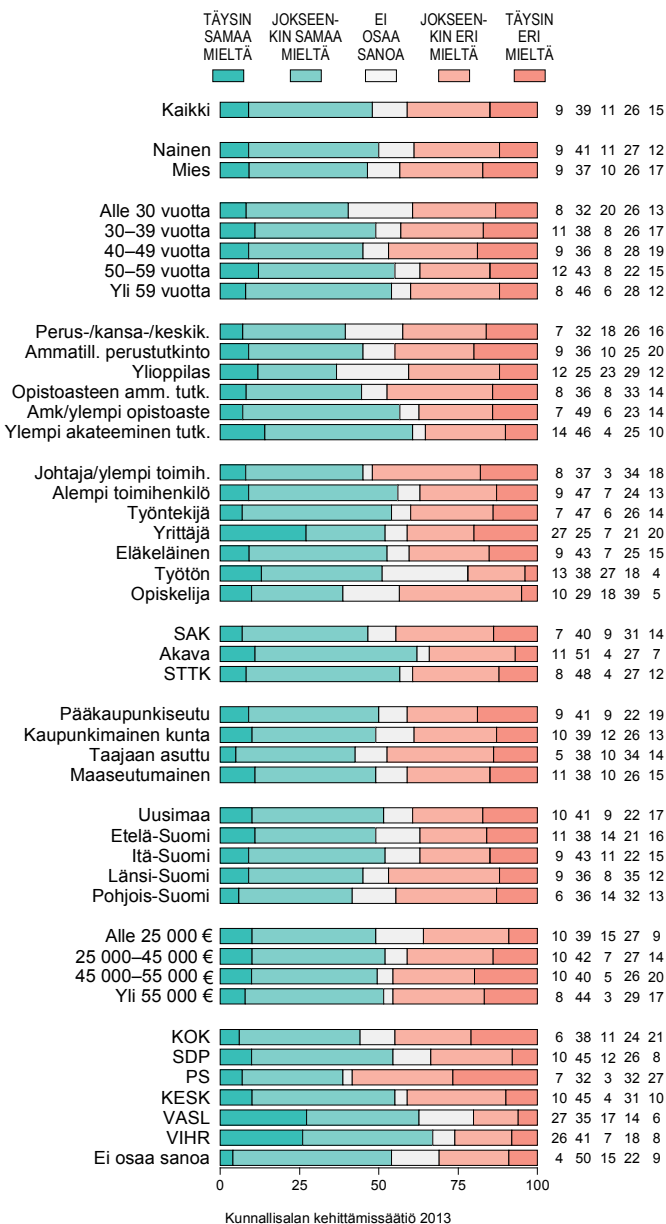
Kunnallisaalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 57. SUHTAUTUMINEN VALTION JA KUNTIEN SUHDETTA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (tekstejä lyhennetty, %).

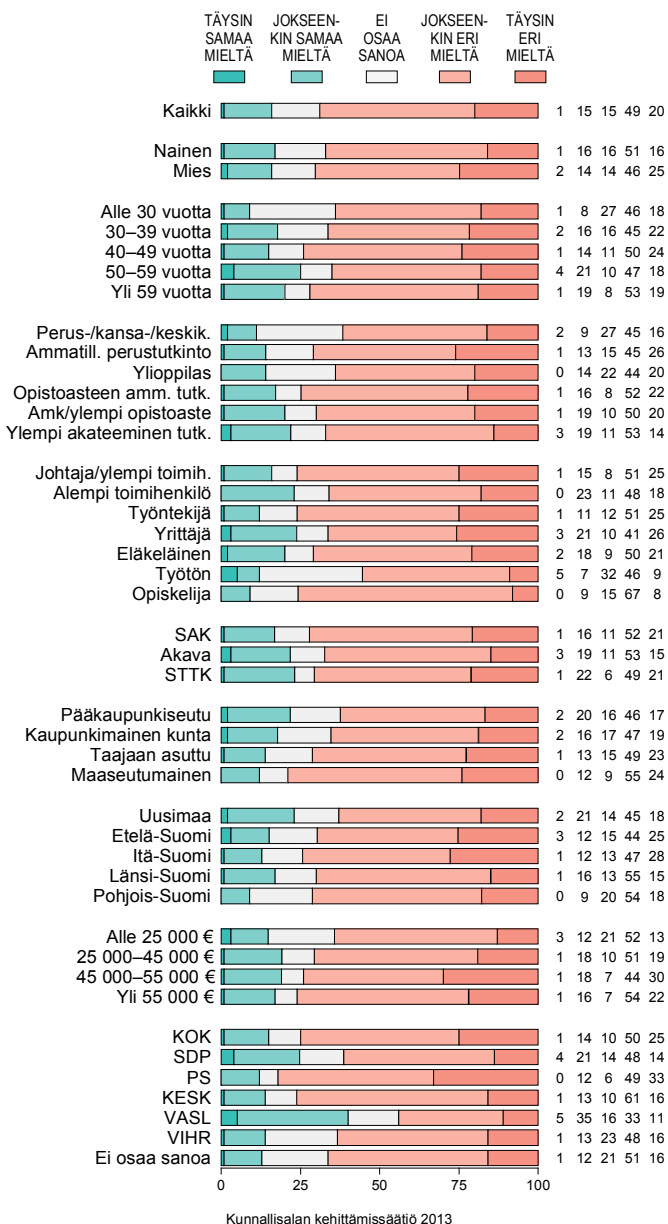

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

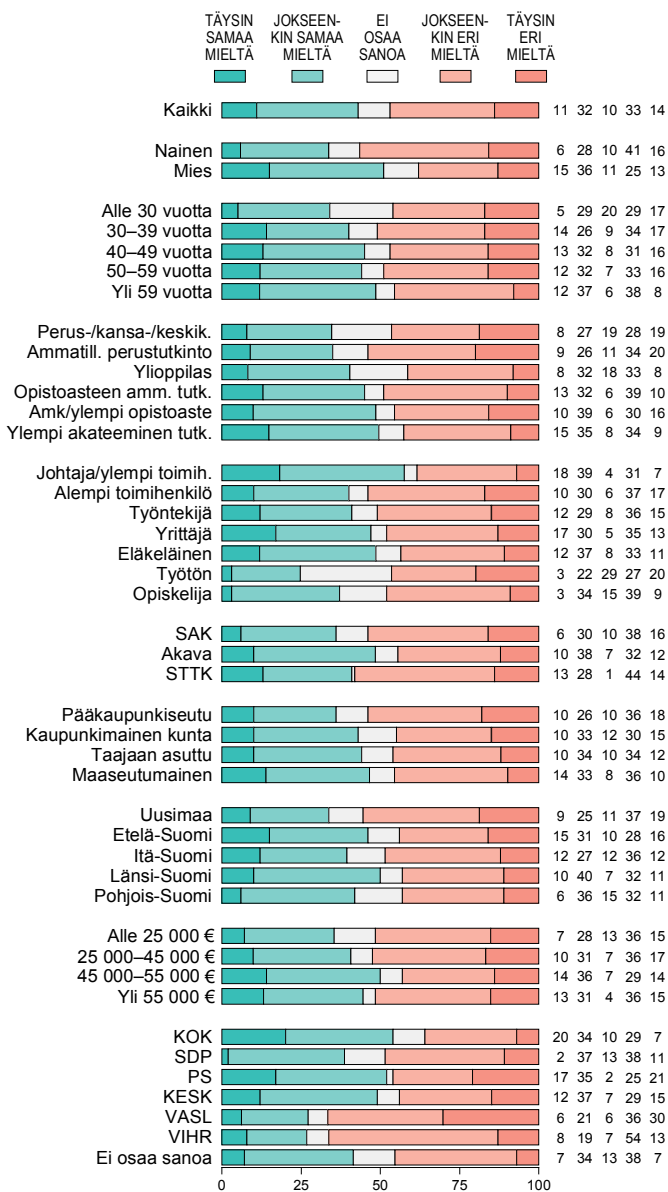
Kuvio 58. "Asuinkuntani kunnallisveroa on korotettava palvelujen turvaamiseksi" (%).

Kuvio 59. "Asuinkuntani lainanottoa on lisättävä palvelujen ja kunnan työpaikkojen turvaamiseksi" (%).

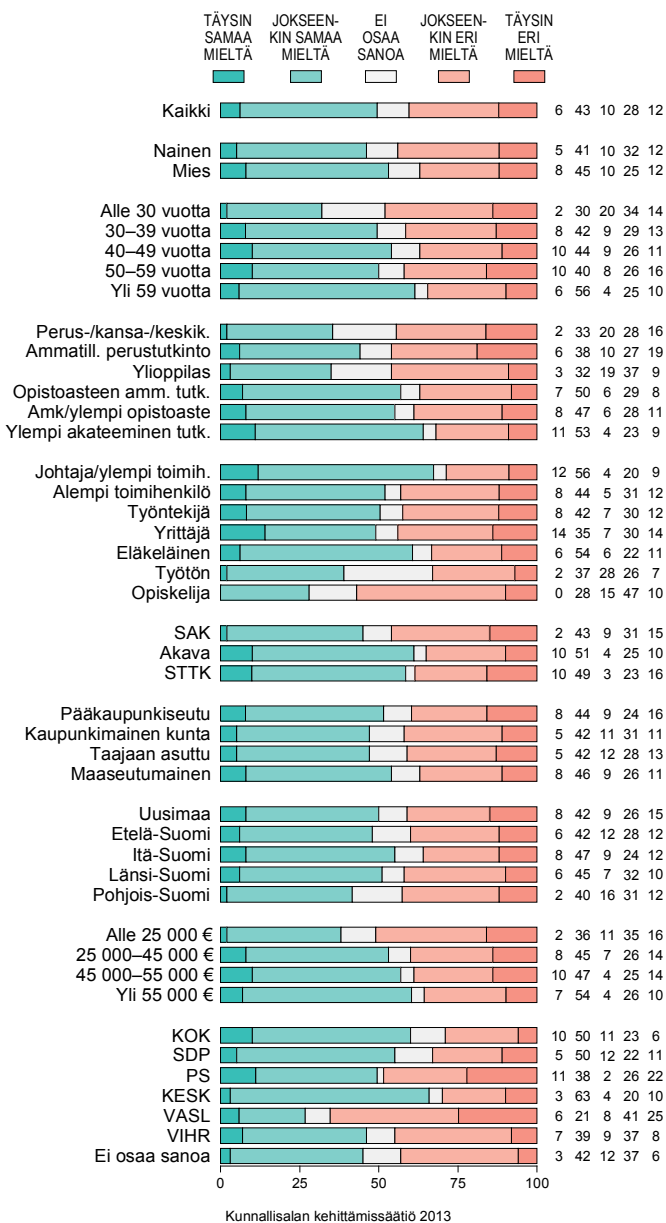

Kuvio 60. "Kunnallisia palveluja on karsittava nykyisestä kunnan taloudellisen tilan parantamiseksi" (%)

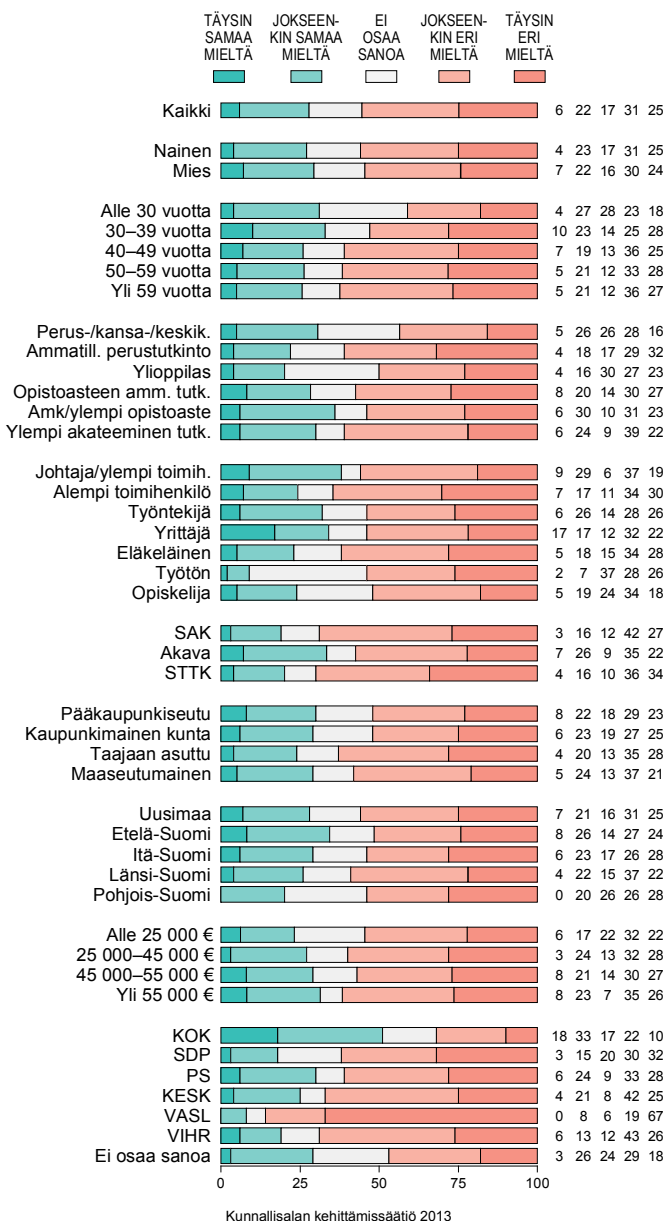

Kunnallisanalan kehittämissäätiö 2013

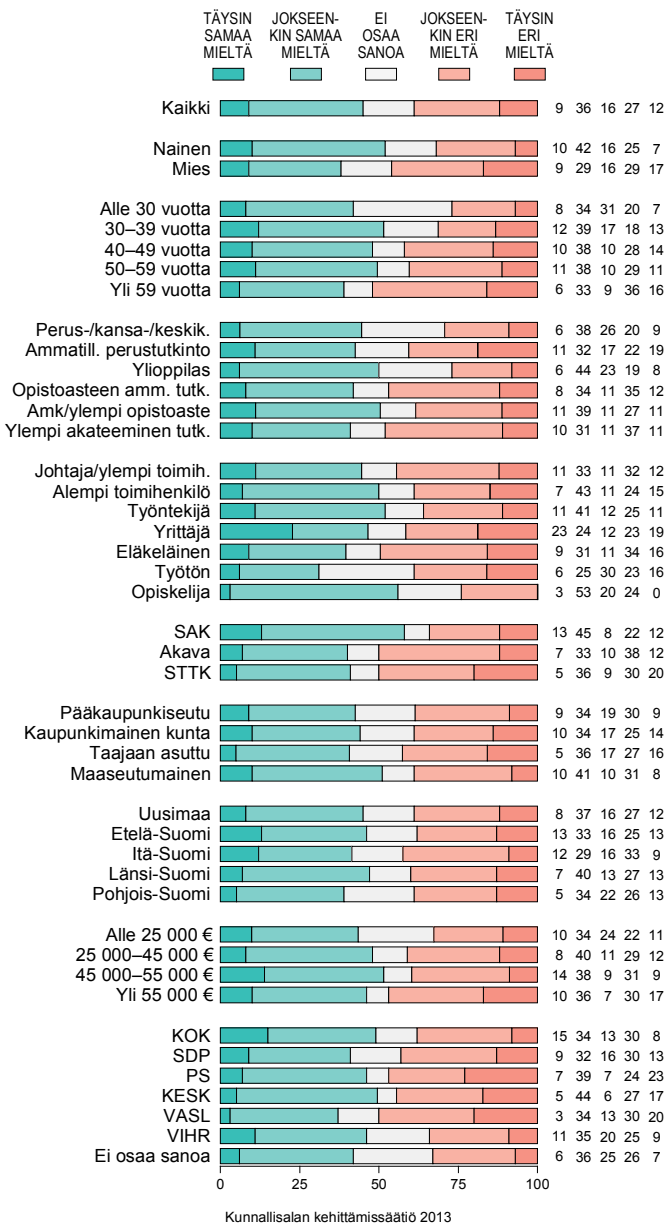
Kuvio 61. "Palvelumaksuja on korotettava kunnan taloudellisen rasisutuksen keventämiseksi" (%)

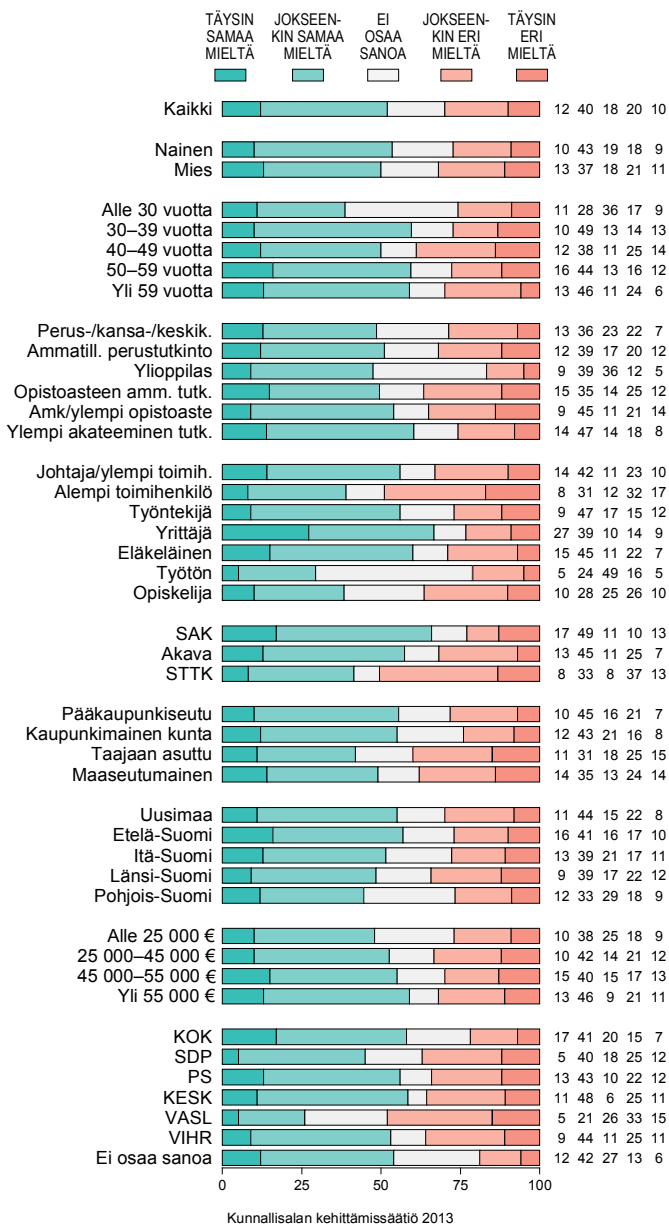
Kuvio 62. "Kunnallisia palveluja on asuinkunnassani ulkoistettava nykyistä enemmän yksityisten yritysten hoidettavaksi" (%).

Kuvio 63. "Kunnan omaisuutta on myytävä aiempaa suuremmassa määrin kunnan taloudellisen tilan parantamiseksi" (%).

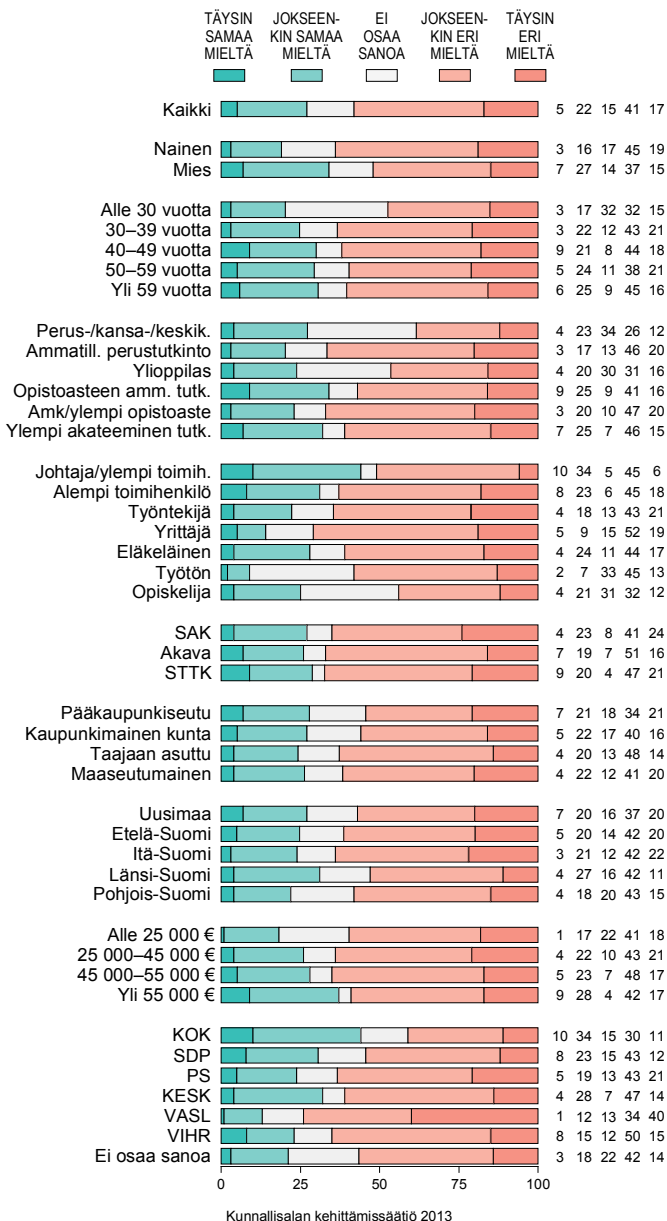

Kuvio 64. "Asuinkuntani tulee jakaa palvelusetelitä, jolloin kuntalaiset itse päättävät keneltä palvelun ostavat" (%).

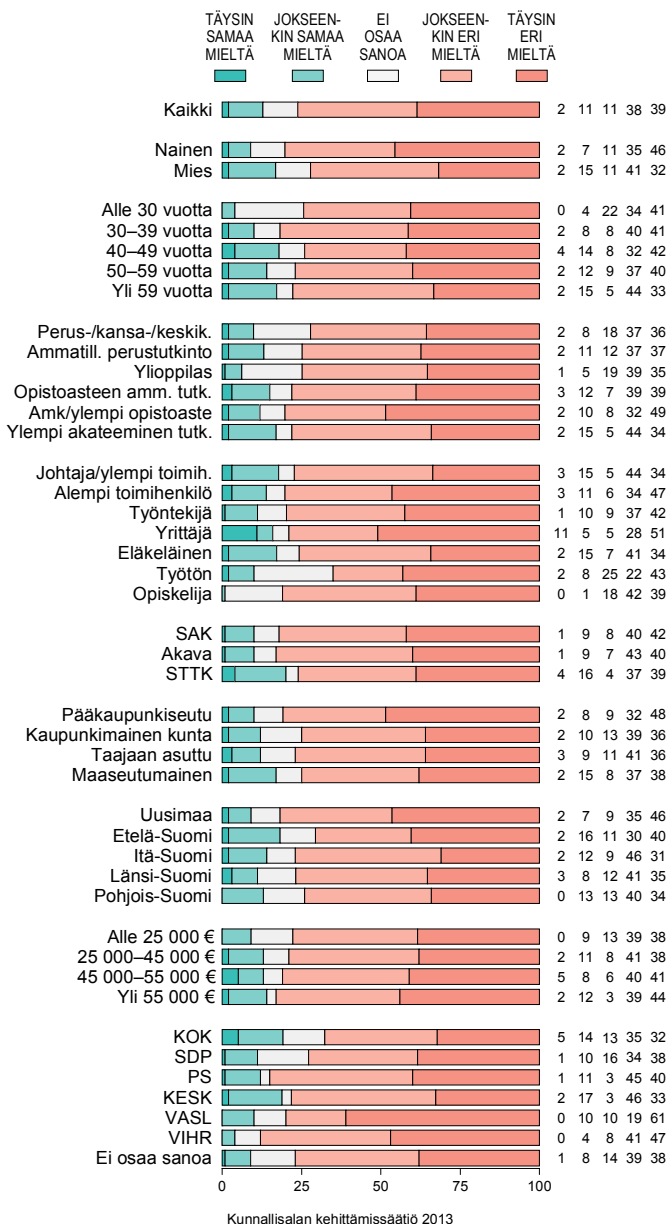

Kunnallisanalyytiikka 2013

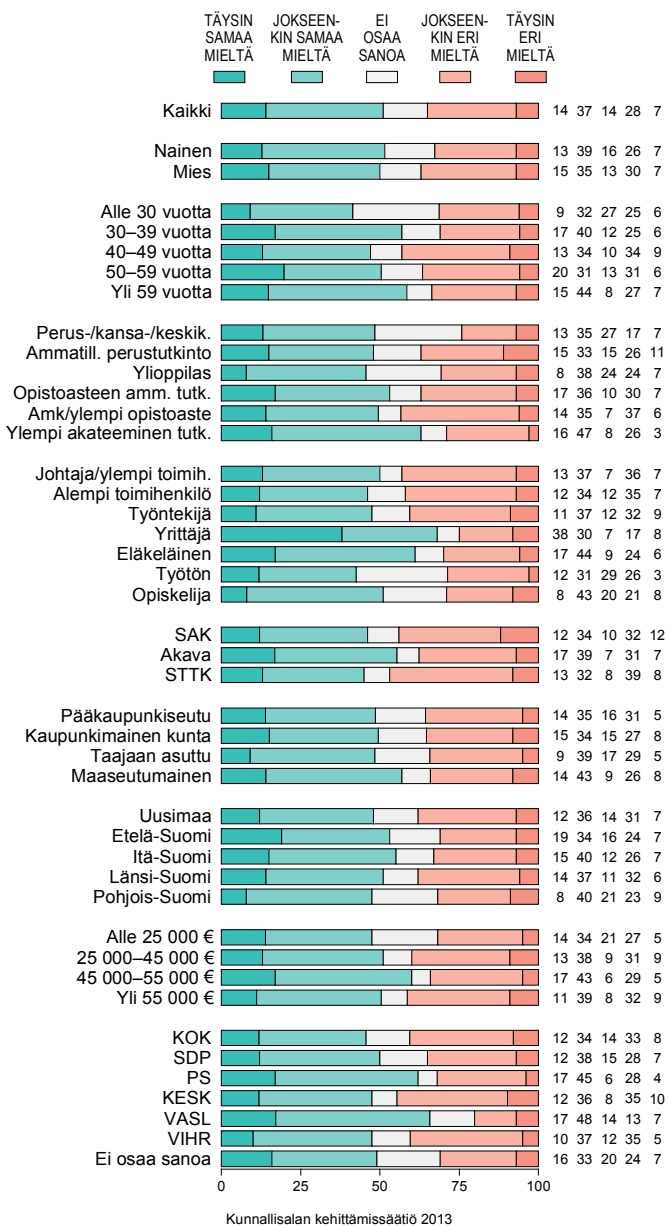
Kuvio 65. "Asuinkuntani palvelupisteitä ja -verkostoa pitää harventaa kustannustehokkuuden lisäämiseksi ja säästöjen aikaansaamiseksi" (%).

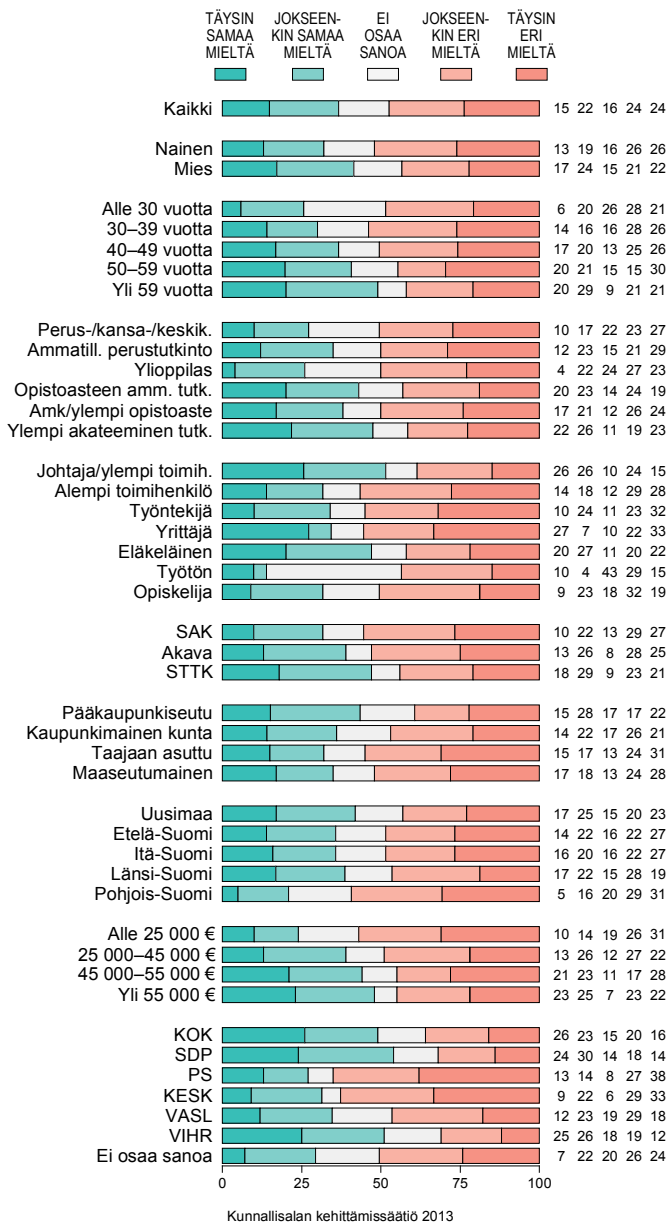
Kuvio 66. "Kunnan palvelujen laatutasoa on laskettava peruspalveluiden turvaamiseksi" (%)

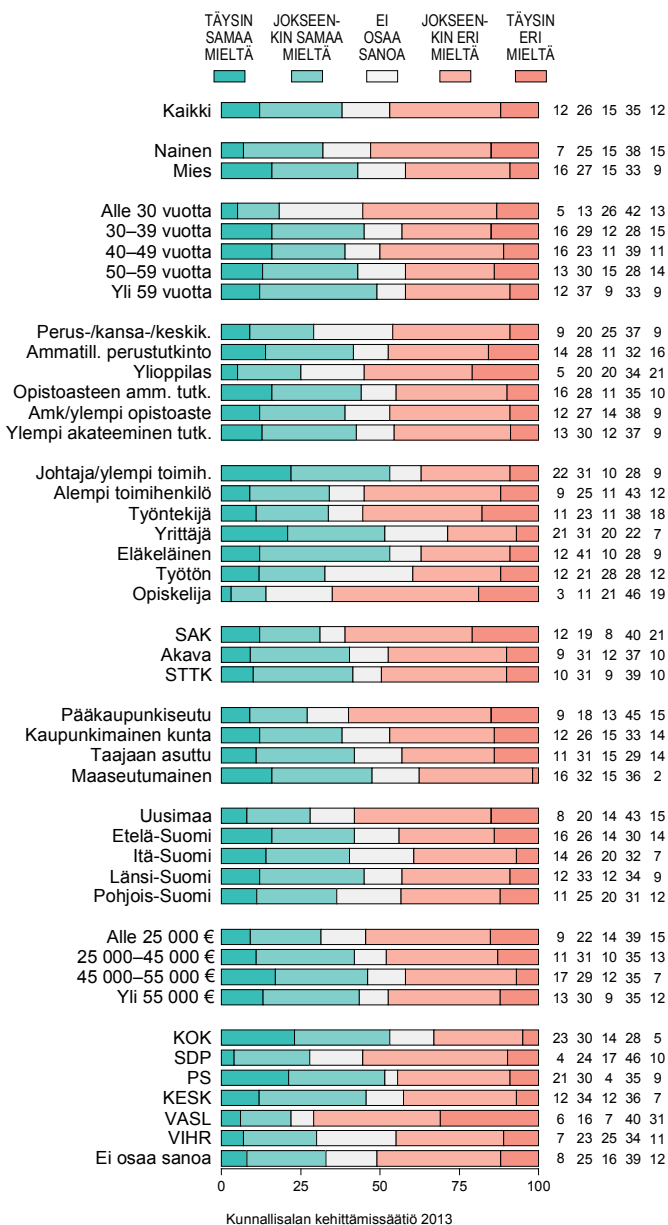
Kuvio 67. "Asuinkuntani rakennus- yms. investointeja on karsittava ja lykättävä säästöjen aikaansaamiseksi" (%).

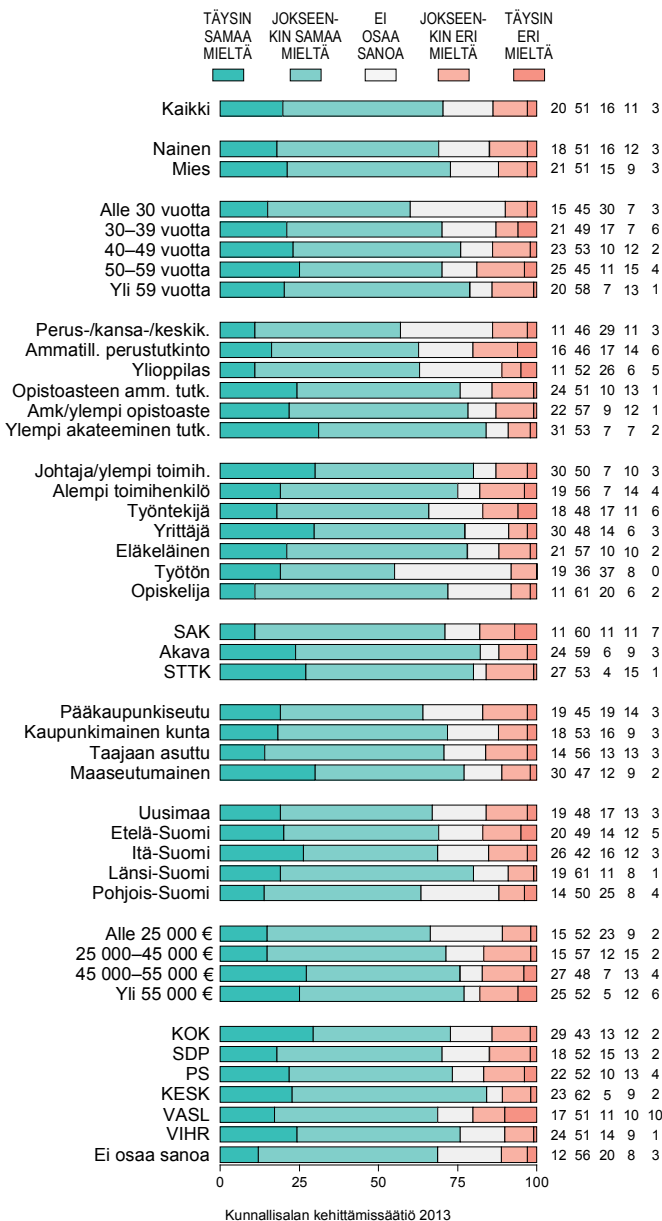
Kuvio 68. "Asuinkuntani on liitettävä yhteen yhden tai useamman naapurikunnan kanssa talouden tilan parantamiseksi" (%).

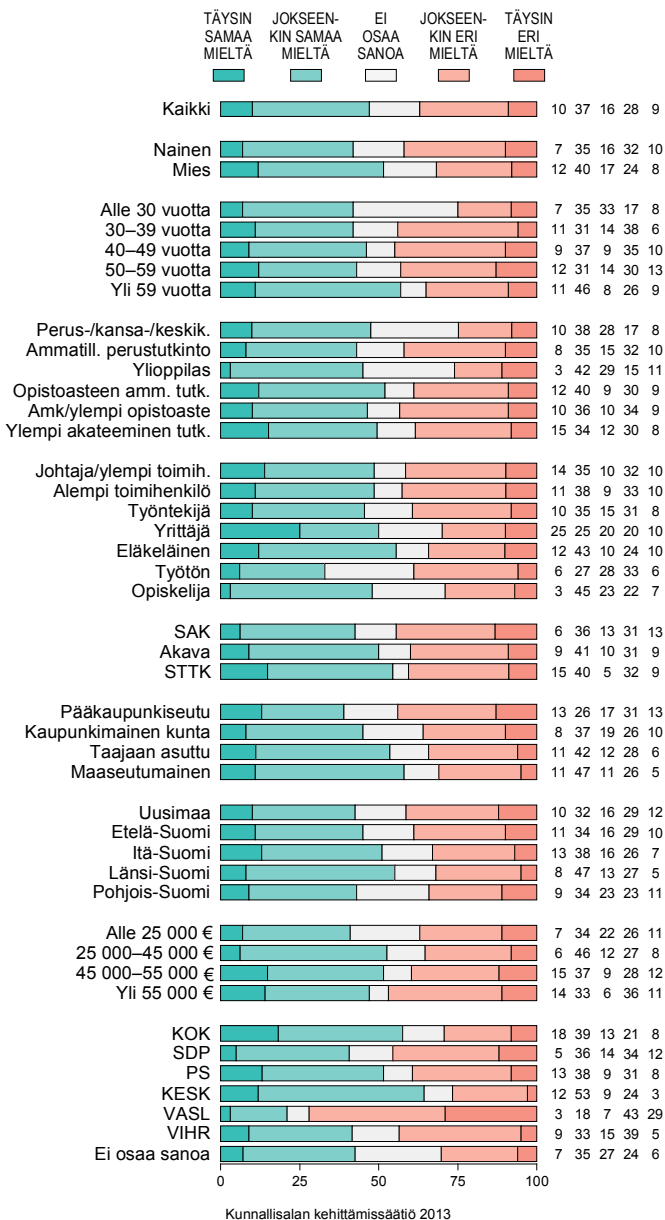
Kuvio 69. "Kunnan palveluksessa olevaa henkilöstöä on vähennettävä irtisanomalla säästöjen aikaansaamiseksi" (%).

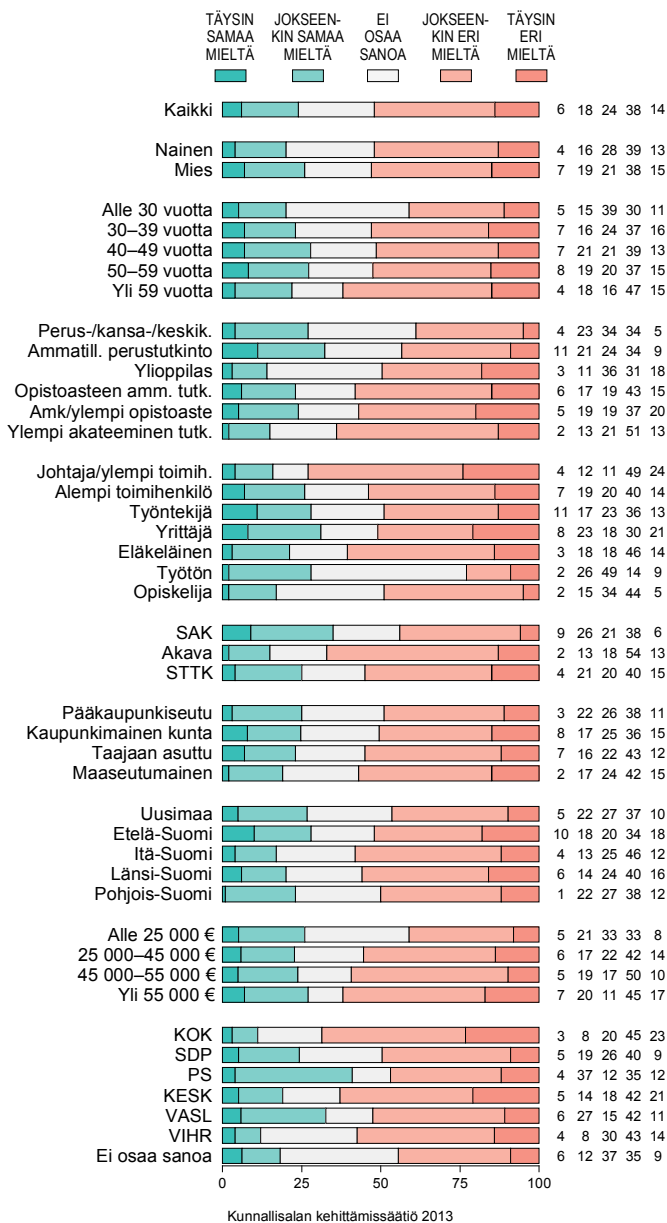
Kuvio 70. "Asuinkuntani palveluita on järjestettävä maakuntatasolla kuntien yhteistyönä säästöjen aikaansaamiseksi ja palveluiden turvaamiseksi" (%).

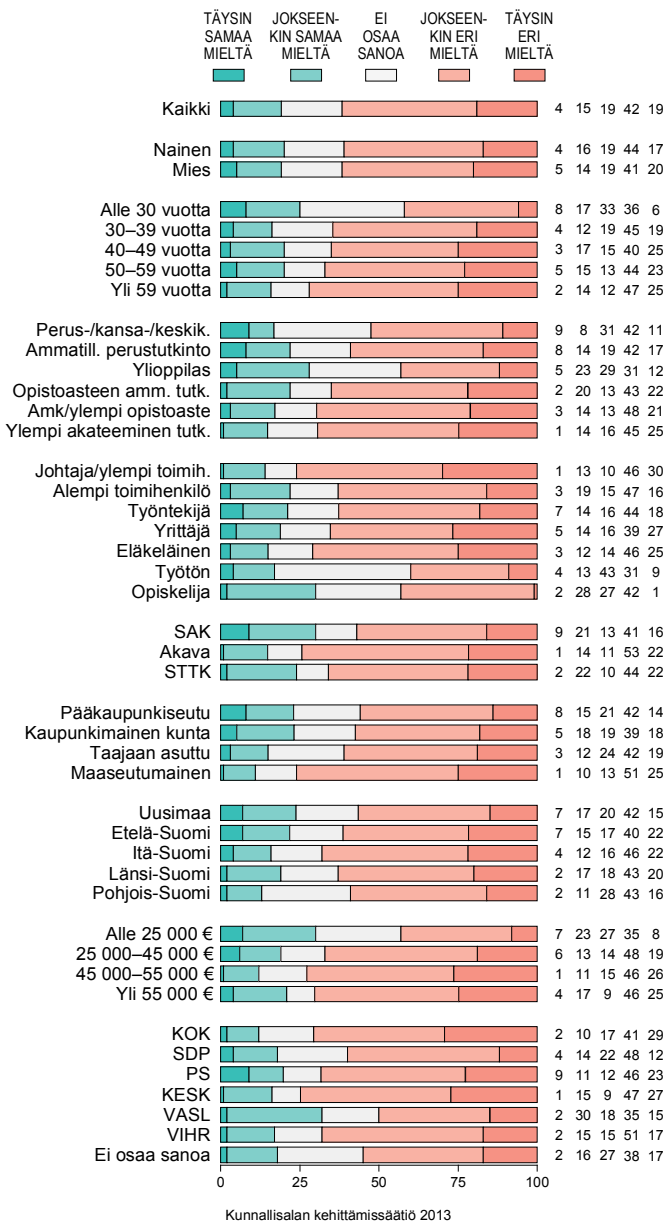
Kuvio 71. "Ihmisten omatoimisuutta ja -vastuita palveluiden käytössä ja lähiomaisten hoitamisessa on lisättävä, jotta asuinkuntani menot eivät kasvaisi ja peruspalvelut voitaisiin turvata" (%).

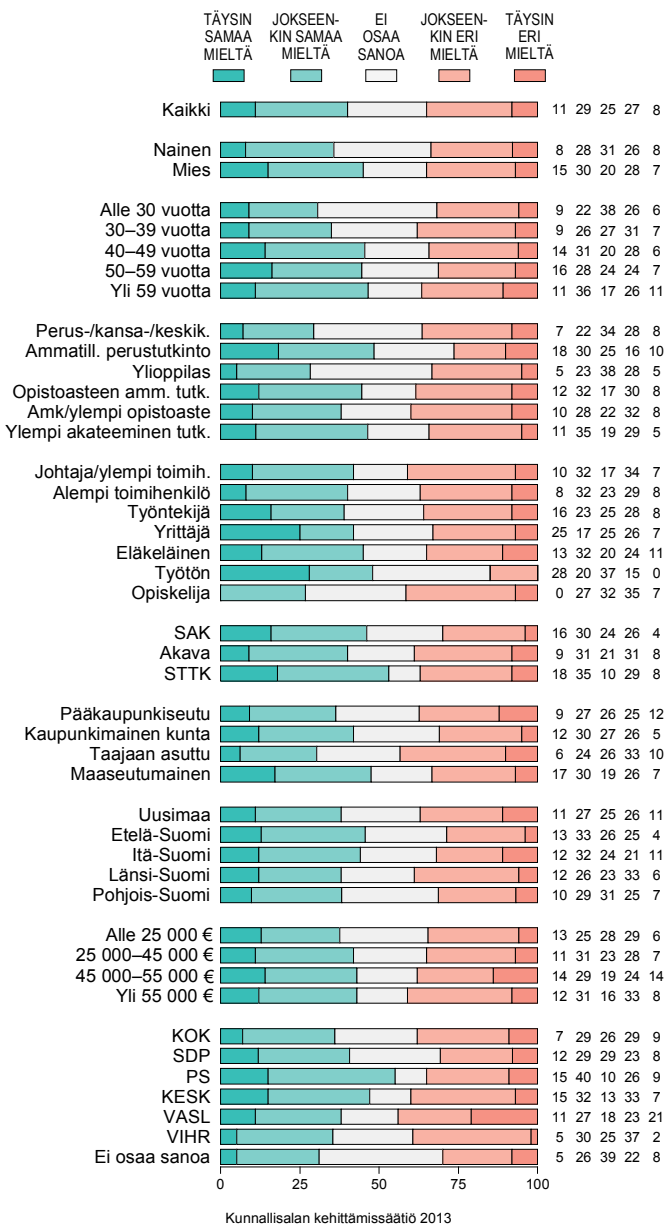
Kuvio 72. "Oman asuinkuntani säästöissä on menty jo nyt liian pitkälle" (%).

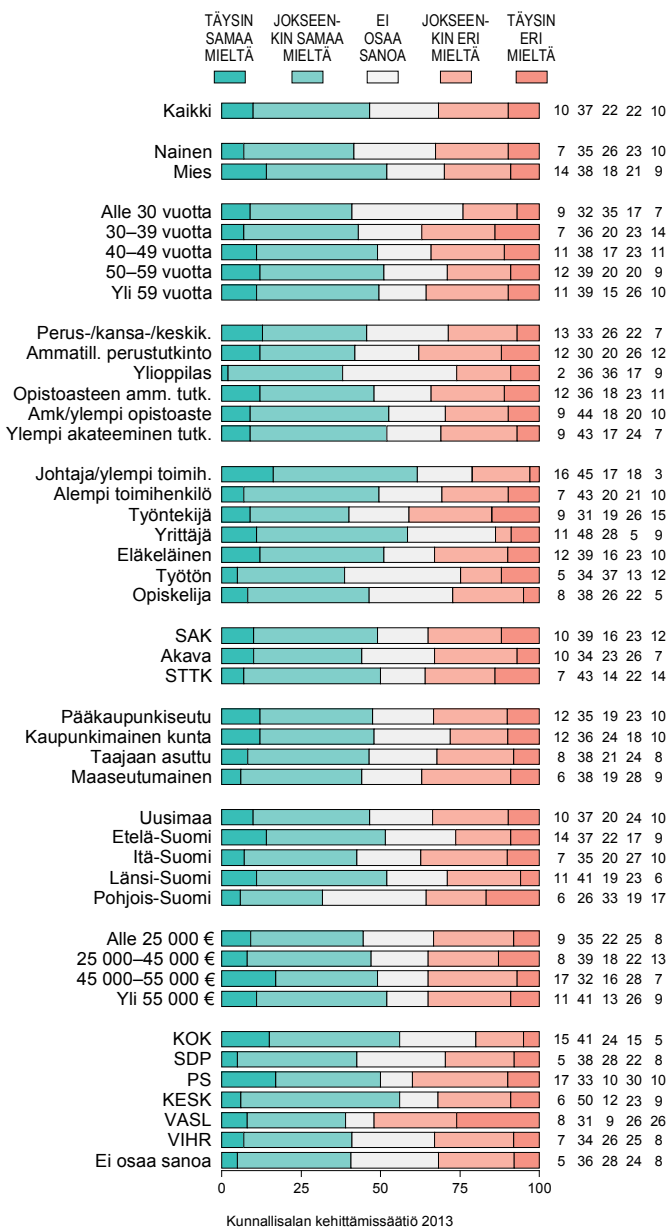
Kuvio 73. "Asuinkuntani virastot ja laitokset tarvitsevat lisää henkilöstöä, jotta ne voisivat palvella asukkaita paremmin" (%).

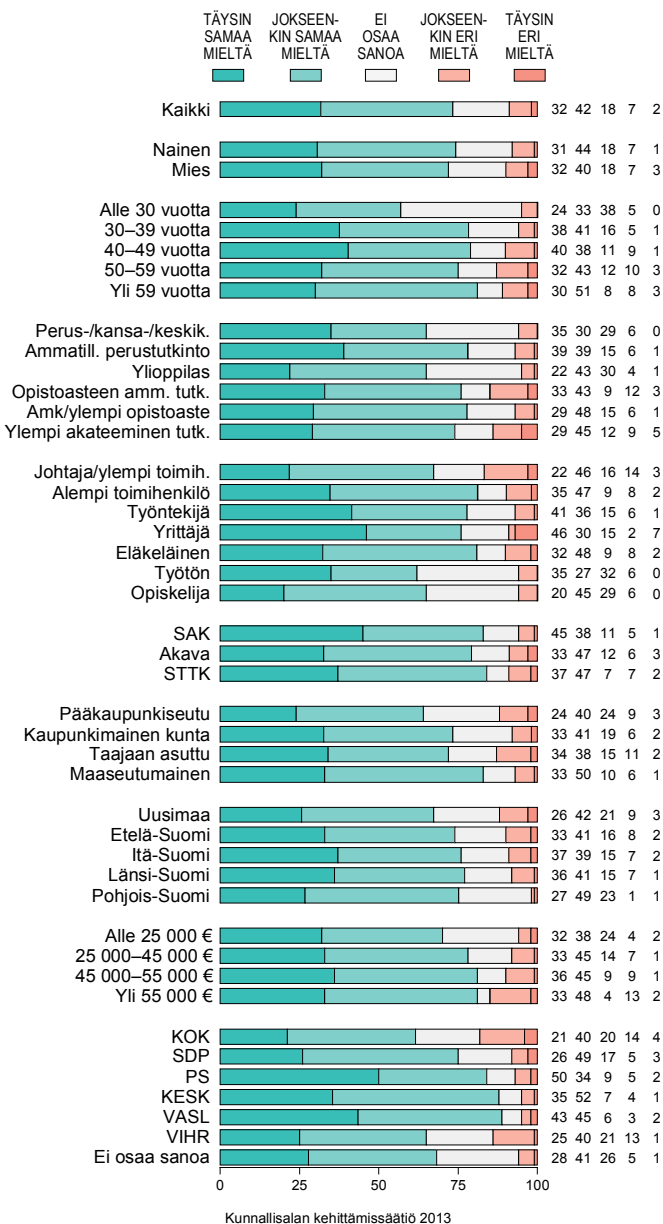
Kuvio 74. "Asuinkuntani tehtäviä pitää siirtää valtion hoidettavaksi" (%).

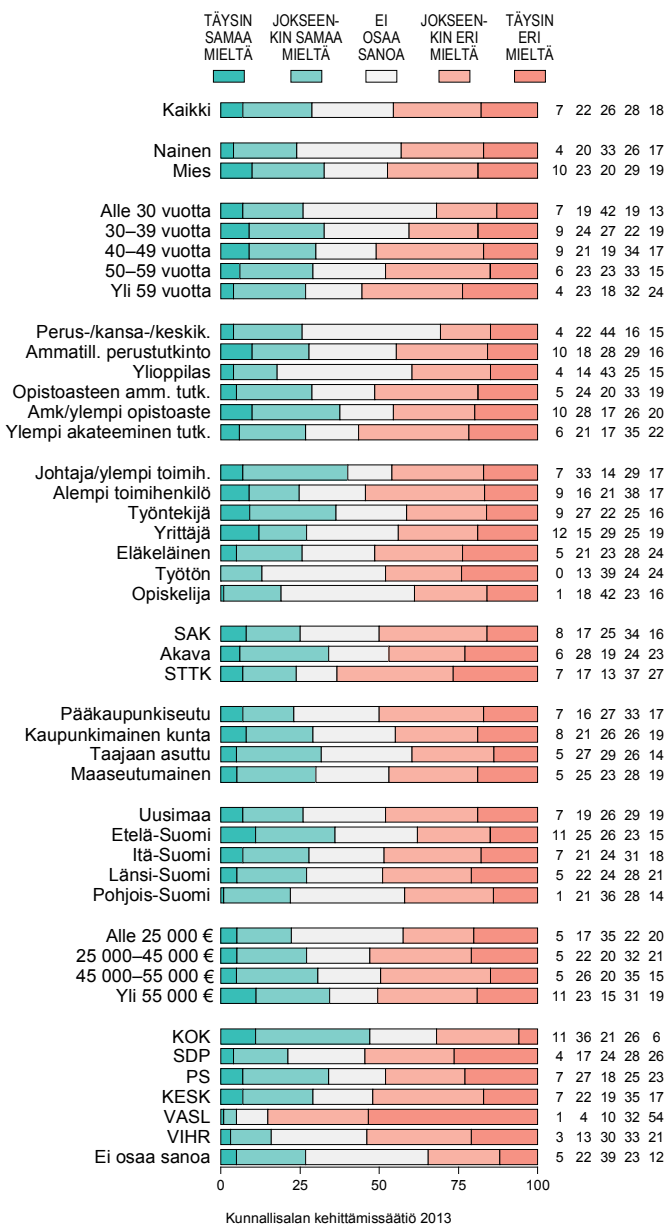
Kuvio 75. "Asuinkuntani tehtäviä on mahdollista karsia ilman, että palvelut heikkenevät" (%).

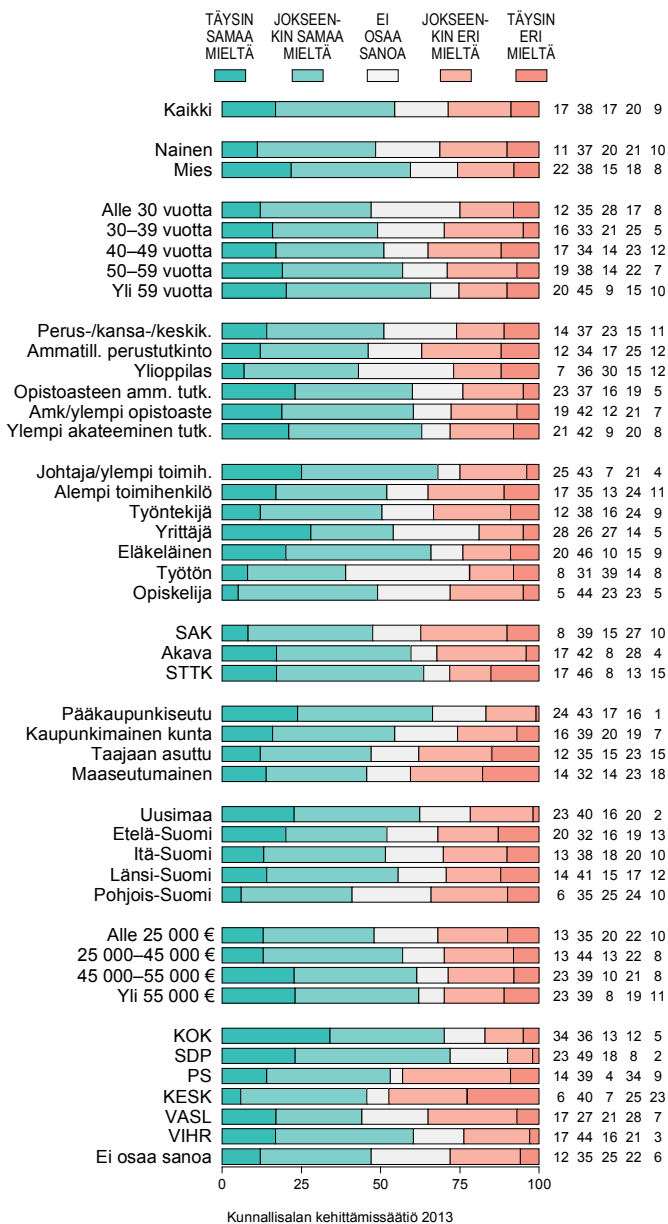
Kuvio 76. "Koska valtio on siirtänyt omia tehtäviään kunnille, niin valtion osuuksia kunnille tulisi lisätä eikä leikata" (%).

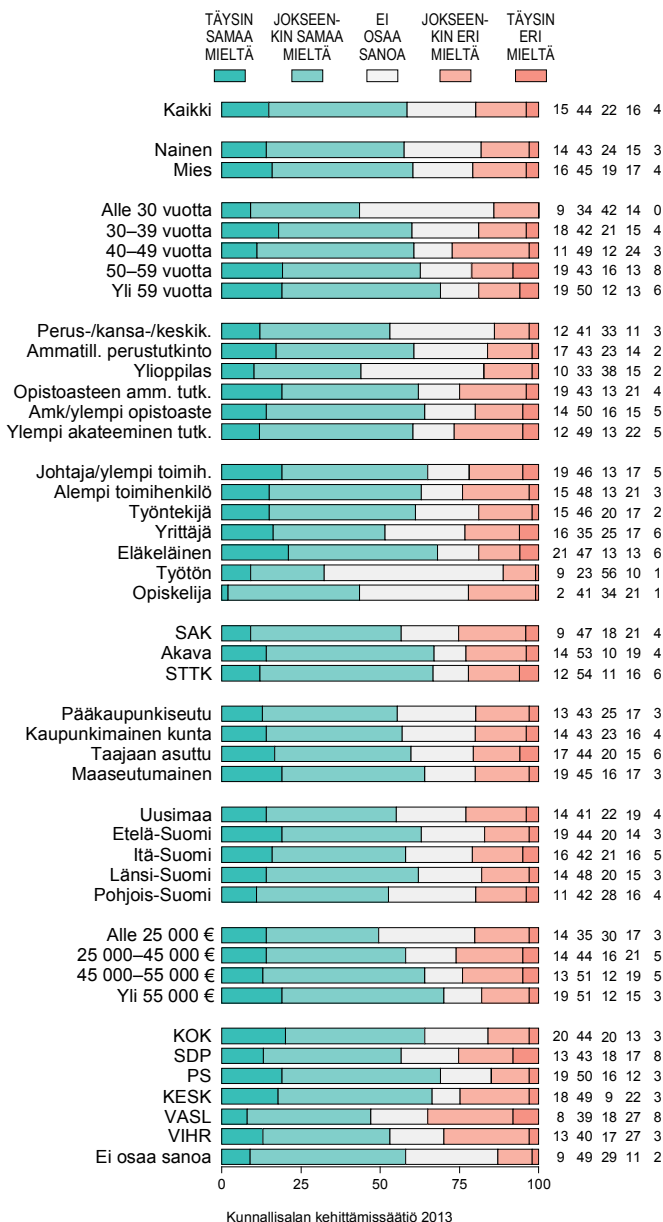
Kuvio 77. "Valtion tulisi vähentää omia toimintojaan ja tehtäviä yksityisen sektorin hoidettavaksi" (%).

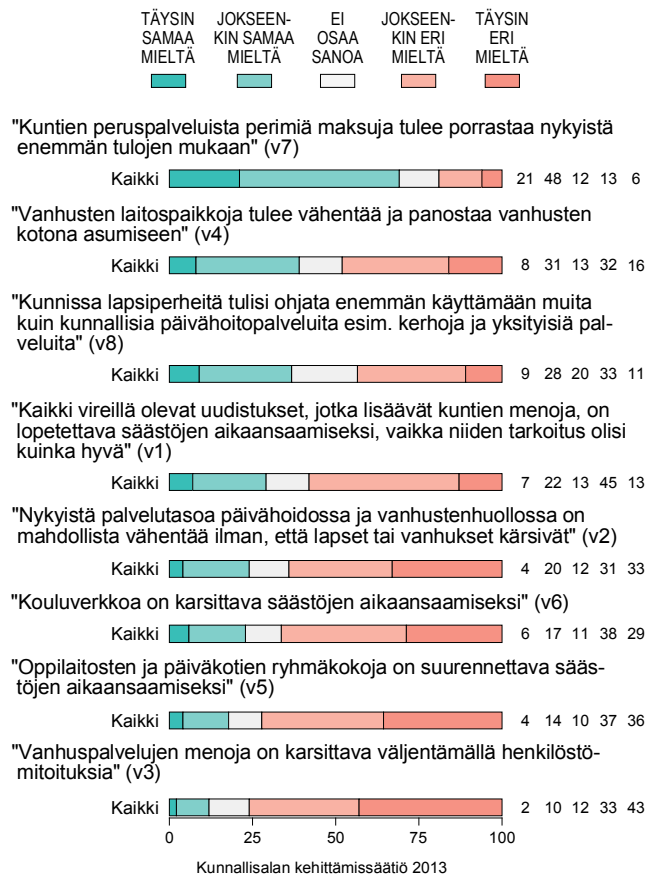
Kuvio 78. "Kuntien pitäisi jatkossa olla riittävän suuria pärjätäkseen omilla verotuloillaan" (%).

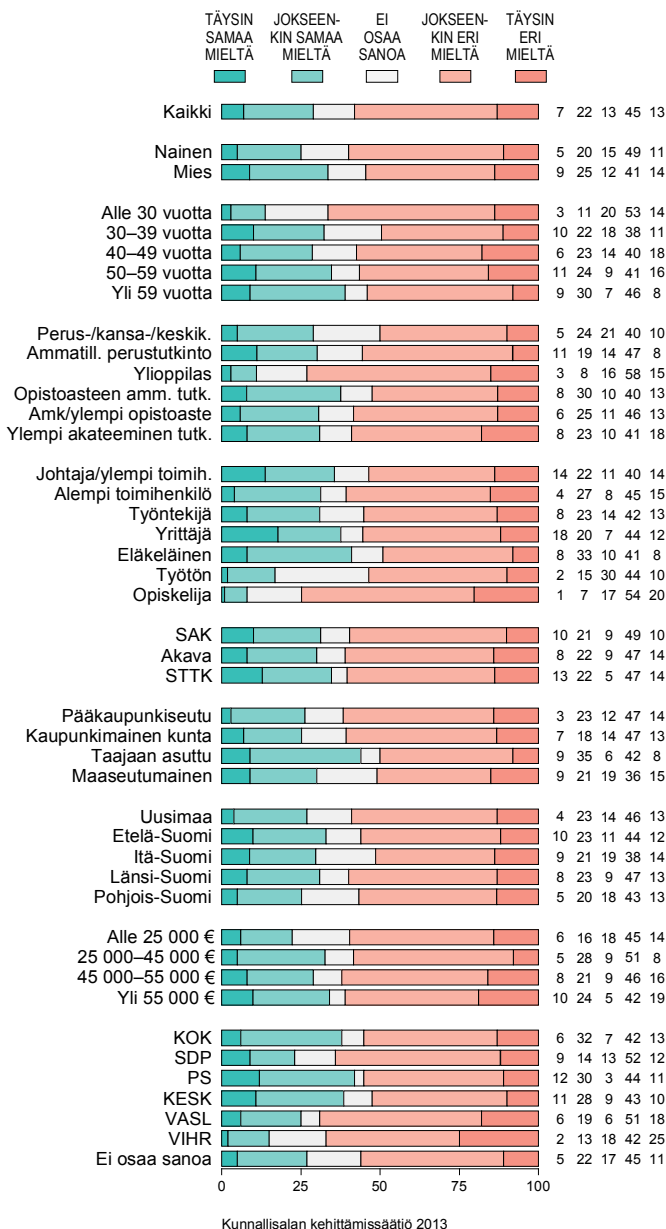
Kuvio 79. "Maan hallituksen tulisi asettaa kunnille vain tietyt tavoitteet palveluiden järjestämiseksi ja antaa kuntien vapaasti päättää keinot tavoitteiden saavuttamiseksi" (%).

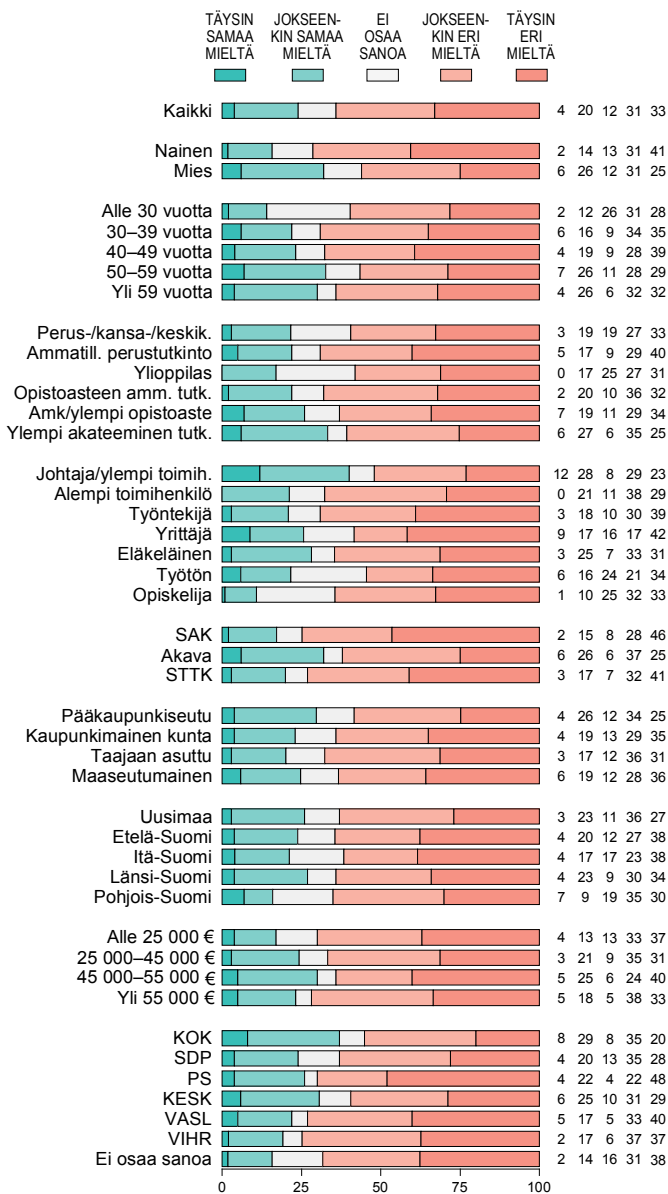
Kuvio 80. SUHTAUTUMINEN KUNTIA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

Kuvio 81. "Kaikki vireillä olevat uudistukset, jotka lisäävät kuntien menoja, on lopetettava säästöjen aikaansaamiseksi, vaikka niiden tarkoitus olisi kuinka hyvä" (%).

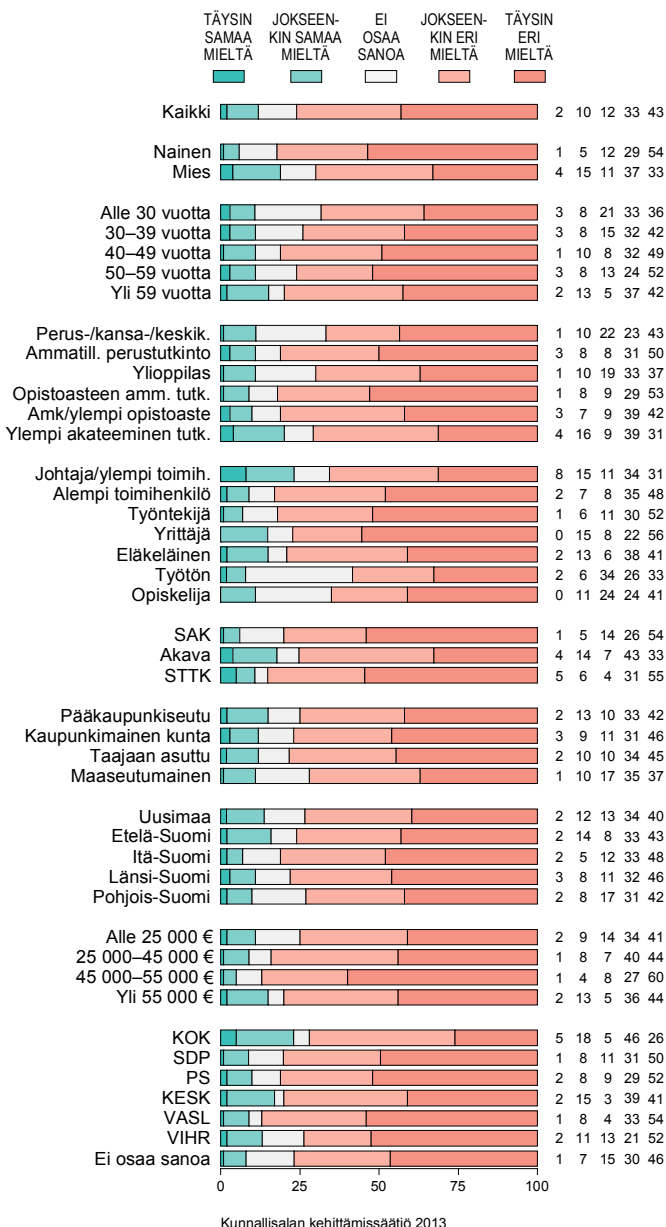

Kuvio 82. "Nykyistä palvelutasoa päivähoitossa ja vanhustenhuollossa on mahdollista vähentää ilman, että lapset tai vanhukset kärsivät" (%).

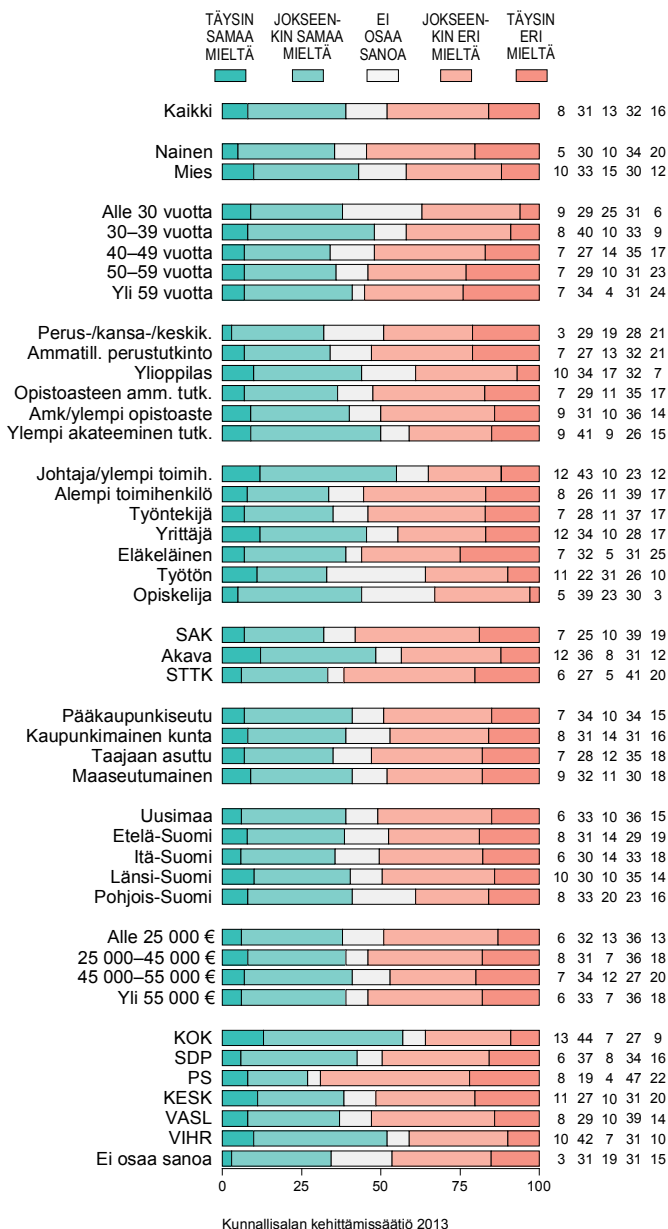

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 83. "Vanhuspalvelujen menoja on karsittava väljentämällä henkilötoimituksia" (%).

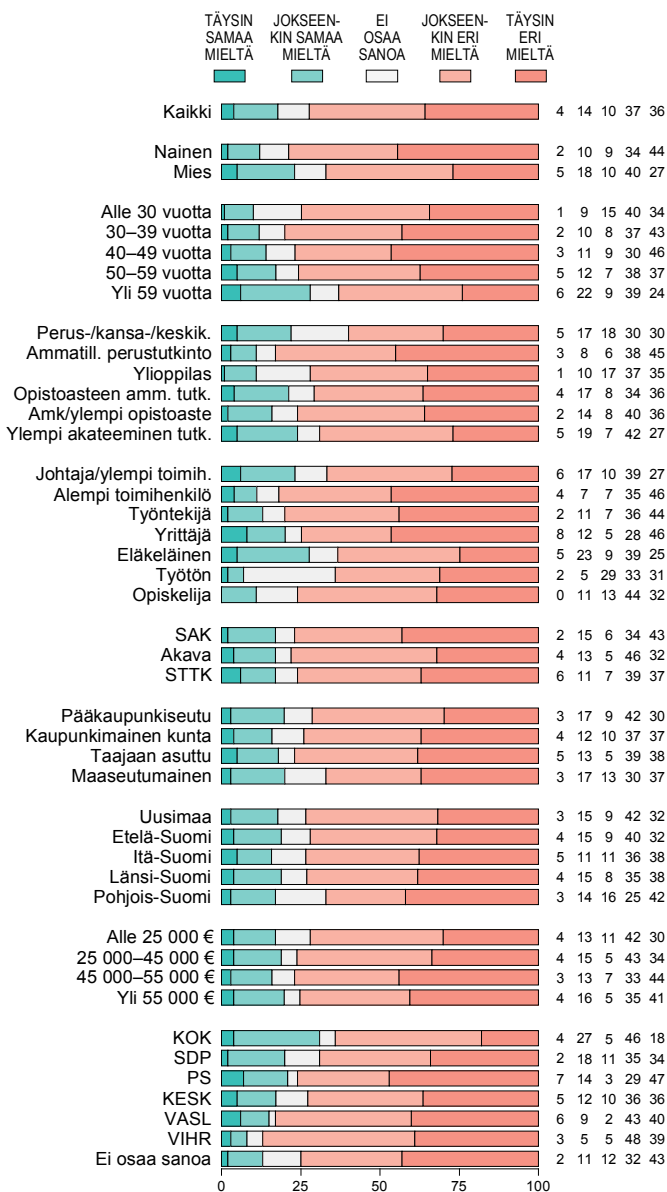

Kuvio 84. "Vanhusten laitospaikkoja tulee vähentää ja panostaa vanhusten kotona asumiseen" (%).

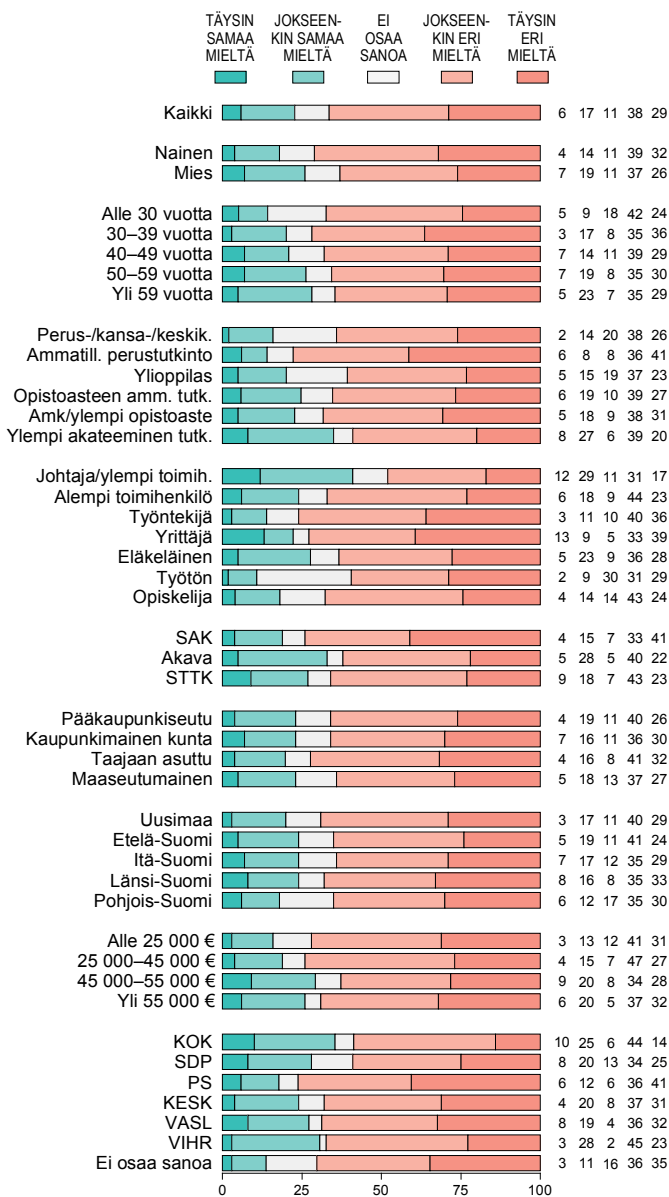
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 85. "Oppilaitosten ja päiväkotien ryhmäkokoja on suurennettava säästöjen aikaansaamiseksi" (%).

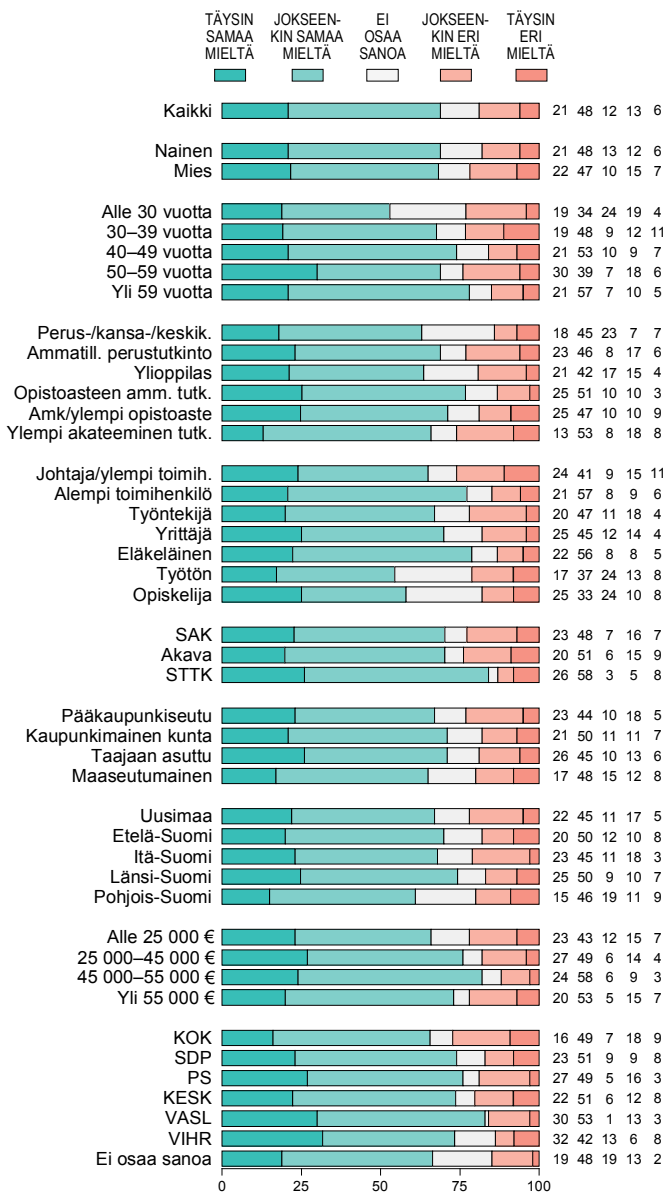
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 86. "Kouluverkkoa on karsittava säästöjen aikaansaamiseksi" (%).

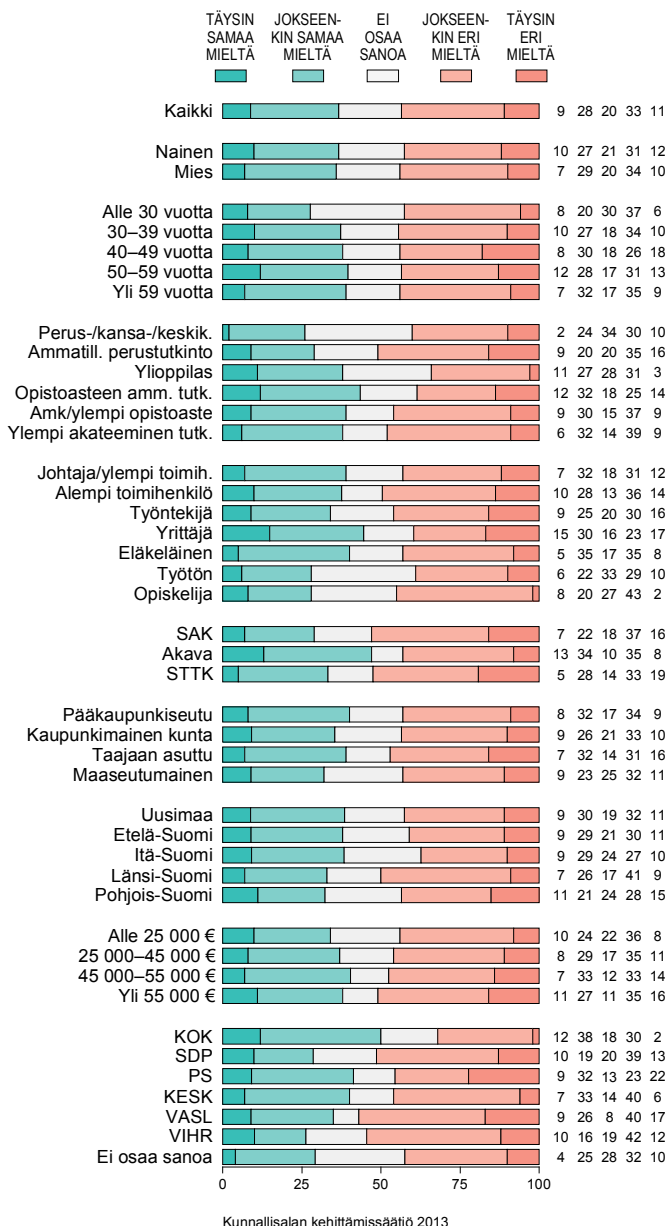
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 87. "Kuntien peruspalveluista perimiä maksuja tulee porrastaa nykyistä enemmän tulojen mukaan" (%).

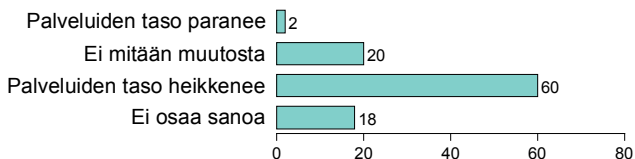

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 88. "Kunnissa lapsiperheitä tulisi ohjata enemmän käyttämään muita kuin kunnallisia päivähoitopalveluita esim. kerhoja ja yksityisiä palveluita" (%).

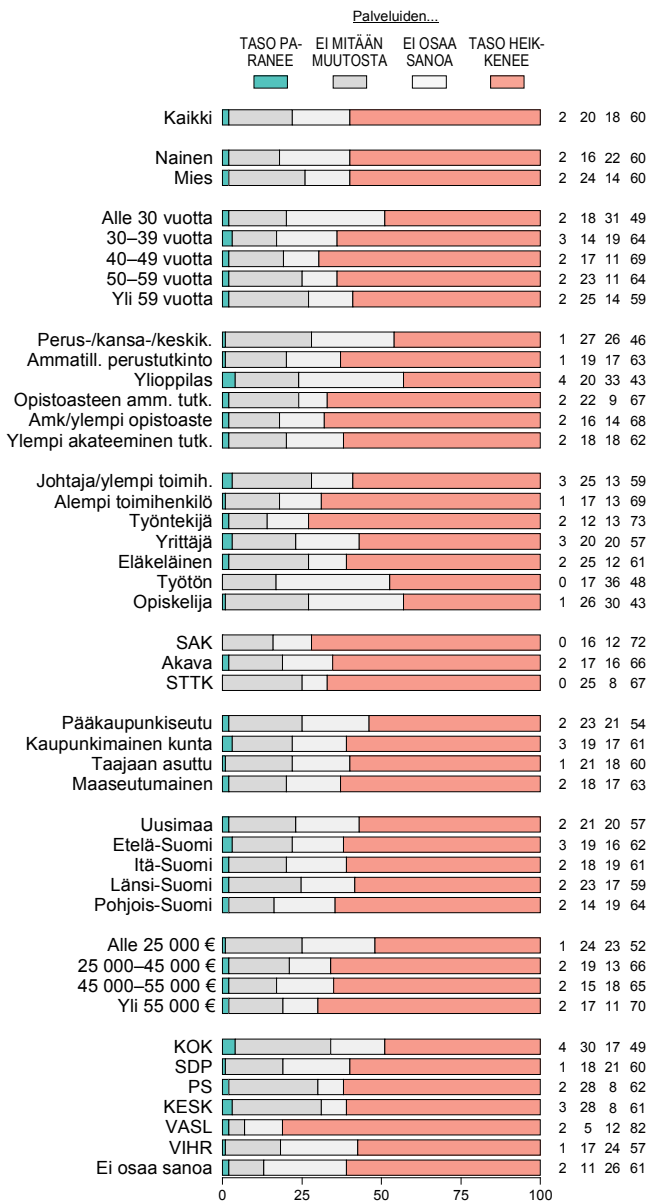

Kuvio 89. JOS SÄÄSTÖJÄ KUNTIEN TOIMINTAMENOISSA SAADAAN AIKAISEKSI, MITÄ TAPAHTUU KUNNALLISTEN PALVELUJEN TASOLLE OMASSA KOTIKUNNASSA (%).

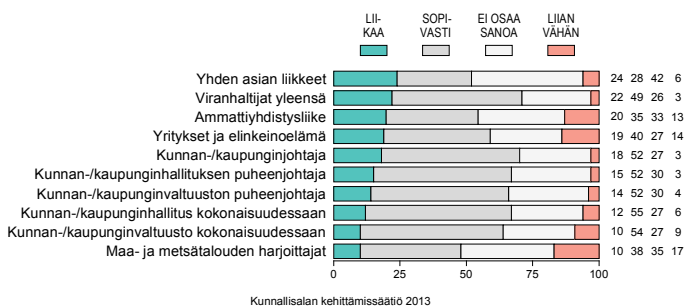
Kunnallisanalan kehittämissäätiö 2013

**Kuvio 90. JOS SÄÄSTÖJÄ KUNTIEN TOIMINTAMENOISSA SAA-
DAAN AIKAISEKSI, MITÄ TAPAHTUU KUNNALLISTEN
PALVELUJEN TASOLLE OMASSA KOTIKUNNASSA (%).**

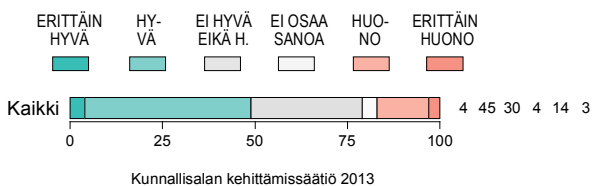

Kunnalisalan kehittämissäätiö 2013

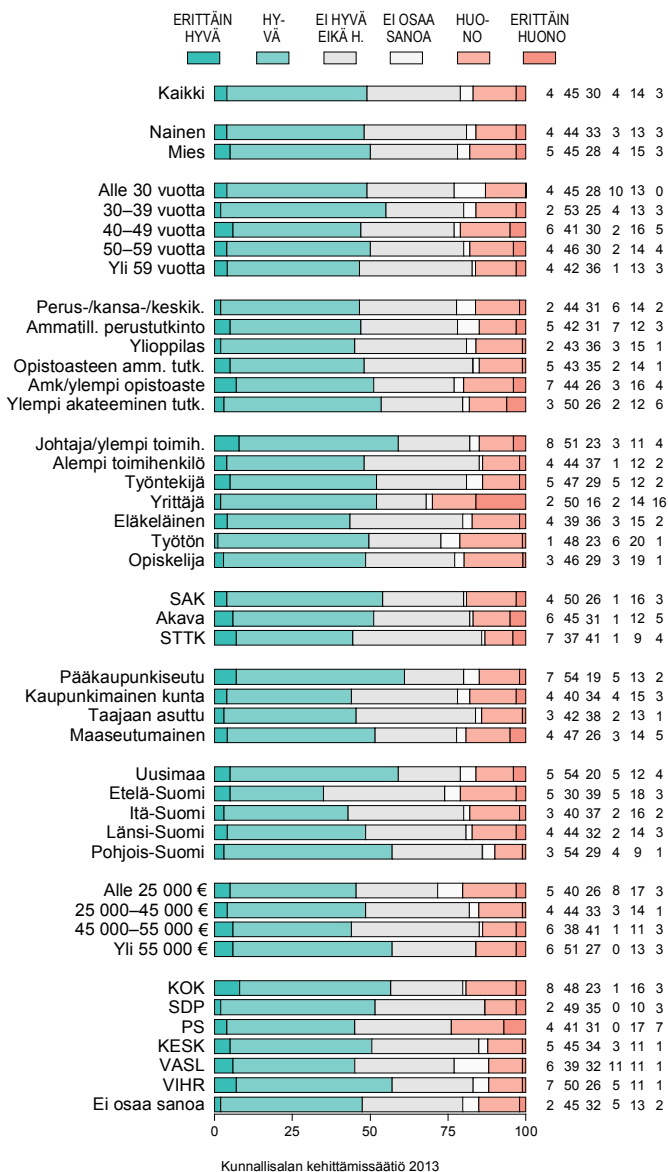
Kuvio 91. MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VALTAA OMASSA KOTIKUNNASSA (%).

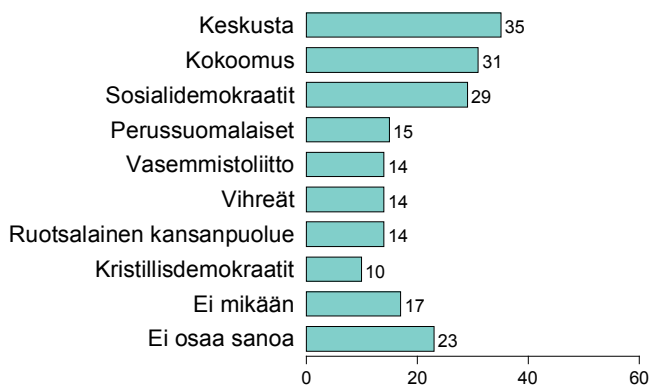
Kuvio 92. MILLAINEN MIELIKUVA TAI IMAGO KOTIKUNNALLA/ -KAUPUNGILLA ON OMASTA MIELESTÄ (%).

Kuvio 93. MILLAINEN MIELIKUVA TAI IMAGO KOTIKUNNALLA/KAUPUNGILLA ON OMASTA MIELESTÄ (%).

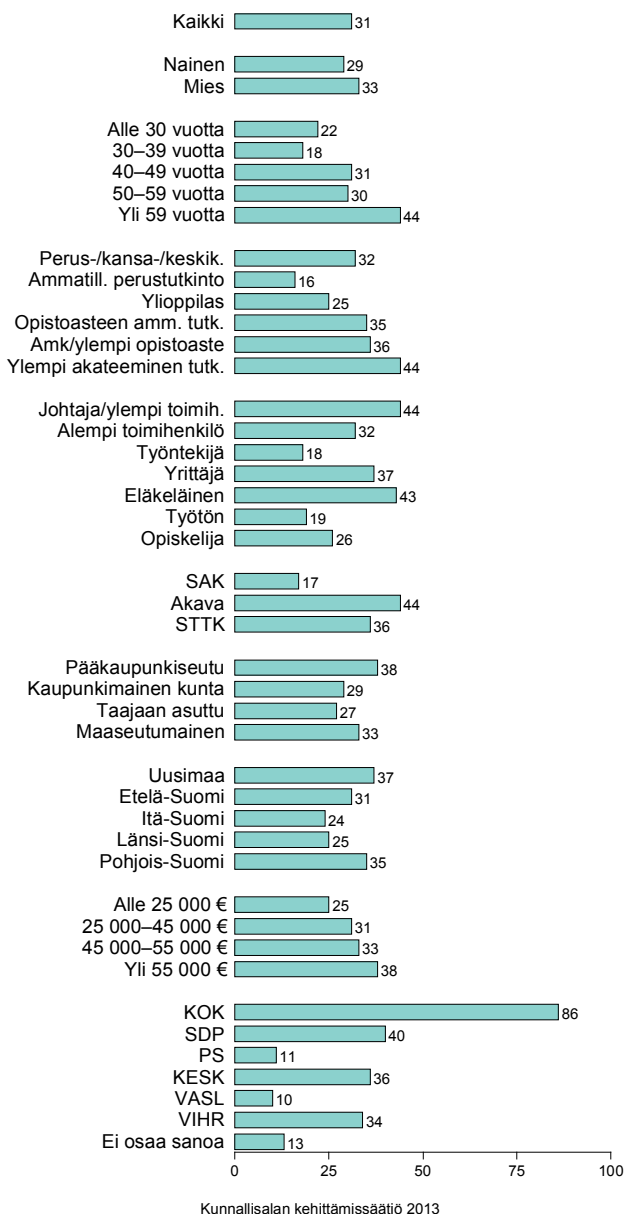

Kuvio 94. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA (%).

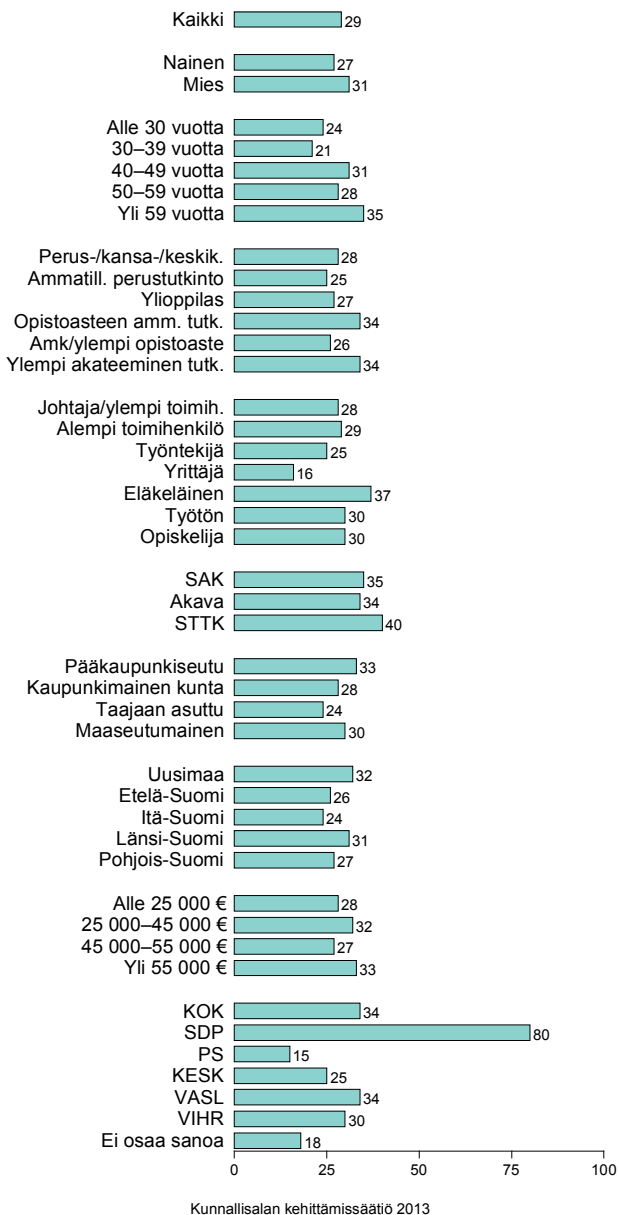

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

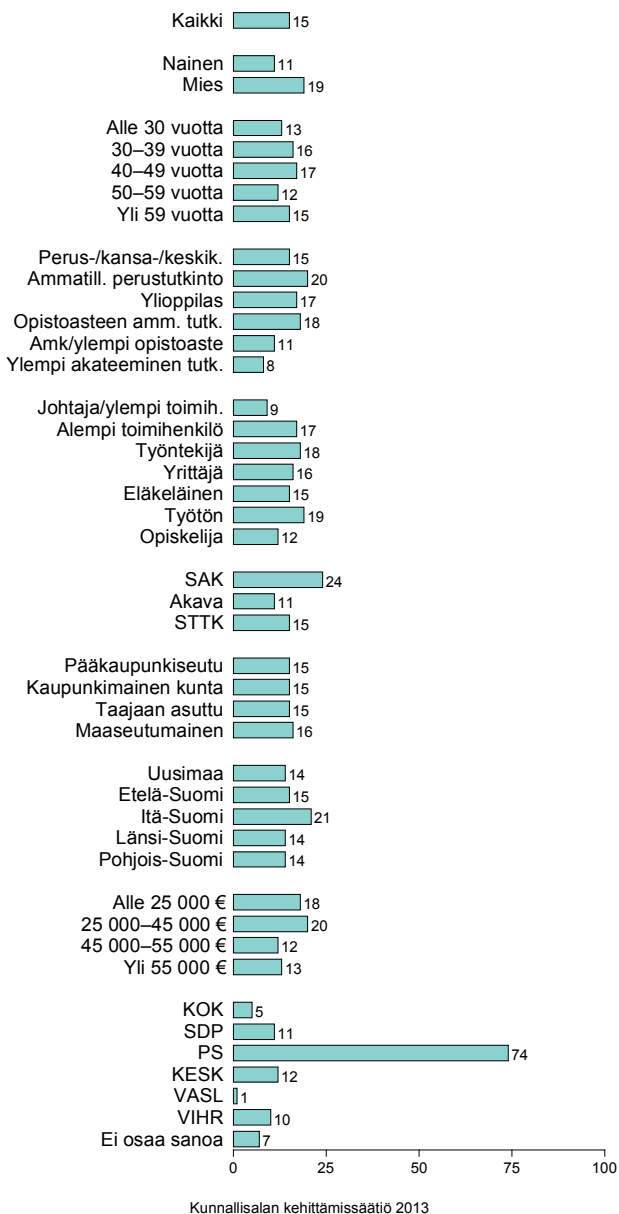
Kuvio 95. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: KOKOOMUS (%).

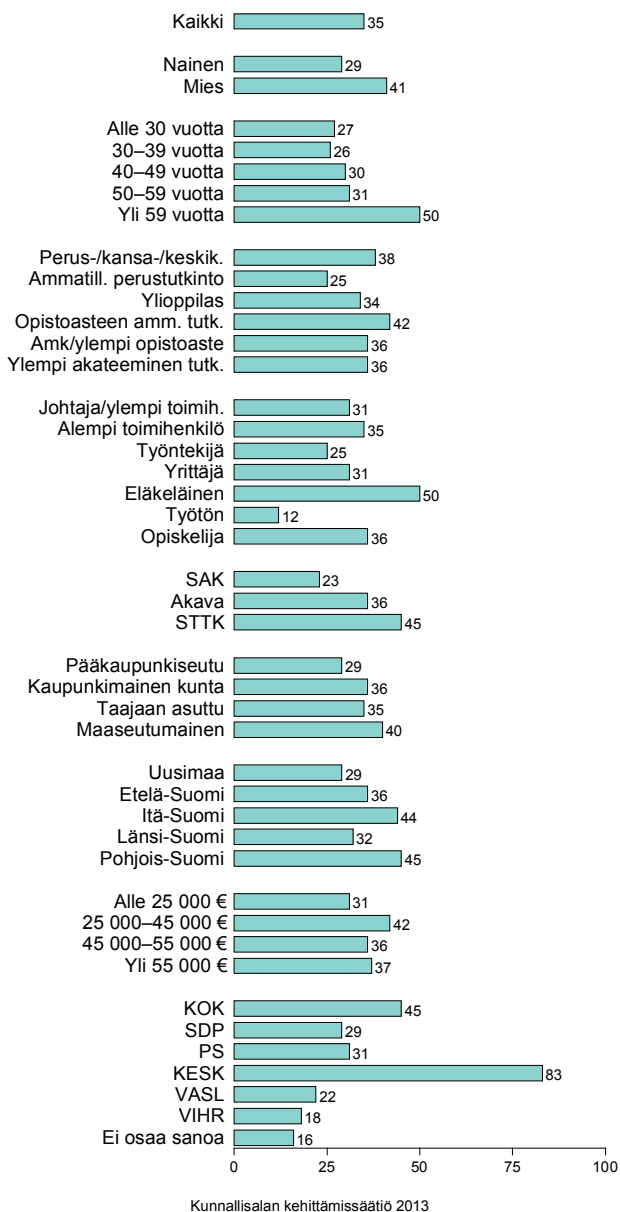
Kuvio 96. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: SOSIALIDEMOKRAATIT (%).

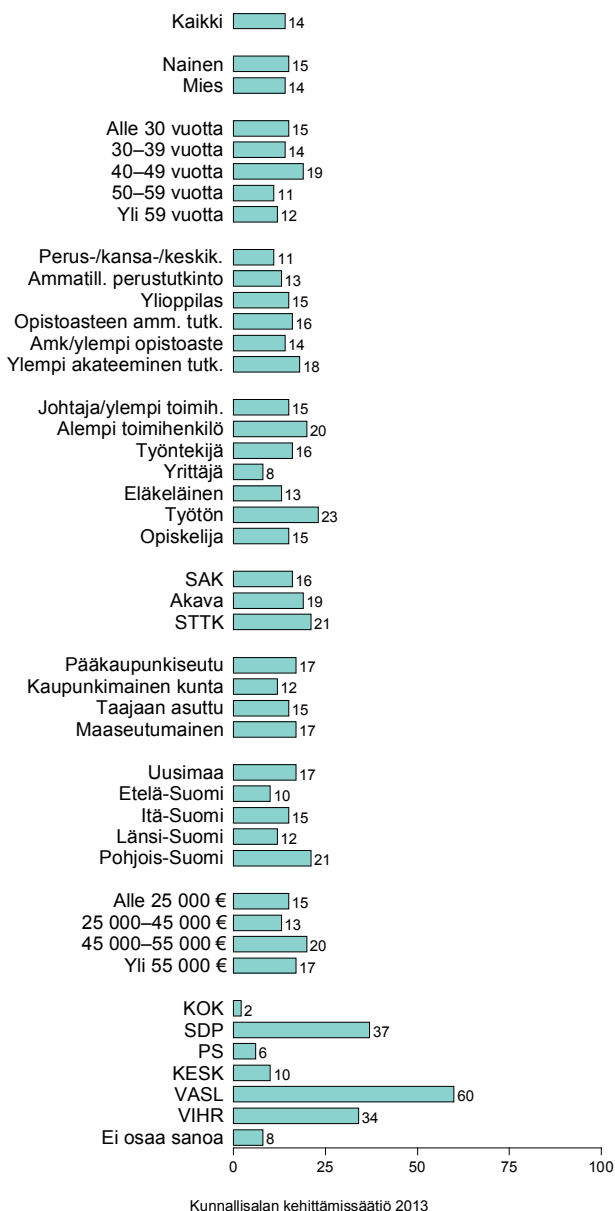
Kuvio 97. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: PERUSSUOMALAISET (%).

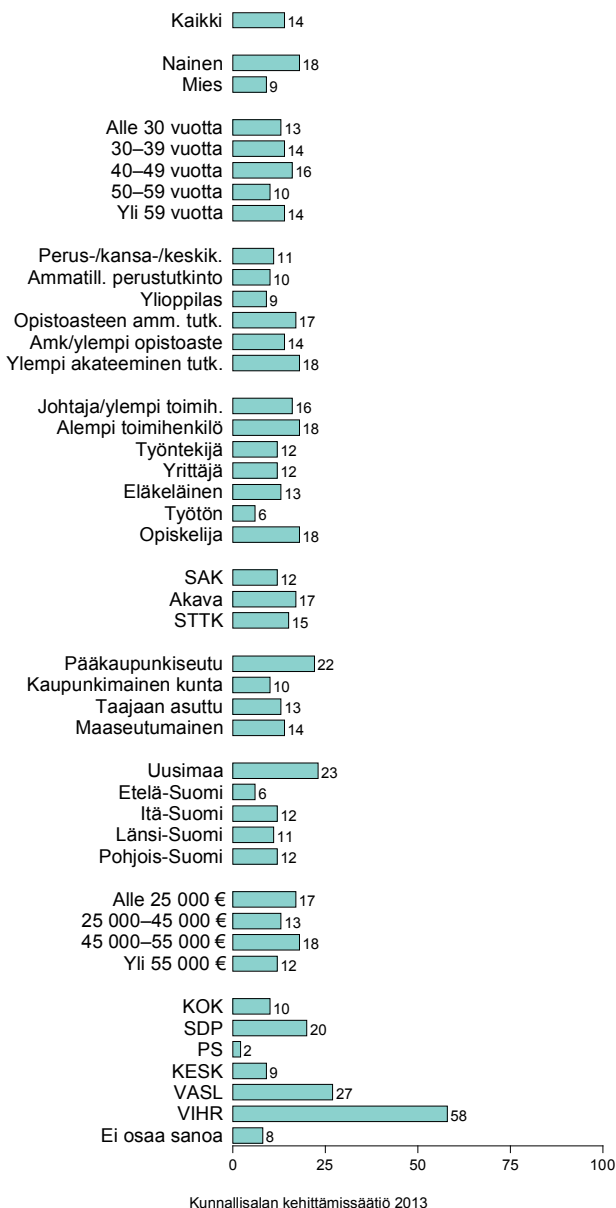
Kuvio 98. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: KESKUSTA (%).

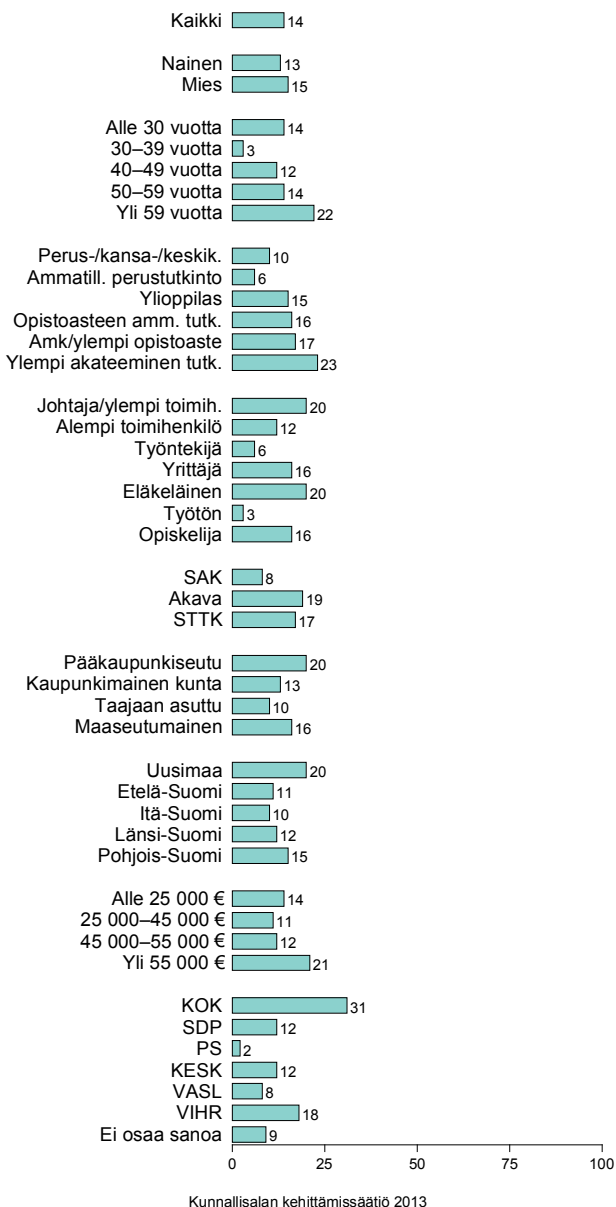
Kuvio 99. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: VASEMMISTOLIITTO (%).

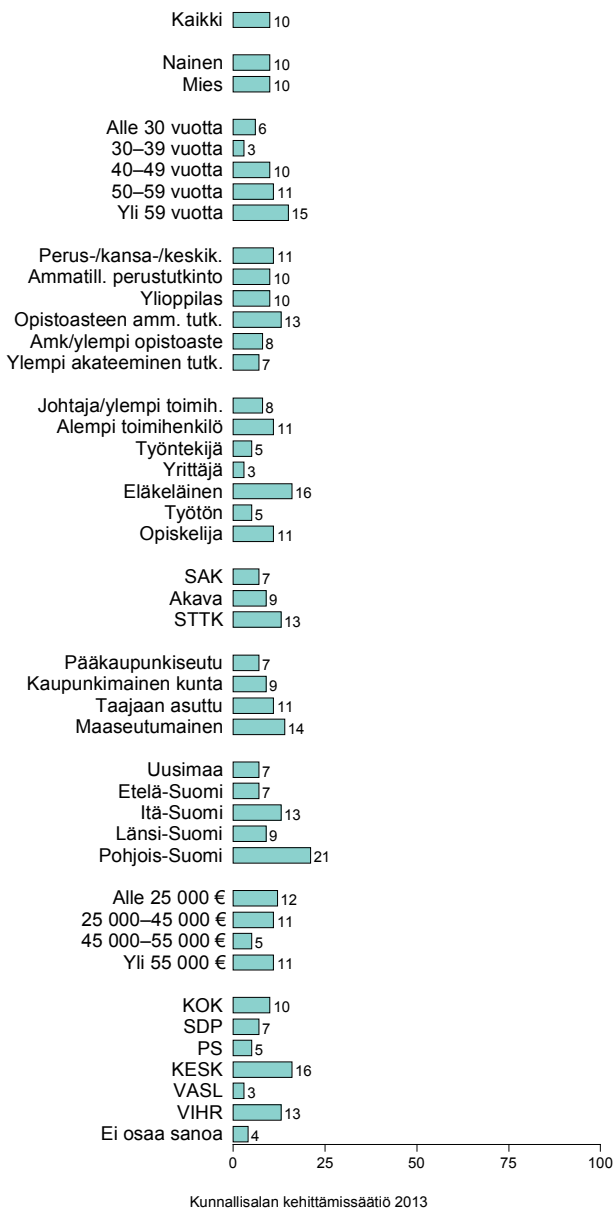
Kuvio 100. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: VIHREÄT (%).

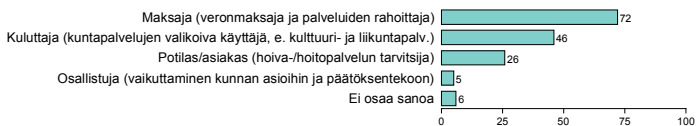
Kuvio 101. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: RUOTSALAINEN KANSANPUOLUE (%)

Kuvio 102. MITKÄ KAIKKI PUOLUEET OVAT OSAAVIA JA KYVYKKÄITÄ KUNNALLISISSA ASIOISSA: KRISTILLISDEMOKRAATIT (%).

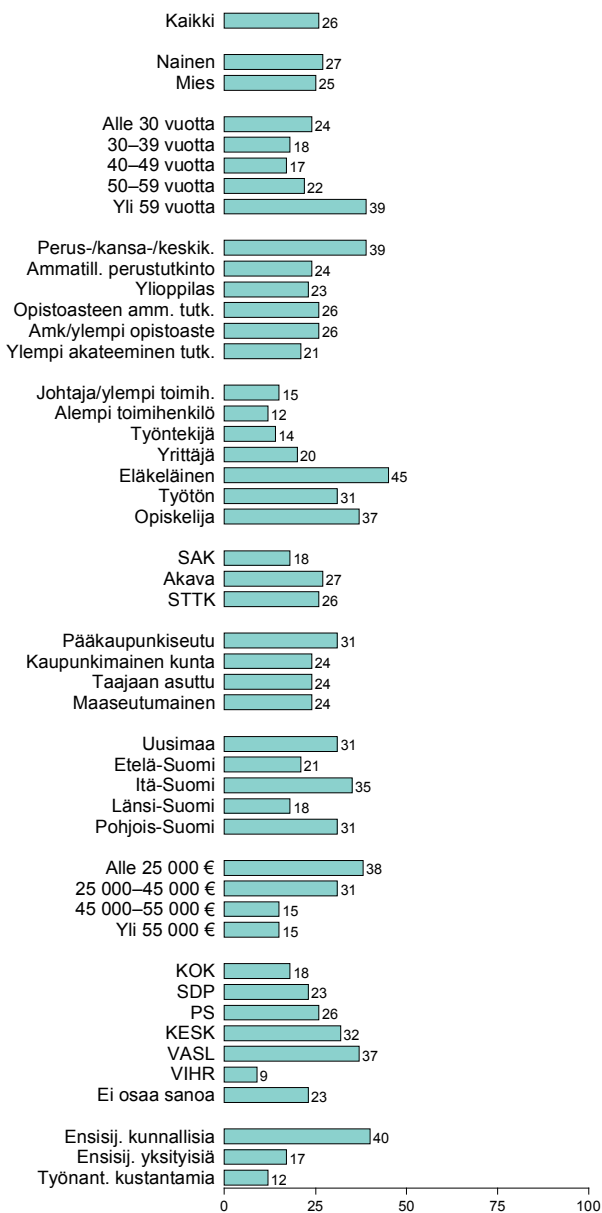

Kuvio 103. KUNNAN JÄSENEEN ROOLIT: MINKÄLAISENA KUNTALAISENA PITÄÄ ITSEÄÄN (korkeintaan kaksi ensisijaisinta, %).

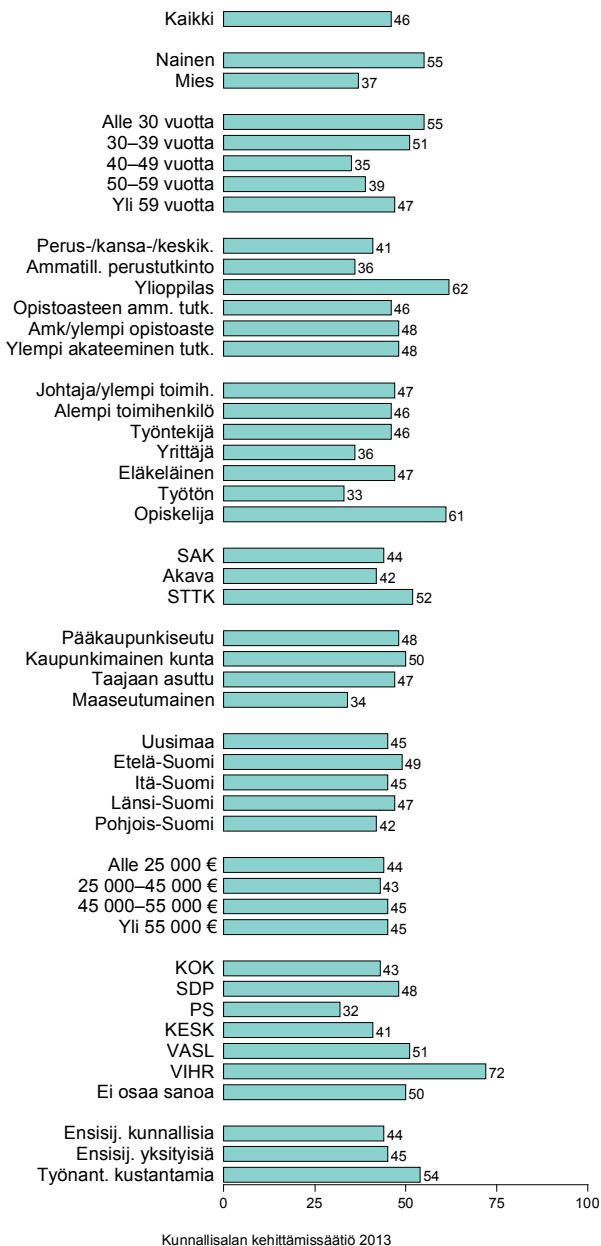
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 104. MINKÄLAISENA KUNTALAISENA PITÄÄ ITSEÄÄN: POTILAS/ASIAKAS (%).

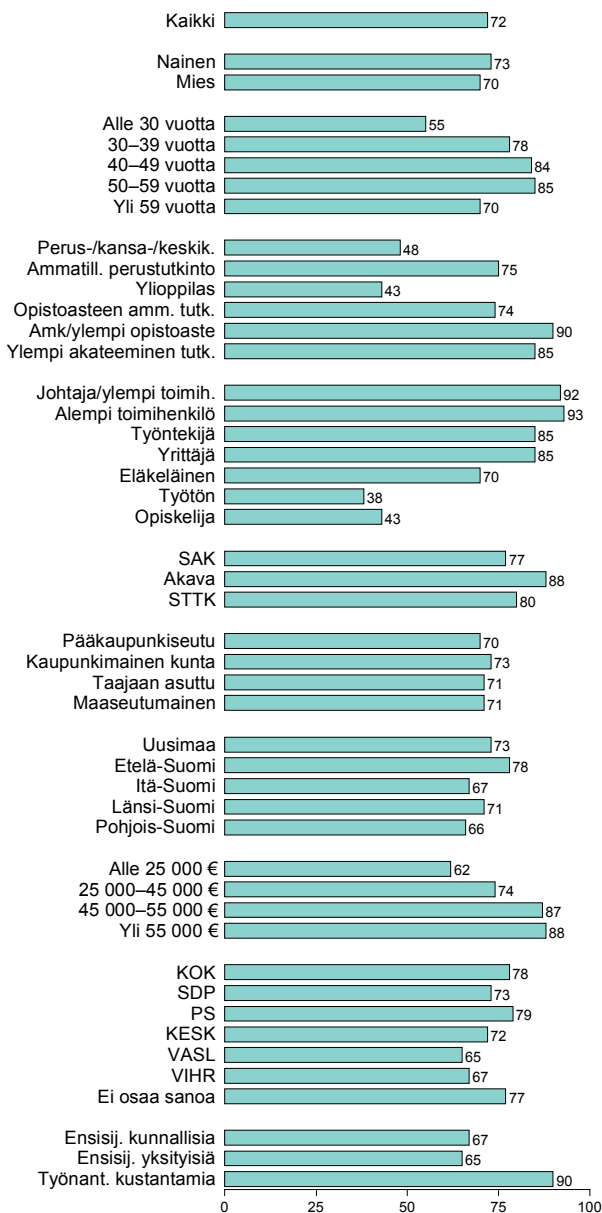

Kunnallisanalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 105. MINKÄLAISENA KUNTALAISENA PITÄÄ ITSEÄÄN: KULUTTAJA (%).

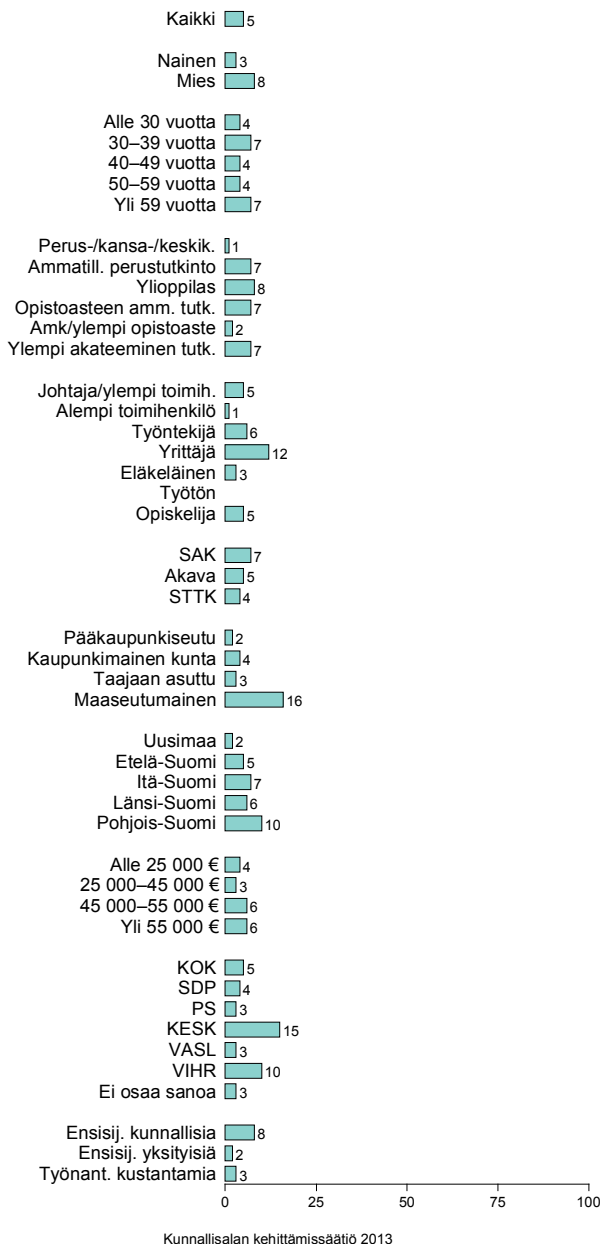

Kuvio 106. MINKÄLAISENA KUNTALAISENA PITÄÄ ITSEÄÄN: MAKSAJA (%).

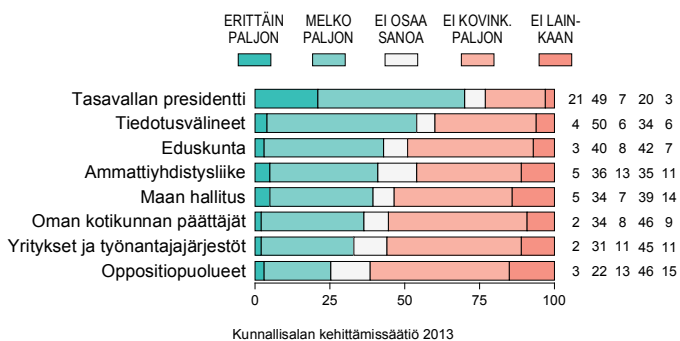

Kunnallisanalan kehittämissäätiö 2013

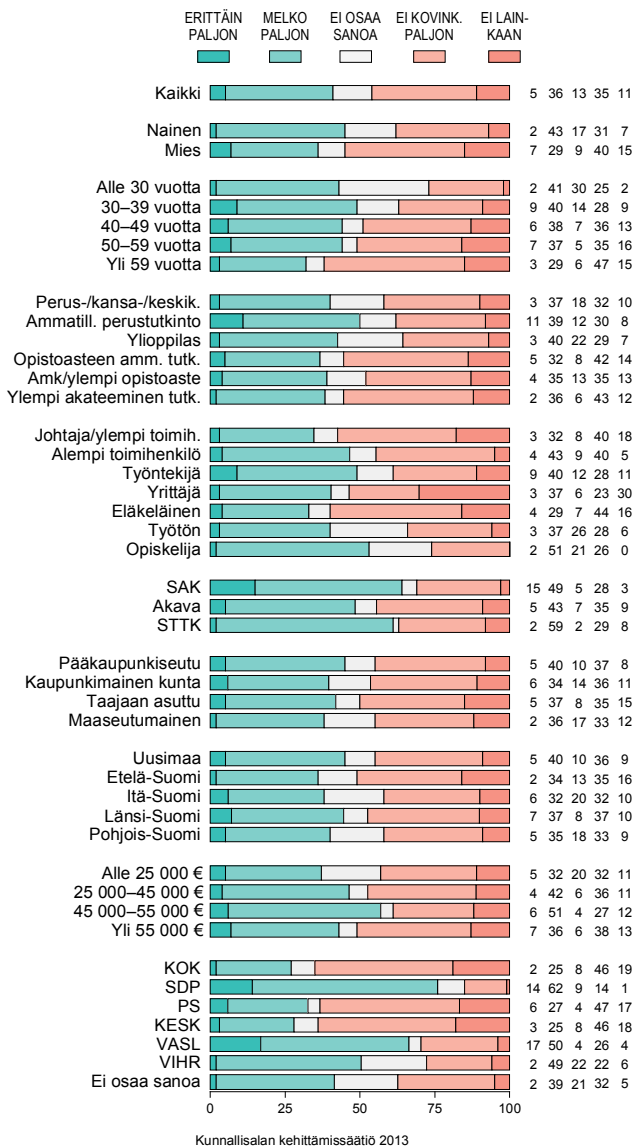
Kuvio 107. MINKÄLAISENA KUNTALAISENA PITÄÄ ITSEÄÄN: OSALLISTUJA (%).

Kuvio 108. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN (%).

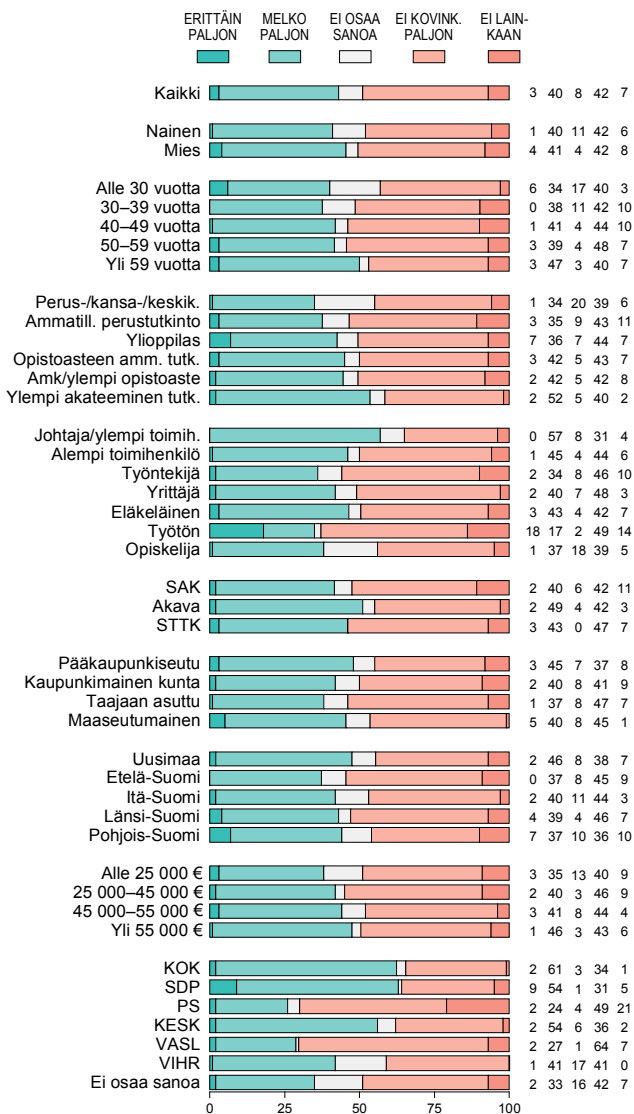

Kuvio 109. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN: AMMATTIYHDISTYSLIIKE (%)

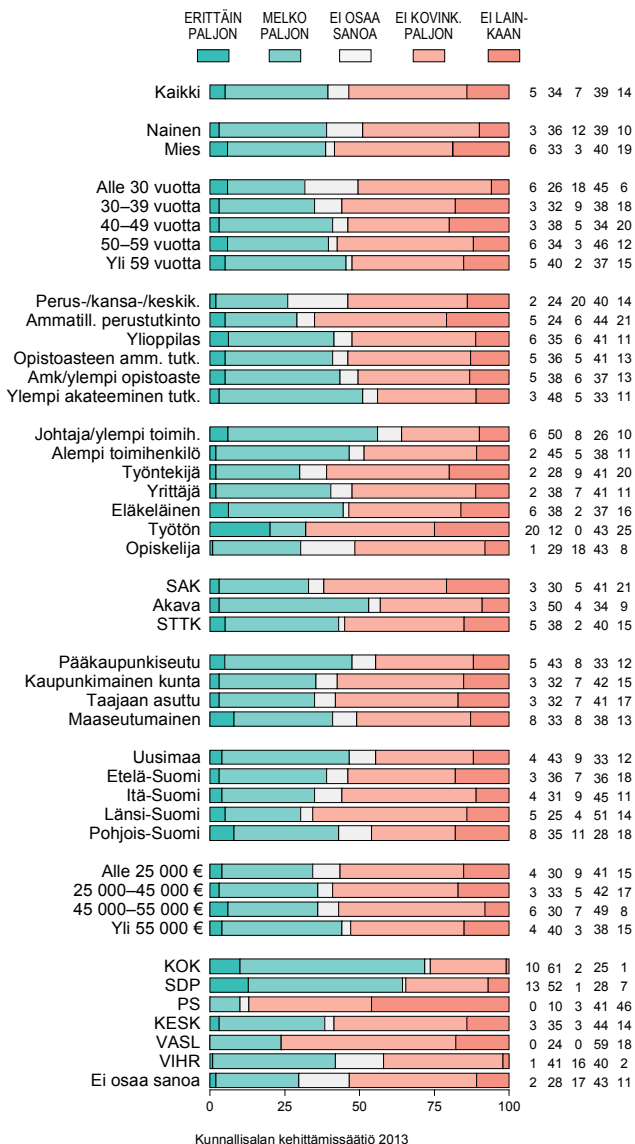
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 110. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN: EDUSKUNTA (%).

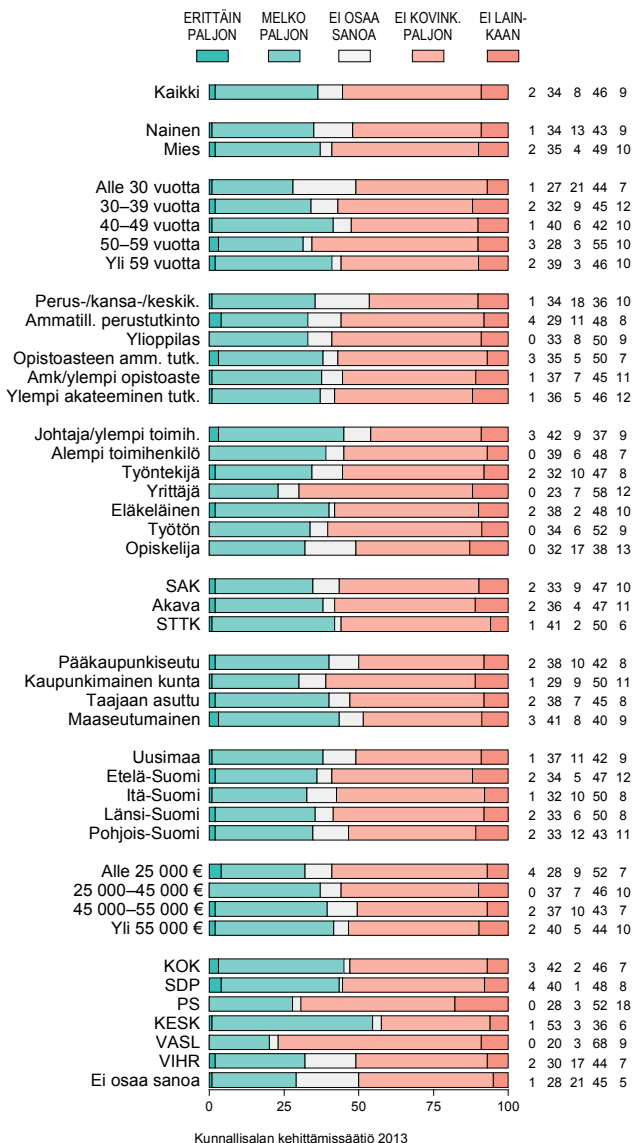

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

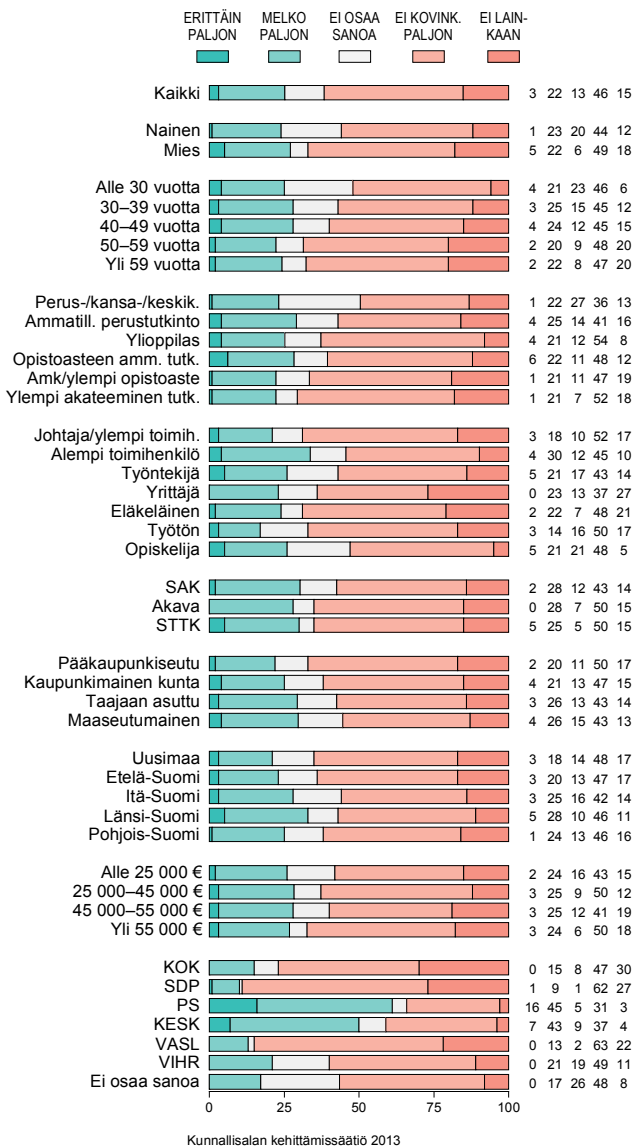
Kuvio 111. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN: MAAN HALLITUS (%).

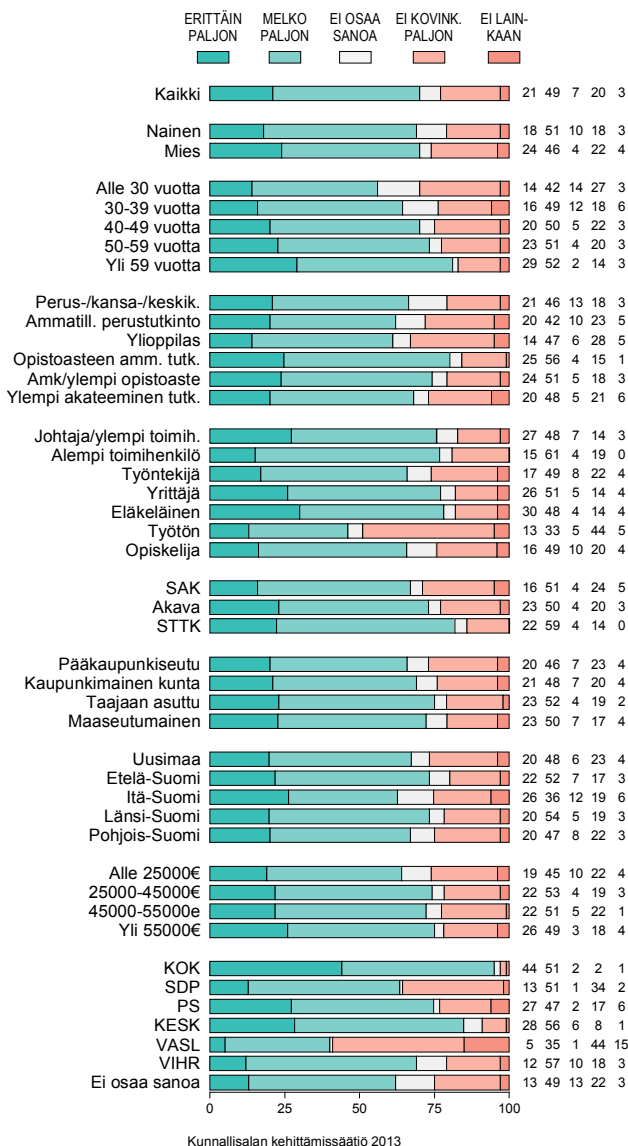
Kuvio 112. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAU ERI TAHOIHIN: OMAN KOTIKUN-
NAN PÄÄTTÄJÄT (%).

Kuvio 113. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN: OPPOSITIOPUOLUEET (%)

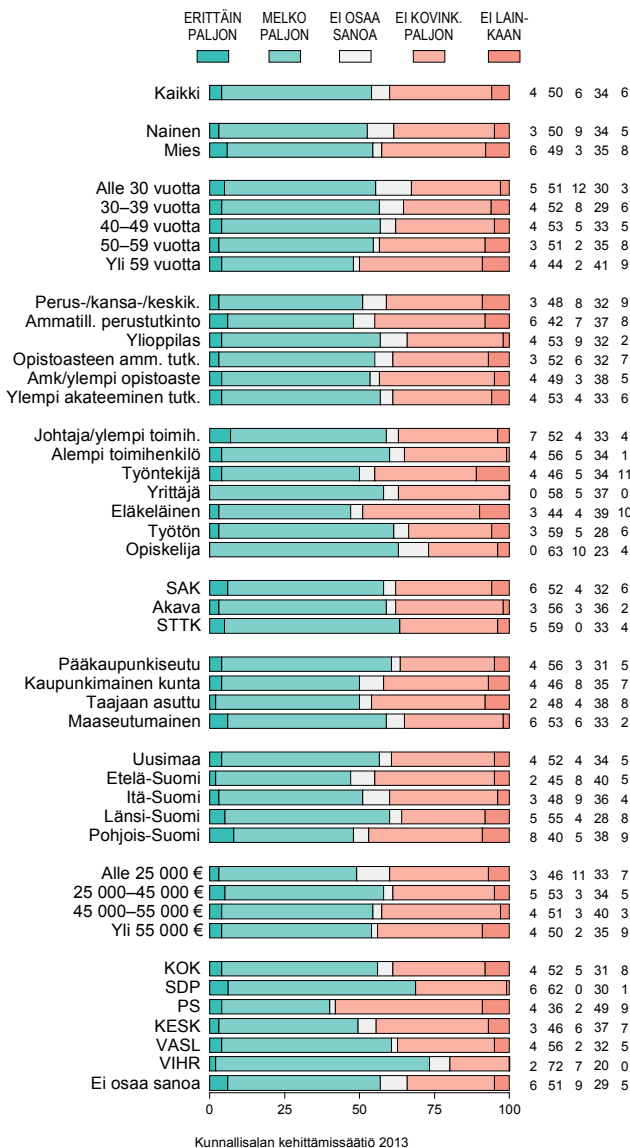

Kuvio 114. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN: TASAVALLAN PRESIDENTTI (%).

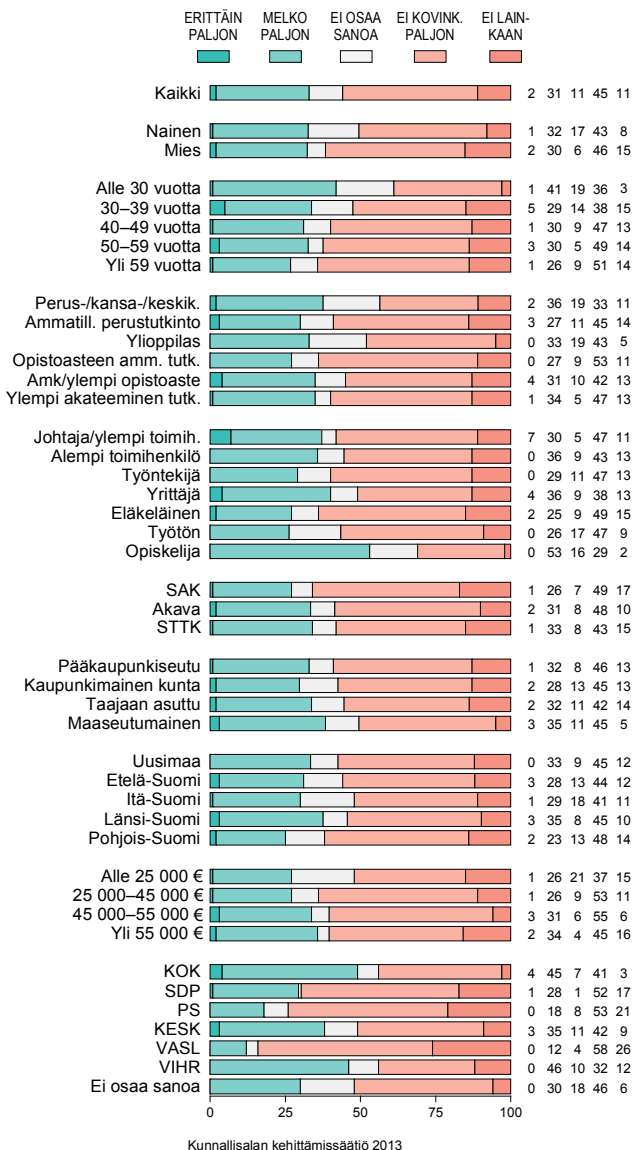
Kunnallisanalyytiikka 2013

Kuvio 115. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN: TIEDOTUSVÄLI-
NEET (%).

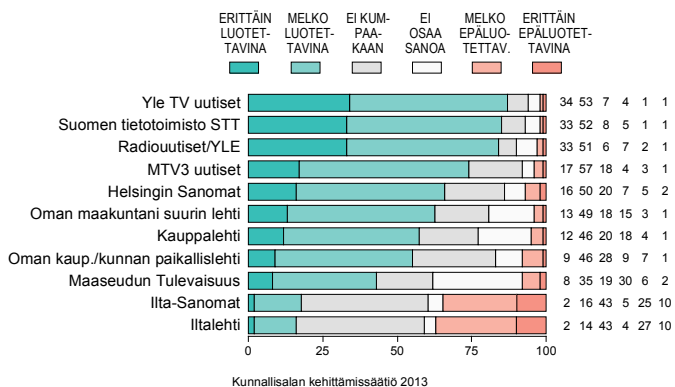

Kunnallisanalan kehittämissäätiö 2013

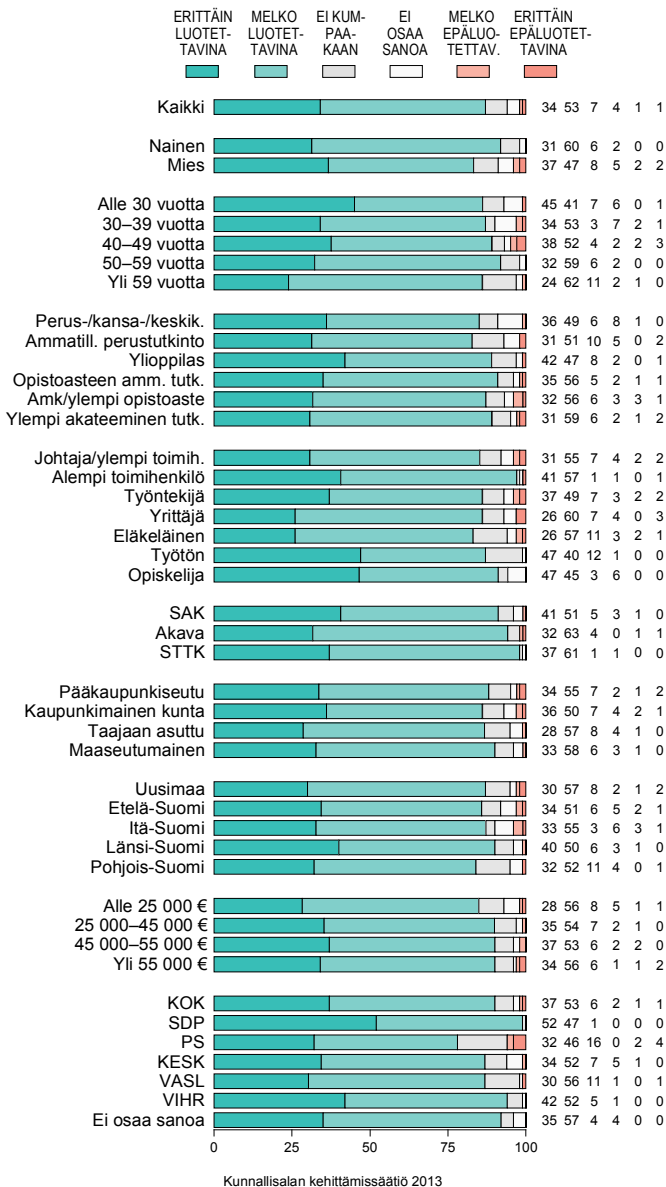
Kuvio 116. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN: YRITYKSET JA TYÖNANTAJAJÄRJESTÖT (%).

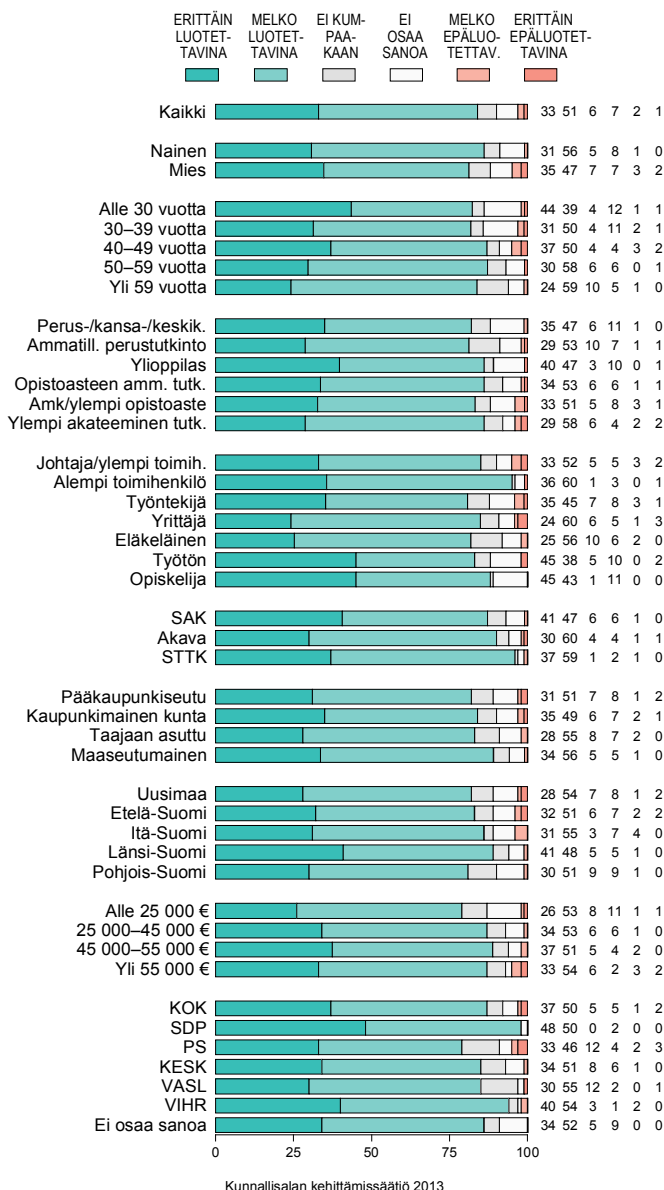
Kuvio 117. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA (%).

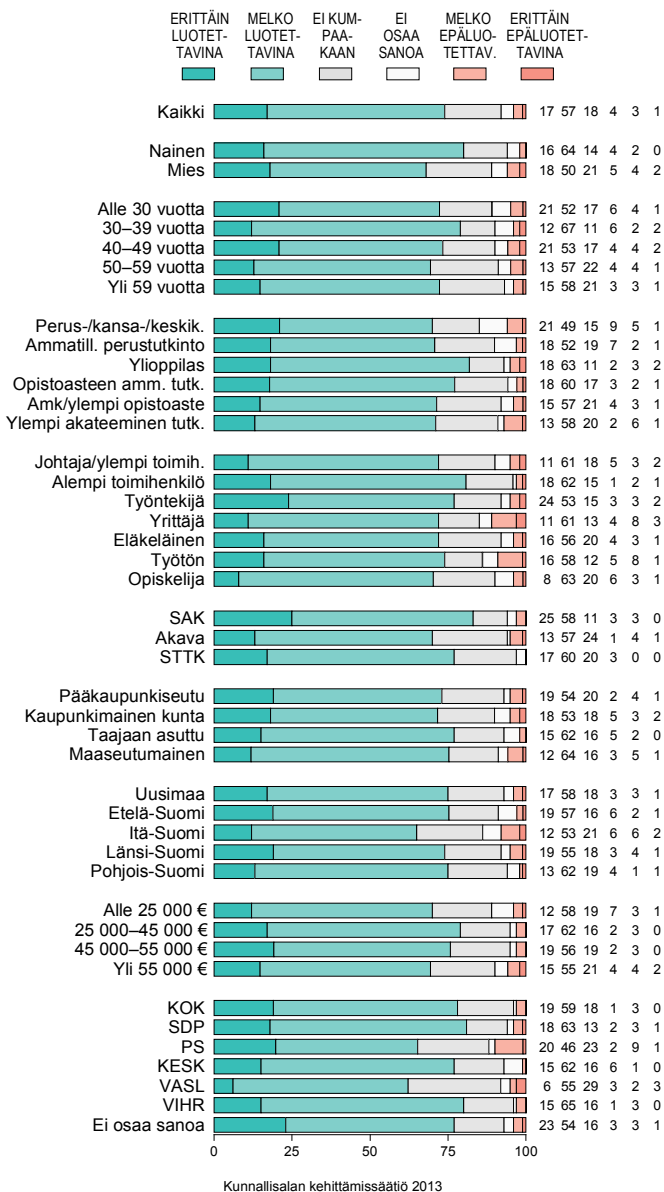
Kuvio 118. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: YLE TV UUTISET (%).

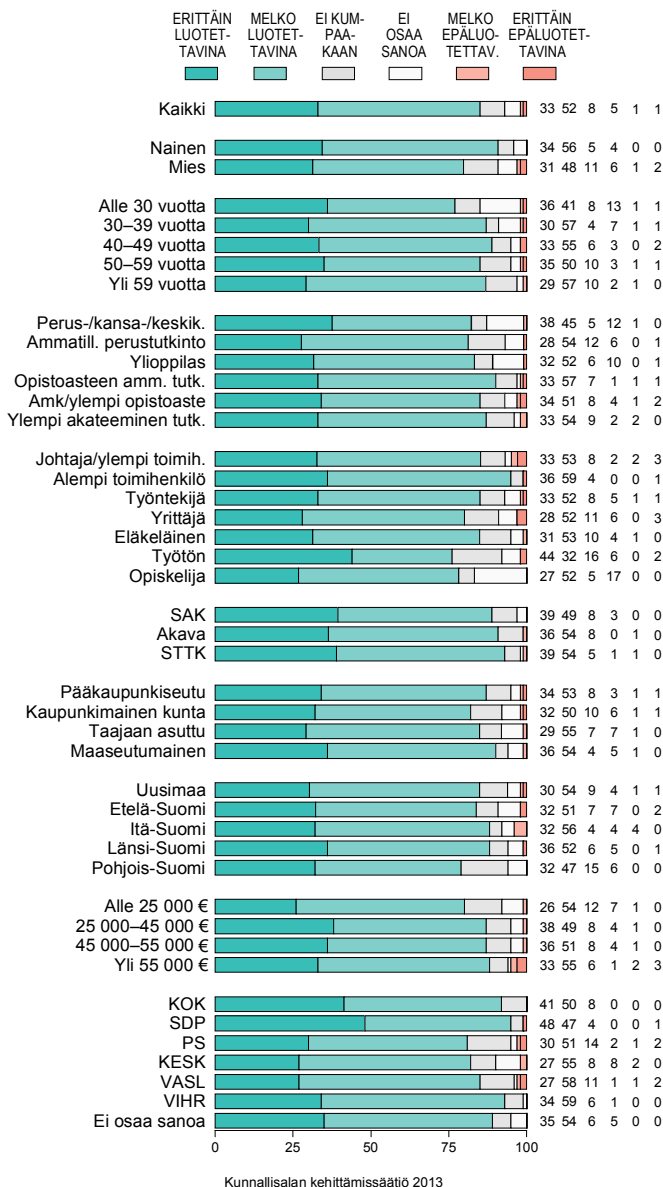
Kuvio 119. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: RADIOUUTiset / YLE (%).

Kuvio 120. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: MTV3 UUTISET (%).

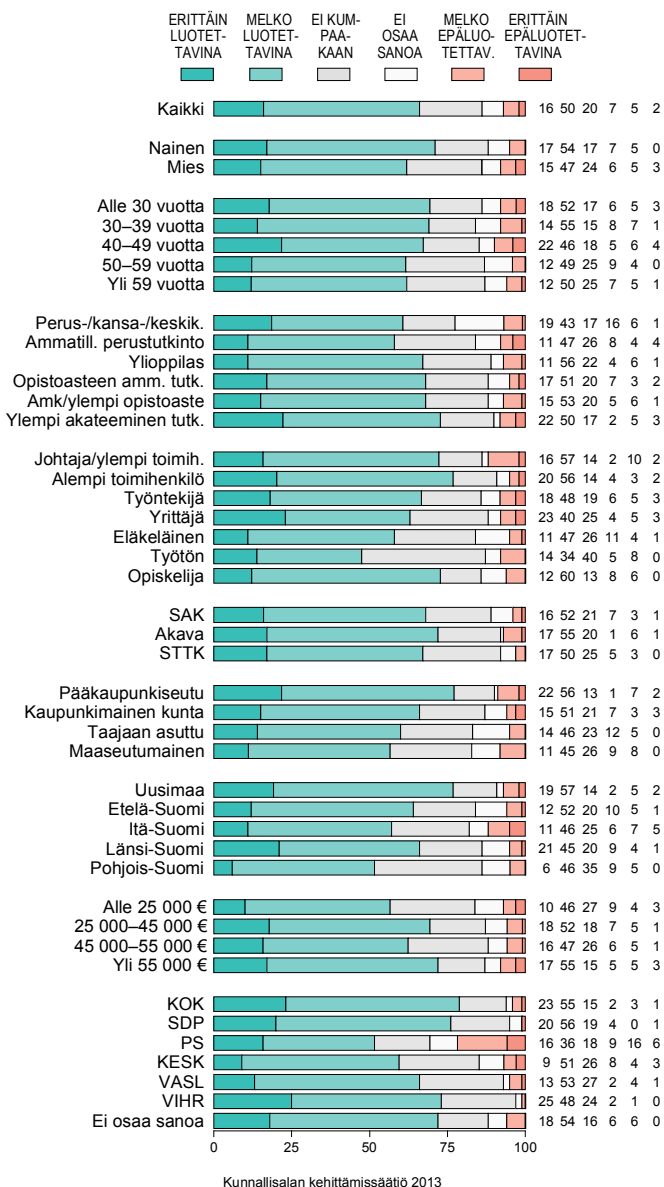

Kuvio 121. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: SUOMEN TIETOTOIMISTO STT (%).

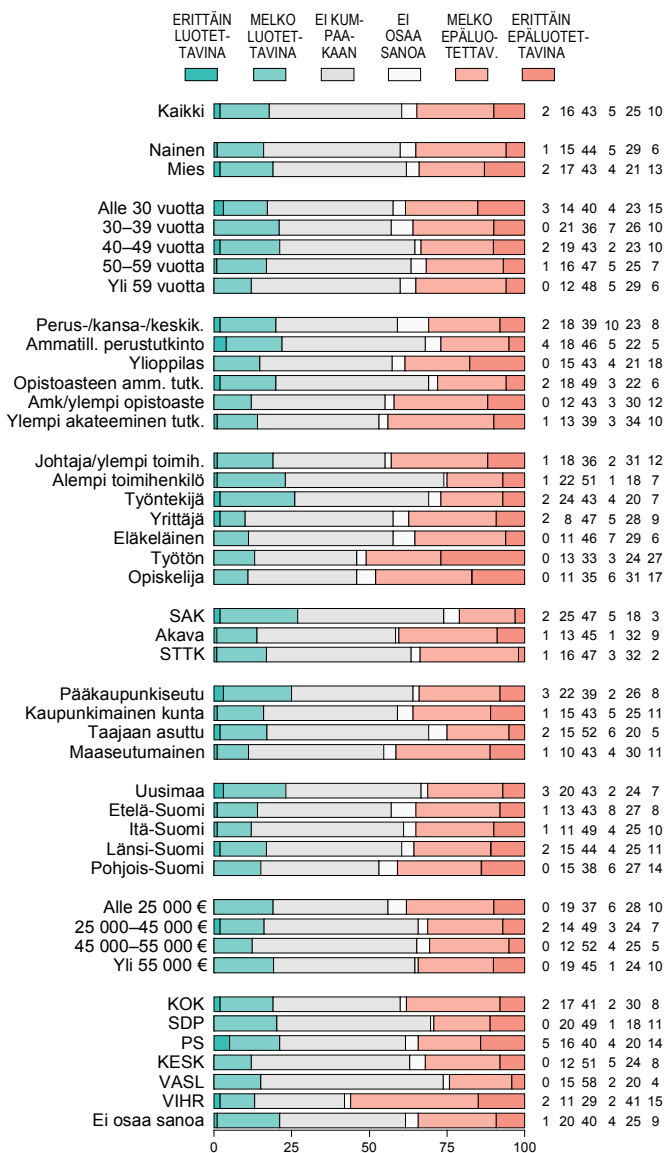

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 122. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: HELSINGIN SANOMAT (%).

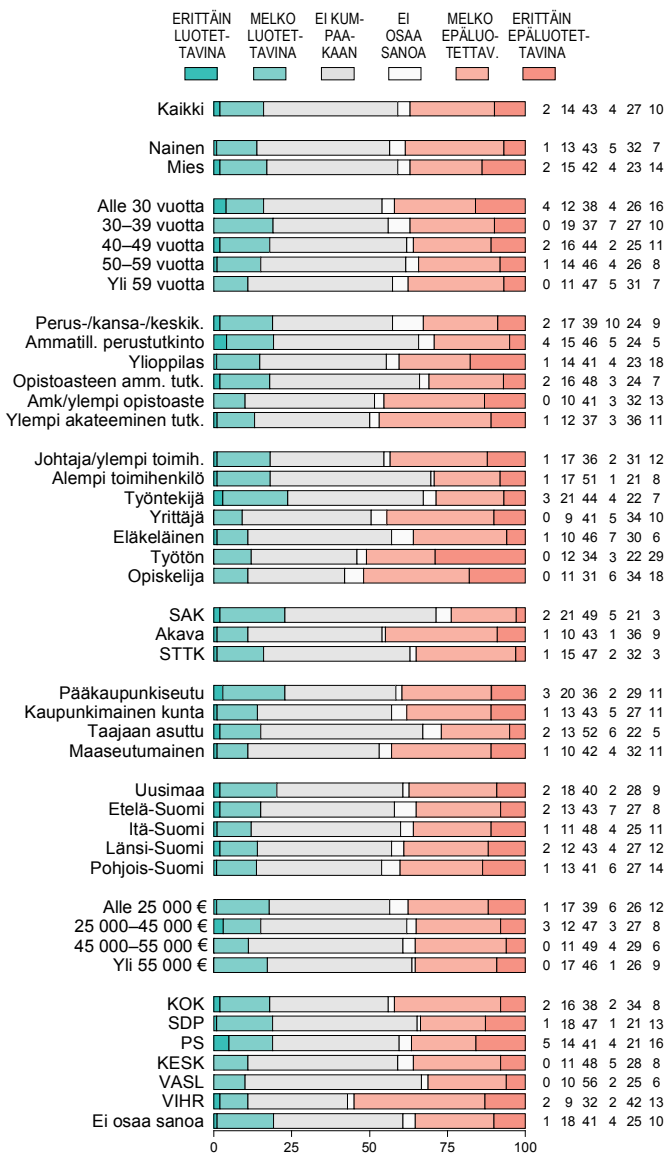

Kuvio 123. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: ILTA-SANOMAT (%).

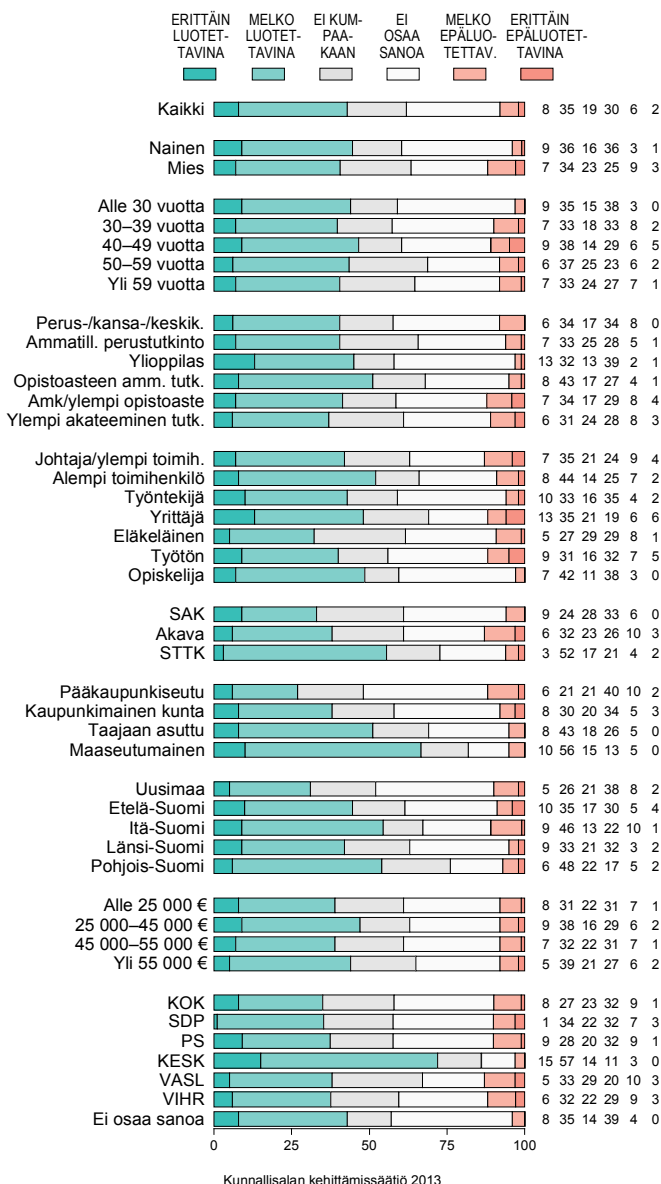
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 124. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: ILTALEHTI (%).

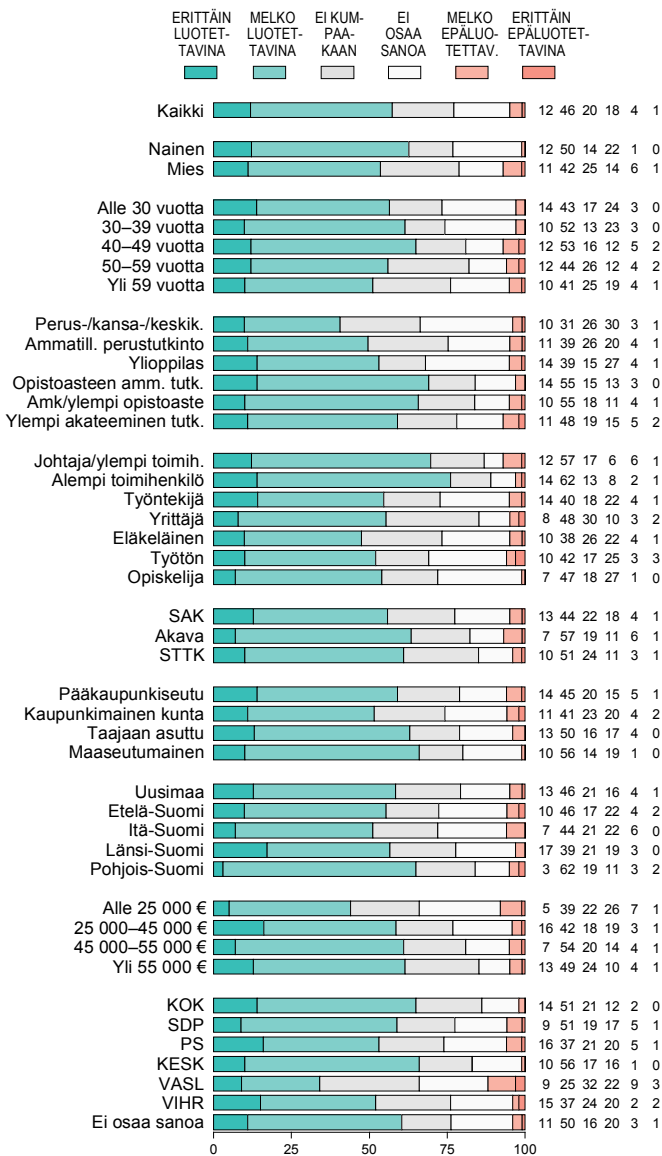

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 125. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: MAASEUDUN TULEVAISUUS (%).

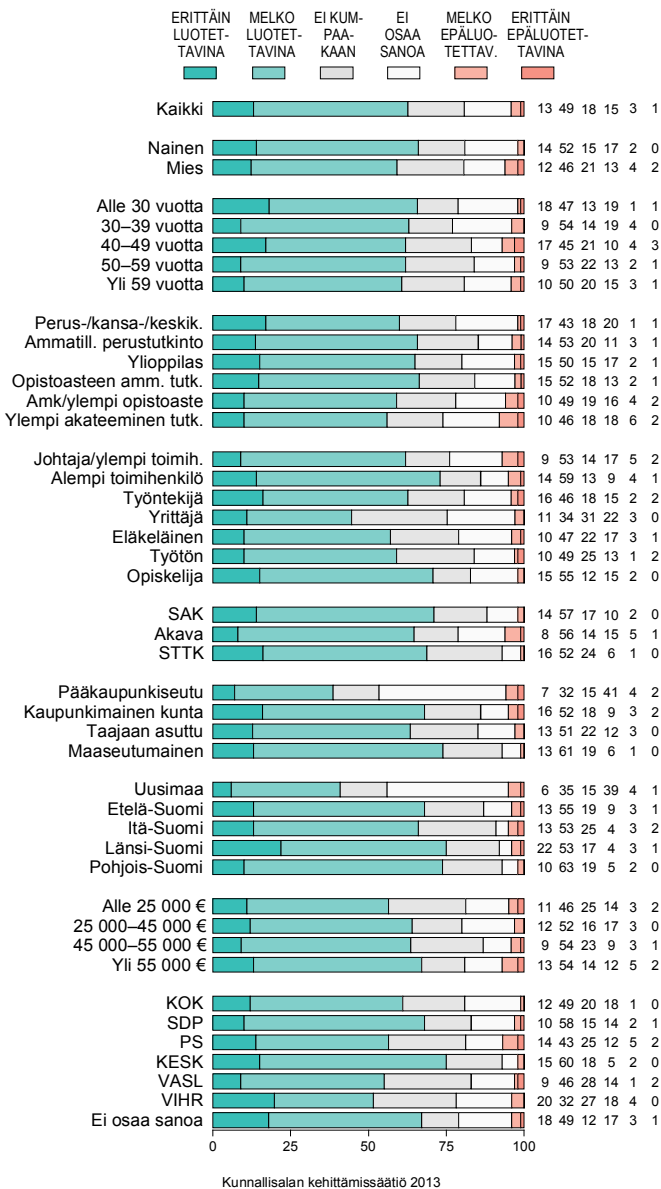

Kuvio 126. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: KAUPPALEHTI (%).

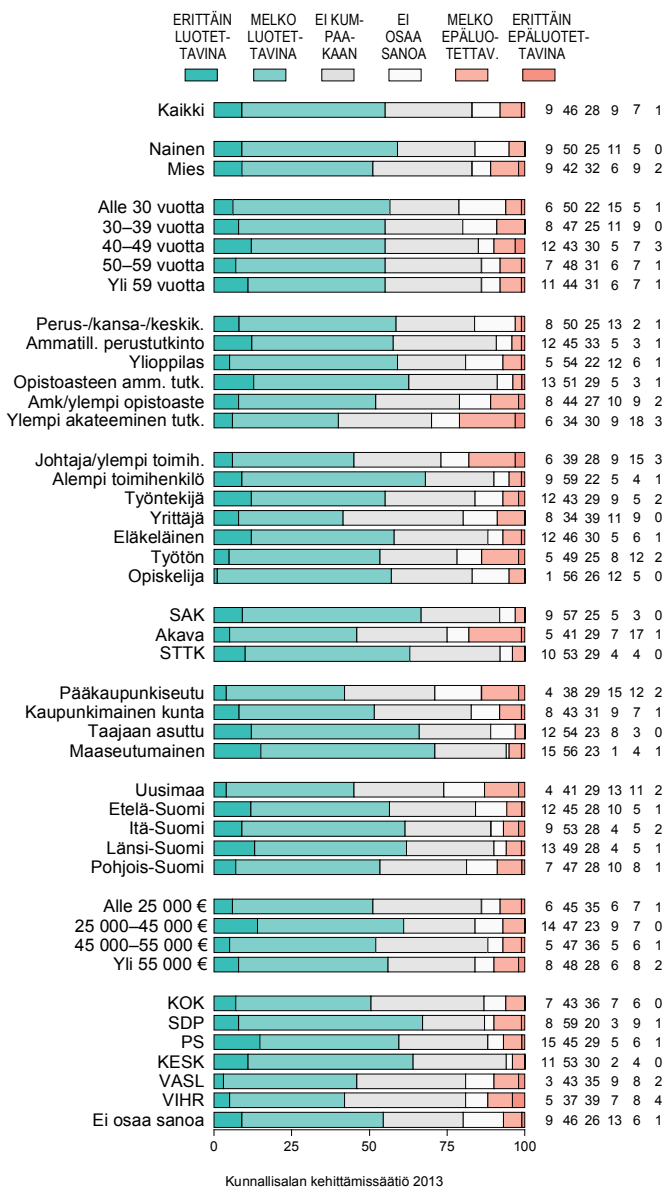

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2013

Kuvio 127. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: OMAN MAAKUNNAN SUURIN LEHTI (esim. Aamulehti, Turun Sanomat, Savon Sanomat, Kaleva jne, %).

Kuvio 128. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTIA: OMAN KAUPUNGIN/KUNNAN PAIKALLISLEHTI (%).

Polemia-sarjassa ovat ilmestyneet

- 1 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1992
- 2 Erkki Mennola
IDEA KUNNASTA (1992)
- 3 Terho Pursiainen
KRIISIAJAN ETIIKKA (1993)
- 4 Työryhmä Kyösti Urponen (pj.), Raija Julkunen, Olli Kangas,
Jorma Sipilä, Asko Suikkanen ja Petri Kinnunen (siht.)
KASVUSTA VASTUUSEEN – sosiaalipolitiikan tulevaisuus
(1993)
- 5 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1993
- 6 Pekka Ojala–Aulis Pöyhönen
LÄHEISYYSPERIAATE – hallinnon uusjako (1994)
- 7 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1994
- 8 Jorma Hämäläinen–Veikko Teikari
HENKILÖSTÖPOLITIIKKA PAKKORATKAISUJEN EDESSÄ
(1995)
- 9 Terho Pursiainen
NOUSUKAUDEN ETIIKKA (1995)
- 10 Eero Ojanen
EIPÄJOKI
Fiktiivinen reportaasimatka mihin tahansa suomalaiseen kun-
taan (1995)
- 11 Heikki Koski
KANSALAINEN, KUNTA JA KANSALAISYHTEISKUNTA
(1995)
- 12 Seppo Niemelä
MUUTOSKIRJA
Rohkaisuksi murroksen maailmaan (1995)
- 13 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1995
- 14 Lauri Hautamäki
MAASEUTU ELÄÄ (1995)

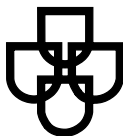
- 15 Juha Kuisma–Heikki Haavisto
KAUPUNKI JA MAASEUTU
– avoliitto vai susipari (1995)
- 16 Olli Pusa
ELÄKEPOMMIN VARJOSSA (1996)
- 17 Satu Apo–Jari Ehrnrooth
MILLAISIA OLEMME?
Puheenvuoroja suomalaisista mentaliteeteista (1996)
- 18 Eira Korpinen
OPETTAJUUTTA ETSIMÄSSÄ (1996)
- 19 Erkki Pystynen
LIITTOKUNTA (1996)
- 20 Martti Sinisalmi
TYÖLLISTÄMISTÄ VAI PALVELUA? (1996)
- 21 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1996
- 22 Olli Mäenpää
KUNTIEN ITSEHALLINTO EU-SUOMESSA (1997)
- 23 Tuula-Liina Varis
KRISTALLIYÖ JOENSUUN KAUPUNGINTALON TORNISSA
(1997)
- 24 Terho Pursiainen
KUNNALLISTEN KÄYTÄNTÖJEN ETIIKKA
Yhteisöopin alkeet (1997)
- 25 Siv Sandberg–Krister Ståhlberg
KUNTALAISTEN KUNTA JA VALTIO (1997)
- 26 Pertti Hemánus
KUNNALLINEN TIEDOTTAMINEN JA JASKA JOKUNEN
Tutkittua tietoa ja tutkimattomia tulkintoja (1997)
- 27 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1997
- 28 Esko Antola
UUSI EU? (1998)
- 29 Eero Ojanen
YHTEISKUNNAN ITSEPUOLUSTUS (1998)
- 30 Pertti Kettunen
ELINKEINOPOLITIIKAN TAITO (1998)

- 31 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 1998
- 32 Torsti Kivistö
JOUTILAISUUSYHTEISKUNTA (1998)
- 33 Erkki Mennola
IDEA MAAKUNNASTA (1999)
- 34 Jorma Hämäläinen
MINÄ KUNNANJOHTAJA (1999)
- 35 SINÄ KUNNANJOHTAJA (1999)
- 36 Juha Talvitie
KUNTA VAI MAAKUNTA?
Globalisaatio ja regionalismi (2000)
- 37 Juha Sihvola
YKSILÖNÄ YHTEISÖSSÄ
Näkökulmia paikallisuuteen, globalisaatioon ja hyvään elämään
(2000)
- 38 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2000
- 39 Seppo Niemelä
TULISIELU
Verkostoajan aluekehittäjä (2000)
- 40 Kauko Heuru
ITSEHALLINNON AIKA (2001)
- 41 Heikki Eskelinen
ALUEPOLITIikka RAUTAHÄKISSÄ (2001)
- 42 Matti Wiberg
PALUU POLITIIKKAAN (2001)
- 43 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2001
- 44 Ilkka Virtanen
YLIOPISTOJEN KOLMAS TEHTÄVÄ (2002)
- 45 Arvo Myllymäki
KUNTIEN KUJANJUOKSU (2002)
- 46 Risto Eräsaari
KUINKA TURVATON ON RIITTÄVÄN TURVALLINEN?
(2002)

- 47 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2002
- 48 Pentti Arajärvi
PAREMMINVOINTIYHTEISKUNTA (2003)
- 49 Eero Uusitalo
MAASEUTU KANSAN VAI HALLINNON KÄSISSÄ? (2003)
- 50 Esko Juntunen
KUNNAN ELINKAARIHYPPY
– strateginen kehittäminen ja yhteistyö (2003)
- 51 Pekka Sauri
SUOMEN DEMOKRATISOIMINEN (2003)
- 52 Esko Aho
SATTUMA SUOSII VALMISTAUTUNUTTA (2003)
- 53 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2003
- 54 Seppo Rainisto
KUNNASTA BRÄNDI? (2004)
- 55 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2004
- 56 Markku Lehto
TAKAISIN TULEVAISUUTEEN
– valtion ja kuntien yhteinen taival (2005)
- 57 Tarmo Pukkila
IKÄVALLANKUMOUS (2005)
- 58 Matti Wiberg
VALTA KUNNASSA (2005)
- 59 Soili Keskinen
ALAISTAITO Luottamus, sitoutuminen ja sopimus (2005)
- 60 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2005
- 61 Samuli Skurnik
OSUUSTOIMINNASTA OPPIA?
Kuntapalvelut uudessa talousmallissa (2006)
- 62 Markku Lehto
PELASTUSRENKAAN PAIKKAUS (2006)

- 63 Pasi Holm
VEROKIRJA (2006)
- 64 Matti Virén
KANSALAISEN KUNTAUUDISTUS (2006)
- 65 Markku Lehto
OI OMA KUNTANI (2006)
- 66 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2006
- 67 Peter Ekholm
POLEMIA – AJATUSPAJAKO? (2007)
- 68 Aatos Hallipelto
PARAS TUOTTAKOON!
Hyvinvointipalvelujen tulevat markkinat (2008)
- 69 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2008
- 70 KUNNON VALTUUTETUT?
Ilmapuntari 2008, osa 2
- 71 Sami Borg
HILJAA HYVÄ TULEE
Puheenvuoro äänestysprosentista ja vaaliaktiivisuudesta (2008)
- 72 Matti Wiberg
HALLITSEKO HALLITUS? (2009)
- 73 KANSALAISMIELIPIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2009
- 74 Jussi-Pekka Alanen
HELSINKI
Kansakunnan pääkaupunki – ihmisten metropoli (2009)
- 75 Laura Berg–Mari K. Niemi
KENEN KUNTAVAALIT? (2009)
- 76 Esa Halme–Lauri Kuukasjärvi
UUSI KUNTA VAI KUNTALIITOS – KUNTALAISEN ITSE-
HALLINTO (2010)
- 77 Esko Kalevi Juntunen
SULJETUSTA AVOIMEEN – TALOUDEN GLOBAALIMYRS-
KY (2010)

- 78 Anne Luomala – Tuomo Puumala
BUDJETTI – JULKINEN SALAISUUS VAI SALAINEN JULKISUUS? (2010)
- 79 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2010–2011 (2011)
- 80 Terho Pursiainen
MIELEKÄS ELÄMÄ, MIELEKÄS YHTEISKUNTA (2011)
- 81 Antti Mykkänen (toim.)
KUNTAKIRJA – UUDISTUSAJATUKSIA (2011)
- 82 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2011–2012 (2012)
- 83 Antti Mykkänen (toim.)
KUNTAYHTYMÄ PELASTAA? (2012)
- 84 Ari Mölsä (toim.)
KUNTARAKENNEKIRJA (2012)
- 85 Timo Reina
KAHDEN TULEN VÄLISSÄ – ALUEHALLINNON TILA JA TULEVAISUUS? (2012)
- 86 Tarja Cronberg
ESTEJUOKSU LUOVAAN SUOMEEN (2012)
- 87 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2012 (2013)
- 88 Marja-Liisa Manka, Laura Bordi ja Kirsi Heikkilä-Tammi
PERUSASIOISTA PIENIIN IHMEISIIN – KUNTAJOHTAMISEN KUVA (2013)
- 89 Kari Välimäki
KAKKUA JAETTAVAKSI (2013)
- 90 Wille Rydman
UNELMASTA PAINAJAISEKSI?
– Kuinka hyvinvointivaltio syö itse itsensä (2013)
- 91 Yrjö Hakanen
MARKKINOIDEN VAI IHMISEN HYVÄKSI?
– Kommunistin puheenvuoro (2013)
- 92 KANSALAISMIELIPIIDE JA KUNNAT
Ilmapuntari 2013 (2014)

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö rahoittaa kuntia palvelevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tavoitteena on tukea ja parantaa kuntien ja niiden organisaatioiden toimintamahdollisuuksia.

Rahoitamme hankkeita ja tutkimuksia, joiden arvioimme olevan kuntien tulevaisuuden kannalta keskeisimpiä. Tuloksien tulee olla sovellettavissa käytäntöön. Rahoitettavilta hankkeilta edellytetään ennakkoluulotonta ja uutta uraa luovaa otetta.

Säätiöllä on *Polemiikki*-niminen asiakaslehti ja kaksi julkaisusarjaa:

Polemia-sarja, jossa käsitellään kunnille tärkeitä strategisia kysymyksiä ajattelua herättävällä tavalla.

Tutkimusjulkaisut-sarja, jossa julkaistaan osa säätiön rahoittamista tutkimuksista. Pääosa säätiön rahoittamista tutkimuksista julkaistaan tekijätahon omissa julkaisusarjoissa.

Toimintamme ja julkaisumme esitellään tarkasti kotisivuillamme www.kaks.fi.

Vuonna 1990 perustettu itsenäinen säätiö rahoittaa toimintansa sijoitustuotoilla.

Osoite Fredrikinkatu 61 A
00100 Helsinki

Asiamies Antti Mykkänen, antti.mykkanen@kaks.fi,
p. 0400 570 087

Tutkimusasiames Veli Pelkonen, veli.pelkonen@kaks.fi,
p. 0400 815 527

Taloudenhoitaja Anja Kirves, anja.kirves@kaks.fi,
p. 0400 722 682

Tutustu kotisivuihimme (www.kaks.fi)!

Kansalaismielipide ja kunnat

Millaisessa asuinympäristössä viihdymme? Kenen pitäisi järjestää sote-palvelut? Mikä kanta on kuntaliitoksiin? Entä pakkoliitoksiin? Kenellä todellisuudessa on valta kunnissa? Kehen Suomi luottaa?

Kunnallisan kehittämissäätiön järjestyksessä 22. kyselytutkimukseen perustuva raportti, *Kansalaismielipide ja kunnat – Ilmapuntari 2013*, kiteyttää kansalaisten näkemyksiä tulevista haasteista. Tutkimuksen on säätiön toimeksiannosta tehnyt TNS Gallup Oy.

kaks.fi
KUNNALLISALAN
KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

9 789525 801965

Julkaisutiedot
ISBN 978-952-5801-96-5
ISSN 1235-6964